Viorel Şerban

¶

Bazarul cu amintiri

Viorel Şerban s-a născut la 27 martie, 1951, în satul Peştera, com. Băiţa, jud. Hunedoara. Primele clase în satul natal. De la zece ani, pierzându-şi total vederea în urma exploziei unei grenade, este transferat la Cluj, la Şcoala pentru nevăzători, absolvind aici liceul în 1973. Continuă la postliceala de balneofizioterapie de la Bucureşti şi, devenind asistent medical în domeniu, se angajează ca masor în staţiunea Geoagiu-Băi, Hunedoara. După pensionare în 2010, continuă să profeseze la propriul cabinet din aceeaşi staţiune.

Face parte din colegiul de redacţie al revistei „Litera noastră" şi din Comisia de cultură şi presă a Asociaţiei nevăzătorilor din România. A câştigat numeroase premii literare la concursurile patronate de această organizaţie.

A debutat editorial în 2001 cu volumul de poezii *În umbra cuvintelor*, ed. Călăuza din Deva. Au urmat: *Feţele trecutului*, proză scurtă, 2003, la aceeaşi editură, *Prizonierul iluziilor*, poezii, 2005, *Colecţionarul de amintiri*, proză scurtă, 2007, *Dacă ar fi un roman…*, 2010 şi *Incendiu în albastru*, poezii, 2014, toate apărute la ed. Limes, Cluj-Napoca. Este prezent cu poezii şi în antologiile: *O sută de ani de poezie în oraşul Paliei*, Orăştie, 2012, *Ochiul de litere*, Oradea şi *Antologia scriitorilor nevăzători*, 2017. Ar putea să adune într-un volum mai gras sau mai suplu, după un criteriu al lui Andrei Codrescu, materialele de presă publicate în „Litera noastră" şi în alte periodice.

Viorel Şerban

BAZARUL CU AMINTIRI

Prefață de Mircea Petean

LIMES

2017

Colecţia PARALITERARIA

Edittor: MIRCEA PETEAN

Coperta: OANA STEPAN

© Viorel Şerban
© Editura Limes, 2017, pentru prezenta versiune
Cluj-Napoca
Tel./fax: 0264/544109; 0723/194022
Email: edituralimes2008@yahoo.com
www.edituralimes.ro

ISBN 978-606-799-096-6

CURAJUL ATITUDINII

Cu siguranță nu m-aș fi apropiat atât de tare de lumea nevăzătorilor dacă nu aș fi acceptat să joc rolul omului-de-hârtie-cu-coperți-de-carton. În această calitate îndeosebi am fost căutat de doi dintre liderii Asociației Nevăzătorilor din România – Radu Sergiu Ruba şi Ion Podosu – scriitori importanți amândoi, pe care-i ştiu din tinerețe. Aşa i-am descoperit pe câțiva dintre cei ce se străduiesc să confere şi o dimensiune estetică existenței lor marcate de acest handicap. Aceştia au devenit colaboratorii mei şi ai Limes-ului nostru dacă nu chiar limesieni adevărați. Înafara celor doi amintiți deja, i-aş pomeni aici pe Ioana Albu, autoarea unor texte fantasy de o stranietate de-a dreptul terifiantă pe alocuri, Maria Pană, cu *Trapezul vieţii*, operă romanescă vastă, din care am publicat recent un prim volum, şi Viorel Şerban, vechi „client" de-al nostru, din opera căruia am publicat două volume de versuri – *Prizonierul iluziilor* şi *Incendiu în albastru* –, un altul de proză scurtă – *Colecționarul de amintiri* – şi romanul *Dac-ar fi un roman… . Bazarul cu amintiri* e a cincea sa colaborare cu noi: e limpede – Viorel Şerban a devenit limesian cu acte în regulă...

Caracter dârz şi tenace, Viorel Şerban e un scriitor care s-a exersat, cum am văzut, în mai multe genuri literare: poezie, proză scurtă, roman şi, aş adăuga, cu voia lui şi a domniilor voastre... critică literară. Surpriza acestei cărți este capitolul final intitulat *Cu cărţile pe masă*, dar şi micul text confesiv, o adevărată ars poetica, în fond – *Poetul şi poezia. Confesiuni.* Urmând modelul unor iluştri predecesori precum italianul Umberto Saba sau Ilie Constantin, la noi, Viorel Şerban îşi analizează propriile creații, fiind cât se poate de atent atât la articulațiile de ordin structural sau de viziune, cât şi la aspecte care țin de receptarea operei sale. E valorizantă privirea sa critică orientată asupra propriei opere, căci nu are nimic a-şi reproşa, textele sale fiind libere de orice ingerințe de ordin ideologic sau politic.

Ca prozator, el are meritul de a schimba cu lejeritate diverse registre ale epicului, de la rememorarea unor secvențe din trecutul propriu (*Prietenii, Ochii albaştri*), la evocarea unor tragedii colective, precum războiul (*Opt ani în infernul roşu*) şi totalitarismul. El are curajul atitudinii ferme: crede în iubire şi prietenie, este pacifist, antirăzboinic şi anticomunist. O pasiune comună – dragostea pentru literatură – l-a ținut şi îl menține aproape de Radu Sergiu Ruba „cel vioi şi vorbăreț" şi Ion Podosu (legătura dintre ei s-a realizat printr-o scrisoare pe care autorul nostru a compus-o pentru părinții prietenului său) cel ermetic în poezie, dar sobru şi bine informat în comentariile critice şi în publicistica sa. În ciuda singurătății şi izolării la care îl condamnă cecitatea, Viorel Şerban este un sociabil, atent şi generos cu ceilalți, deşi, lucid, remarcă undeva următoarele: „Unii ne vor testa, alții se vor folosi de noi, iar alții ne vor învăța câte ceva. Dar cel mai important este că vor fi şi câțiva care vor scoate la iveală tot ce e mai bun din noi." Asta nu-l împiedică să-i observe şi să-i sancționeze cu vervă ironică şi umoristică pe cei infatuați, pe trufaşi, pe şarlatani sau pe fățarnici. Textele din partea a doua a cărții – *Întâmplări de tot hazul* – sunt de un comic savuros, autorul dovedindu-se mare meşter îndeosebi în exploatarea comicului de limbaj: *prevenţie* nu *promiscuitate*, tratament *cu curenți interferenţiali* nu tratament *cu indiferenţă*; băi *galvanice* nu băi *balcanice*; oamenii sunt *primitori* nu *primitivi*; cineva vorbeşte de *atenţiune* în loc de *tensiune* iar altcineva foloseşte cuvântul *radioepiscopie* în loc de *radioscopie*. Absolut memorabilă este povestirea despre disperarea unei

infirmiere nenorocite căreia câinele i-a înfulecat, laolaltă cu slănina, carnetul de partid, devenind astfel membru cu drepturi depline, pare-se... (*Cîinele, slănina şi carnetul de partid*).

Delicate, străbătute de un fior liric aparte sunt prozele în care autorul nostru evocă anii tinereții, ai inocenței şi candorii, anii primei iubiri sau a iubirii năvalnice, încheiată prematur, pentru o Veronica plecată departe (*Ochii albaştri*). Tot o poveste de dragoste se află în centrul unui alt text, de mai mare amplitudine, a cărui acțiune e plasată în Viena din timpul celui de-al doilea război mondial; protagonistul e un adolescent care descoperă că soarta l-a scutit de la a alege între condiția de țăran şi cea de muncitor la uzina metalurgică de la marginea oraşului din apropiere, aruncându-l la o şcoală de ucenici tocmai în... Germania, la München. Mai târziu, la Viena, o cunoaşte pe Herta, fiica unui brutar neamț originar dintr-un sat vecin; idila lor le va însenina existența în anii cenuşii ai celei de-a doua conflagrații mondiale, numai că sfârşitul războiului îi va separa brutal; Viena fiind împărțită în patru regiuni, în 1946, el rămase în partea ocupată de forțele aliate în vreme ce ea căzu în zona controlată de sovietici; şansa de a se întâlni la un Festival al Tineretului organizat în partea sovietică a oraşului le-a fost zădărnicită de soldații sovietici, care, aflând că eroul nostru este român, l-au taxat drept spion şi l-au tratat ca atare, arestându-l şi trimițându-l tot mai spre est, până în Siberia unde a trăit opt ani de cumplite suferințe şi privațiuni, urmați de alți şase petrecuți într-un lagăr de pe Volga.

Un destin asemănător cunoaşte profesorul Bora, eroul povestirii *Victime şi călăi*, care este arestat de Securitate pe motiv că participae, ca membru al Comitetului de organizare, la Serbarea de la Putna, din 1957, pricinuită de aniversarea a 500 de ani de la urcarea pe tron a lui Ştefan cel Mare, manifestare împiedicată de autoritățile comuniste ale vremii. Închis la Aiud, acesta va fi silit să îndure umilințe teribile, inclusiv pe aceea de a accepta – de frică – tacit, delațiunea.

Povestea unei crime pasionale formează trama epică a povestirii *Mesajul din vis*, care are ceva din tensiunea şi dramatismul romanelor siberiene ale unui Valentin Rasputin, de pildă.

În fine, în *Dimineață de august* amestecul dintre oniric şi real are darul de a sugera cu o teribilă acuitate derapajele unei istorii ieşită din țâțâni, care distruge comunități întregi, mutilează destine, semănând haos şi confuzie în lume.

Iată, aşadar, un mănunchi de proze scurte, foarte diverse atât ca tematică, cât şi ca modalități stilistice, primite în dar de la un povestaş capabil să scruteze cu aceeaşi abilitate adâncimile sufletului individual, până la traumă, câteodată, şi rătăcirile omului smuls din rădăcini de un vânt potrivnic şi purtat ca un ciulin pe bărăganul istoriei.

Mircea Petean
Floreşti – Cluj, 30 mai 2017

CAPITOLUL I
Nostalgii şi amintiri

Prietenii

Parcă mai ieri eram tânăr, tânăr de tot, şi parcurgeam viaţa alături de prietenii mei, lipsiţi de griji majore. Când s-au dus toţi aceşti ani?... Ştiu bine că i-am trăit pe toţi. Revăd, adesea, cum erau odată acei ani, cu toate speranţele şi visele lor.

Acum, când trăiesc iarna vieţii mele, parcă sunt luat prin surprindere şi mă întreb când am ajuns aici şi cum de am ajuns atât de repede?!... Unde s-au dus atâţia ani şi unde s-a dus tinereţea?...

Există lucruri pe care acum mi-aş dori să nu le fi făcut sau lucruri pe care ar fi trebuit să le fac, dar, într-adevăr, sunt şi multe lucruri de care mă bucur că le-am făcut. Este bine ştiut că în viaţă nu trebuie să aştepţi momentul potrivit, ci să cauţi să îţi creezi tu,momentul oportun, renunţând la amânări. Dar hai să încerc a nu mai regreta trecutul şi să mă bucur de clipa prezentă, căci ea nu va mai fi trăită a doua oră. A trecut mult timp de atunci, de la primele noastre întâlniri. Am petrecut mulţi ani împreună cu prietenii mei în şcoala clujeană, ani ce pentru mine nu şi-au pierdut nimic din importanţa şi bucuria cu care parcurgeam, pe atunci, firul vieţii noastre tinere. Pentru prietenii mei, ajunşi azi personalităţi importante, acele clipe îndepărtate poate par naivităţi ale copilăriei. Eu, însă, când mă gândesc la ele, le văd derulându-se ca pe o peliculă cinematografică, aşa cum au fost.

Primul dintre cei doi buni prieteni, pe care l-am întâlnit şi ne-am împrietenit încă de atunci, a fost Radu. Revăd acea după-amiază de iarnă a primei noastre întâlniri, şi acum, destul de clar. Eu eram în clasa a III-a. Venisem doar din toamnă la şcoala de nevăzători din Cluj, după ce petrecusem un an într-o şcoală similară din Târgu Frumos.

Pe coridorul pe care ne plimbam, în pauzele dintre orele de clasă şi în timpul liber, a apărut un băiat mic de statură, vioi şi vorbăreţ, împreună cu altul mai înalt, pe nume Stelian, pe care îl cunoşteam, fiindcă era din acelaşi colţ de ţară din care veneam şi eu. Apropiindu-se de mine, Stelian mi l-a prezentat pe Radu, băiatul cel vioi şi vorbăreţ. După aceea, m-au rugat să le împrumut o carte de poveşti, pe care mi-o făcuse, nu mai ştiu cine, cadou. Clasei mele tocmai ne-o terminase de citit doamna educatoare Olivia Popa, trecută acum demult la odihna veşnică. Le-am împrumutat-o. Îmi amintesc bine că era vorba de cartea de poveşti „Roman Năzdrăvan" a scriitorului Nicolae Filimon, autorul romanului „Ciocoii vechi şi noi". După câteva zile, cartea mi-a fost adusă de Radu. Plăcându-i şi lui povestea celor trei fraţi olteni, „dintre care unul era năzdrăvan", am început să discutăm cu multă pasiune despre întâmplările povestite în acea carte. Îmi mai amintesc că el mi-a explicat, pe atunci Radu mai avea un rest bunicel de vedere, că pe coperta cărţii era desenat un tânăr călare pe un cal înaripat, desigur Roman Năzdrăvan, care călărea calul răpit de la zmeu. Acea carte a făcut ca să ne apropiem unul de altul, iar după aceea am simţit amândoi nevoia de a ne împărtăşii bucuriile şi necazurile specifice acelei vârste, odată cu acestea observând cum creşte şi sentimentul de prietenie între noi.

Cu Nelu, al doilea bun prieten, m-am împrietenit puţin mai târziu, tot în acelaşi an şcolar, spre primăvară. Aici nu a mai fost la mijloc o carte, ci o scrisoare adresată părinţilor lui, pe care el mă rugase să le-o scriu. Tocmai învăţasem scrierea Klein, scriere pe care o foloseau, pe atunci, nevăzătorii, pentru a putea coresponda cu persoanele văzătoare. Scrierea se învăţa de către elevi începând cu clasa a III-a. Acea scriere inventată de institutorul austriac pe la începutul secolului XIX, am folosit-o destul de puţin, aproximativ vreo doi ani.

După acea scrisoare am început să ne căutăm din ce în ce mai des, împărtăşindu-ne gândurile şi trăirile ce le aveam amândoi, pe atunci, în anii frumoşi ai copilăriei. Au urmat, apoi, şi cărţile.

Au venit anii de liceu, cu intense preocupări literare. Parcă văd şi acum cum ne adunam toţi trei, mai ales după cină, şi prezentam fiecare ce reuşisem să scriem. Am învăţat şi ne-am învăţat unul pe altul ce e literatura, scriind, pe atunci, nu ca să publicăm, însă citindu-ne unul altuia aproape tot ce reuşeam să creăm, comentând şi dându-ne sfaturi, atâta cât ne pricepeam la acea vârstă. Nelu, încă de pe atunci, se remarcase în ceea ce privea critica şi analiza literară.

De mare folos ne-au fost poeziile transcrise în braille de domnul profesor Petre Mereuţă,trecut de mult timp în lumea fără dor, cel care mi-a predat limba română, începând cu clasa a V-a, până la terminarea liceului. Acele poezii, domnia sa le împrumuta celor dornici să cunoască literatura. Am transcris şi noi din diferiţi autori, pe atunci existând foarte puţină poezie tipărită în braille. Prin anul doi sau trei de liceu, eu transcrisesem în braille „Sonetele închipuite ale lui Sakespeare în traducere imaginară" de Vasile Voiculescu.

Atât în timpul anilor de şcoală, cât şi după aceea, corespondenţa noastră, a celor trei prieteni, a conţinut atât păreri despre ceea ce citeam, cât şi una sau mai multe poezii din creaţia proprie. Regret mult că nu am păstrat măcar o parte din acea corespondenţă. Al doilea regret pe care îl am este faptul că, la terminarea şcolilor, fiecare ne-am stabilit în altă localitate, la sute de kilometri depărtare unul de altul. Mă consolez, însă, cu ideea că prietenii adevăraţi nu sunt aceia aflaţi tot timpul lângă noi când ne este bine şi suntem fericiţi, ci cei care ne sunt alături când ne este cel mai greu. Astfel ne-am convins că prietenia adevărată continuă să existe şi la distanţă.

De-a lungul anilor au existat multe cărţi pe care le-am analizat împreună, sute de scrisori pe care ni le-am scris, însă cele care au pus bazele prieteniei noastre, prietenie care îşi păstrează peste timp căldura şi sinceritatea, rămân acea carte cu călăreţul şi calul său înaripat pe copertă şi acea scrisoare în Klein scrisă de mine părinţilor lui Nelu.

Ochii albaştri

Eram tineri şi fericiţi. Paşii ne răsunau veseli, pe străzile oraşului dintre coline. Primăvara din noi se îmbrăţişa cu primăvara din pomi. Cât timp a trecut de atunci, de când paşii mă purtau de-a lungul şi de-a latul acestui oraş?...

Când am păşit prima oară pe străzile Clujului, am rămas pentru puţin timp aici. Venisem, mai bine zis, fusesem adus, cu speranţa că o să reuşesc să recâştig ceea ce pierdusem într-o clipă, însă pierderea s-a dovedit a fi ireparabilă.

După un periplu de un an şi ceva pe meleaguri moldave, într-un orăşel numit Târgu Frumos, m-am întors la Cluj, această vatră incomparabilă de istorie europeană şi de memorie românească. Blaga se stinsese de un an şi mai bine, dar paşii săi mai răsunau pe străzi, în frunzele copacilor şi în sufletele oamenilor, glasul său mai răscolea „mirabile semințe". De acum aveam să sorb „lumină lină" din izvoarele cunoaşterii, călăuzit de bunii dascăli de la şcoala de nevăzători de aici .

În acest loc s-au legat prieteniile mele, care îşi păstrează peste timp căldura şi sinceritatea. Am petrecut tot aici cele mai fericite clipe ale vieţii, am visat la multe, am făurit idealuri. Majoritatea au rămas doar vise, dar unele s-au şi înfăptuit.

Odată cu trecerea timpului învățăm că oamenii pe care îi întâlnim în timpul vieții, îi întâlnim cu un anumit scop. Unii ne vor testa, alții se vor folosi de noi, iar alții ne vor învăța câte ceva. Dar cel mai important este că vor fi şi câțiva care vor scoate la iveală tot ce e mai bun din noi.

Iată-mă după atâtea zeci de ani, din nou în Cluj, pentru doar trei zile, fără aceeaşi exuberanță şi zburdălnicie a tinereții, dar cu aceeaşi încântare, alături de o delicată şi grațioasă doamnă, buna mea prietenă Beatrice.

Întâlnirea cu ea, sau chiar numai posibilitatea de a-i auzi glasul, îmi prilejuiesc o mare bucurie. Acea bucurie pe care o simți atunci când ții în mână o floare, bineînțeles floarea preferată, putând să o admiri în voie, să îi savurezi parfumul, să îți încânți privirea cu gingăşia colorată a petalelor ei.

Acordurile plăcute şi senzuale ale unui vals inundă sala încăpătoare şi frumos aranjată a restaurantului din hotelul Someşul. Nu putem rezista chemărilor îmbietoare ale muzicii şi iată-ne în mijlocul ringului de dans.

Corpurile noastre îmbrăţişate plutesc în ritmul îmbătător al valsului. Nu am mai dansat cam de mult timp şi, ca să compensez, eventual, ineficiențe ritmice, îi şoptesc câte ceva plăcut la ureche, partenerei de dans. Îmi dau foarte bine seama că o femeie poate gusta un dans şi cu un partener mai puțin perfect în ce priveşte rigorile dansului. Numai când acesta ar fi complet idiot s-ar putea întâmpla altfel. Stângăciile, ca şi timiditatea, au un farmec discret, prin surprizele care le provoacă, prin panica naivă pe care o răspândesc. Femeile iubesc, uneori, imperfecțiunile acestea atât de calde. Nu dansăm pentru prima oară împreună. Ea dansează foarte bine şi cu multă pasiune. Lângă ea, îmi uit şi eu vârsta.

Revăd şi acum acele câteva zile petrecute pentru prima oară împreună şi aud, parcă aievea, acel râs dulce-excitant al ei de atunci. Acel timp petrecut numai de noi doi, departe de toți şi de toate, la poale de munte, a fost începutul altor întâlniri, din păcate, la fel de scurte.

Corpul ei, când dansează, are un mister aparte, un mister care te învăluie, care te îndeamnă parcă să încerci să îl descifrezi. Este cu mult mai tânără ca mine şi, cu toate acestea, ştie atât de bine

să mă facă să uit, în timpul dansului, această diferență, încât când o strâng în brațe am impresia că şi eu am anii ei. În voce are o vibrație sinceră şi pasionată. Voluptatea pe care o gust este aceea a unei plăceri pe care numai experiența partenerei e în stare să o procure. Alături de ea, în timp ce dansăm, de multe ori am impresia că iau pentru prima oară cunoştință cu ceea ce este o femeie, învățând, totodată, ce înseamnă să fii bărbat. Nu am ştiut, până la ea, că o femeie poate fi atât de nesfârşit mângâietoare, capabilă să te conducă, urmându-te totuşi, cu acea pasivitate voluptuos-activă şi plină de căldură, care te aruncă într-o mare de parfumuri dulci-senzuale. Trupul meu caută să simtă căldura încântătoare a celuilalt trup, strâns drăgăstos lângă mine, prelungind la nesfârşit îmbrățişarea. Nu, cu siguranță nu am cunoscut niciodată, la o altă femeie, aceste unde mângâietoare, ale unei călduri fără sfârşit, pe care simțurile mele, îmbătate de extaz, le sorb cu voluptate, în acelaşi timp ce, înăuntrul meu, parcă celebrez triumful cuceritorului, al învingătorului.

Îmbătat de ritmul amețitor al dansului, cât şi de vraja corpului ei, realizez că valsul s-a terminat şi că orchestra s-a oprit, de-abia când o aud că îmi spune, cu zâmbetul dulce ce îi flutură pe buze:

- E gata, s-a sfârşit! Trebuie să ne întoarcem la masă. Uite că Nina şi Nelu ne fac semn că ne aşteaptă.

Şi îşi apropie drăgăstos obrazul de al meu.

Sala restaurantului, cu mesele încărcate de bunătăți culinare, e aproape în întregime ocupată. Murmurul vocilor celor aflați la mese, împreună cu zgomotul făcut de tacâmuri şi pahare ciocnite, devine din ce în ce tot mai intens. Ajungând la masa noastră, prietenul meu şi soția sa ne întâmpină, exclamând plini de admirație:

- Bravo Trice, bravo Vio! Ați dansat minunat. Parcă erați doi adolescenți îndrăgostiți.

Sunt mai puțin receptiv la spusele prietenilor. Vraja provocată de dans, alături de Beatrice, încă mă stăpâneşte. Trag scaunul de sub masă şi mă aşez. În acel moment, cele spuse de prieteni, şi mai ales propoziți, „Ați dansat ca doi adolescenți îndrăgostiți." începe să mi se cristalizeze în creier. Totodată cu ea prinde contur imaginea unui chip, urmată de amintiri demult ascunse în sertarele memoriei. Imaginea acelui chip şi amintirile prind tot mai intens viață. De când nu m-am mai gândit la acel chip şi la acea perioadă atât de luminoasă şi plină de romantism din viața mea?... E atât de mult de când nu m-am mai gândit, dar cât de limpede începe să se contureze totul! Cât de vii devin amintirile, deşi e atât de mult timp de când au avut loc.

Chipul care se zugrăveşte pe ecranul memoriei e de o neasemuită candoare, terestru totuşi, fără evlavie de înger .Ochii albaştri, ca ai vichingilor, cerceii din urechi atârnă ca două vişine coapte,sărutându-i gâtul imaculat de alb, la fiecare mişcare a capului. În întreaga ei fizionomie se poate admira o feminitate înfloritoare. Gura mică şi senzuală, avea tot timpul pe buze un surâs inocent.

Parcă o cunoşteam de la începutul începuturilor, aşa mi se părea şi simțeam atunci. O cunoscusem la o serată de dans, care avusese loc în sala de muzică a şcolii. Venise acolo cu un văr al ei, Iosif, bun amic al meu, mai mic decât mine cu vreo doi ani. Veronica era de vârsta mea. Lucra ca ospătară la un restaurant din oraş. În scurt timp, ea ajunsese să însemne, pentru mine, toată lumea. Ne simțeam atât de legați unul de altul, încât eram convinşi că orice se va întâmpla în viață, destinul ne unise pentru totdeauna.

Ochii albaştri ai Veronicăi semănau foarte mult cu ai mei, lucru remarcat de ea într-una din primele noastre întâlniri. Da, acum erau şi ai mei albaştri, deşi cândva fuseseră căprui. Fuseseră

căprui până când destinul hotărâse ca viața mea să își schimbe cursul. Hotărâse ca acea lume inundată de culori să fie înlocuită cu una a sunetelor şi a imaginilor tactile şi olfactive.

Acum luptam din răsputeri ca diferența dintre mine şi lumea din rândul căreia fusesem smuls atât de brusc, să fie cât mai mică, ca ceea ce mă deosebea de ei să nu se observe, trăind visul unei vieți ce ar putea reintra în normalitatea pe care o părăsisem atât de brusc, cu câțiva ani în urmă.

Reuşeam destul de bine să maschez lipsa vederii, încât chiar Veronica, deşi trecuse aproape o lună de când ne cunoşteam, timp în care ne întâlnisem de mai multe ori, nu îi venise să creadă că acei ochi albaştri, pe care, zicea ea, îi surprinsese adesea admirând-o, priveau în interior spre amintiri din trecut, asemuind-o cu chipuri dragi păstrate în sertarele memoriei.

Întâmplarea făcuse ca într-o după amiază de mai, făcându-i o vizită împreună cu Iosif, amicul meu şi în acelaşi timp vărul ei, în locuința sa, care se afla într-un bloc la etajul trei, ea ne-a arătat nişte fotografii făcute undeva în Apuseni, la absolvirea şcolii de ospătari. Pusese fotografiile pe masă, în fața mea, şi o simțeam că aşteaptă să-mi spun părerea despre ele. Câteva secunde am simțit că totul în jurul meu se prăbuşeşte, că tot castelul meu clădit din iluzii se destramă în mii şi mii de bucăți, care mă acoperă, sufocându-mă. M-am forțat să îmi revin şi să încerc să găsesc o ieşire, dar nici o idee cât de cât acceptabilă nu reuşeam să găsesc. Să îi spun, pur şi simplu, că sunt frumoase, suna prea banal, mai ales că era vorba de nişte poze în care apărea chipul celei pe care începusem să o iubesc şi simțeam că şi ea împărtăşeşte acest sentiment. Ar fi putut urma întrebări la care nu s-ar fi putut răspunde evaziv. Situația era fără ieşire, şi totuşi trebuia făcut ceva... Peste toată această prăpastie ce părea de netrecut, m-am hotărât, în cele din urmă,să întind o punte acoperită cu cărbuni aprinşi, care, deşi ştiam că îmi va arde adânc orgoliul, eram hotărât să o trec.

Cu glas răguşit şi destul de încet i-am şoptit.

- Veronica, te rog să mă scuzi, dar eu nu.. – şi glasul deveni mai jos şi mai şoptit. Eu nu văd... - şi parcă o piatră uriaşă s-a ridicat de pe pieptul meu.

A urmat o pauză de câteva secunde, care a părut o veşnicie, în care ni se auzea şi respirația. S-a apropiat mai mult de mine şi am auzit-o spunând timid.

- Nu cred!... Nu se poate, Vio!...

Ea îşi închipuise până atunci că văd şi eu ca vărul ei Iosif, care avea un rest de vedere destul de bunicel. Întorcându-mi capul spre ea, cu un oftat slab i-am răspuns.

- Ba se poate, Veronico dragă! Ce ai auzit, din păcate, e foarte adevărat.

Şi am rămas cu privirea îndreptată spre ea. Mă simțeam pregătit pentru orice. Am simțit cum brațele ei, care atârnau până atunci de-a lungul corpului, s-au ridicat şi mi-au înlănțuit gâtul, iar buzele ei îmi căutau cu nerăbdare gura. Acel sărut spunea atât de mult, încât o mie de cuvinte nu ar fi fost în stare să redea totul.

Deşi întâmplarea nu umbrise cu nimic prietenia noastră, ci dimpotrivă, ea devenise mai tandră, pe mine mă adusese cu picioarele pe pământ, făcându-mă să îmi dau seama că în viață sunt bariere care nu pot fi înlăturate în totalitate, oricât ai vrea şi oricâtă străduanie ai depune. Am simțit, în acelaşi timp, după acea întâmplare, şi o mare uşurare. De multe ori mă gândisem cu groază la clipa când Veronica ar afla adevărul, când masca pe care eu mă străduiam să o păstrez intactă, va cădea şi ea mă va cunoaşte aşa cum eram în realitate. Pe atunci încă nu ştiam că jocul vieții trebuie derulat numai cu cărțile pe față, dacă vrei să fii scutit de scurtcircuite atât de dureroase. „Tinerețea de ar şti, bătrânețea de ar putea." – se spune într-o maximă.

De câte ori aveam posibilitatea să ies în oraş nu ratam ocazia să o vizitez. Viața de internat era destul de severă, în acei ani, şi în oraş puteam ieşi numai în anumite zile şi la anumite ore bine stabilite, dar ingeniozitatea elevilor a găsit întotdeauna metode să treacă, la nevoie, şi peste aceste

bariere. La cei optsprezece ani ai mei, câți aveam pe atunci, încălcasem cu succes acele restricții, pentru a mă putea întâlni cu ea.

Îmi vine în minte o zi de vineri, vineri după-amiază când puteam ieşi în oraş. Imediat după ce luasem masa de prânz, cerusem bilet de voie de la profesorul de serviciu, mă îmbrăcasem în grabă în costumul de oraş şi mă pregăteam să ies din clasă, când elevul de serviciu pe şcoală m-a anunțat că sunt chemat de cineva la poartă.

Am pornit degrabă spre poartă şi acolo, pe coridorul de la intrare, cineva mi-a ieşit brusc în față şi m-a prins de mâini. Un parfum suav m-a învăluit îndată. Nu am avut nicio ezitare şi am exclamat mirat.

- Veronica, tu aici?! Ce surpriză plăcută draga mea!

Surprinsă, desigur nu se aştepta să o recunosc chiar din prima clipă, câteva secunde rămăsese nemişcată, apoi am simțit cum mă prinde în brațe şi cu o vibrație sinceră şi pasionată a vocii, a spus.

- Vio scumpule, cum ai reuşit să mă recunoşti aşa de repede?! Credeam că o să pot să te păcălesc.

Şi m-a sărutat prelung pe buze.Ochii îi străluceau, obrajii i se îmbujoraseră, iar buzele uşor arcuite se umeziseră. Toată ființa ei era o prezență vie şi puternică. Simțeam cum îmi pătrundea în carne apropierea trupului ei, dinspre care veneau spre mine chemări molatice.

După ce am stat aşa îmbrățişați un timp,auzindu-se nişte voci dinspre ghereta portarului,ne-am desprins din îmbrățişare şi am ieşit împreună în stradă. Ştiind că vinerea după amiază puteam ieşi în oraş, ea venise să mă invite să petrecem acea după amiază împreună.

Mergând spre centru, Veronica mi-a propus să intrăm în restaurantul unde lucra ea şi să servim ceva, urmând ca după aceea să ne continuăm plimbarea. Pe lângă frumusețea şi drăgălăşenia ei admirabile, Veronica era şi deosebit de generoasă. La fiecare întâlnire mă trata cu tot felul de bunătăți. Refuza să mă lase să achit eu, de fiecare dată ceea ce consumam împreună. Rareori reuşeam să o conving să accepte din partea mea câte un mic cadou. Adevărul era că eu fiind elev, resursele băneşti îmi erau destul de limitate, deşi în comparație cu alți colegi, puteam spune că o duceam destul de vine.

Chiar dacă la acea oră restaurantul era aproape gol, ceva mă făcea ca să refuz propunerea. Preferam să ne plimbăm şi să putem povesti în linişte.La insistențele ei, însă, am acceptat şi am intrat. În restaurant era răcoare şi linişte, mai ales că muzica nu cânta.

Când mă aflam cu ea, doream să fim cât mai singuri şi, în afară de glasul ei, să nu aud nimic. Am luat loc la o masă mai retrasă. Nici nu ne aşezasem bine şi o colegă de-a ei a şi venit să ne întrebe cu ce dorim să ne servească. După ce colega ei ne aduse ce comandasem, am început să ne adâncim într-o intimitate plăcută, cele din jur pierzându-şi, în mare măsură importanța. Furați de bucuria clipelor petrecute împreună, ne cufundam tot mai adânc dincolo de realitatea înconjurătoare. Cât de greu trecea timpul în care nu eram cu ea, dar şi clipele petrecute în oaza de linişte în care atât de puțin ne era dat să ne unim cu uitarea, ce puține erau şi cât de repede se scurgeau!... De fiecare dată, la apariția ei, simțeam cum echipajul inimii, plin de extaz, năvălea pe puntea sufletului, cântând „Oda bucuriei”.

După un timp petrecut în această uitare a lumii înconjurătoare, de la o masă aflată în celălalt capăt al restaurantului, un tip scund şi îndesat s-a ridicat şi s-a îndreptat spre noi. Ajungând în dreptul nostru, s-a oprit şi a început să ne privească insistent. Oprindu-se din vorbă, tocmai îmi spunea ce plănuise să facem duminică, Veronica a aruncat o privire mirată spre el şi l-a întrebat ce doreşte.

Tipul, ca şi când nu ar fi auzit întrebarea, continua să ne privească şi mai insistent. M-am îndreptat în scaun şi m-am întors şi eu spre el. Cu un glas care voia să pară indiferent, l-am întrebat.

- Hei amice, care-i problema?...

Trezit din contemplare, spre marea mea surpriză, glasul pe care l-am auzit salutându-mă şi rostindu-mi numele, îmi era cunoscut. Era un tânăr din satul meu, sat aflat la mult peste o sută de kilometri de aici. Nu mă aşteptam să îl întâlnesc în acest loc. În plus, de fiecare dată, întâlnirea cu acest individ nu îmi făcea nicio plăcere, fiind o persoană cicălitoare, plictisitoare şi agasantă. După ce m-a salutat şi mi-a rostit şi numele, după cum mă aşteptam, a urmat întrebarea care mă enerva şi nu îmi făcea plăcere, ori de câte ori o auzeam punându-mi-se: „Mă cunoşti?" Era o întrebare la care niciodată nu am ştiut cum e mai bine să răspund, când este pusă de indivizi ca acesta. Sunt situații când această întrebare nu are nimic deranjant, totul terminându-se cu o afirmație sau o negație. Mai ales pe atunci, erau mulți care, prin felul cum mi-o puneau şi prin ceea ce urma, aveau darul să mă agaseze. Ştiam că dacă am să îi spun consăteanului că îl cunosc, va urma exclamația: „Uite că m-a recunoscut!" Şi dacă mai erau şi alte persoane în preajmă, adăuga invariabil: „Vedeți că mă cunoaşte, chiar dacă nu vede!... M-a cunoscut după voce." Dacă răspunsul era negativ, urma: „Cum nu mă cunoşti?! Eu sunt..." Şi în glas se simțea acea compasiune atât de enervantă.

M-am hotărât rapid să îi spun pe nume, sperând că aşa am să scap mai uşor de el,mai ales, că se vedea că era şi cam cherchelit. De câte ori îl întâlneam, pe lângă faptul că era pisălog şi enervant, nu scăpa prilejul să îmi amintească de un eveniment tragic din viața mea, petrecut pe la vârsta de zece ani, ținând să sublinieze cu lux de amănunte cum el şi alți câțiva mă ajutaseră. Ca să nu îi dau timp să înceapă cu vechea poveste, l-am întrebat ce făcea pe aici şi ,după ce mi-a răspuns, m-am grăbit să îi urez toate cele bune, spunându-i şi la revedere, crezând că astfel am să îl fac să înțeleagă că ne deranjase şi se va întoarce la masa lui. Dar spre marea mea indignare, el trăsese unul din cele două scaune libere de la masa noastră şi, aşezându-se, neauzind sau neluând în seamă ce îi spusesem, a început:

- Te-am văzut de cum ai intrat cu domnişoara pe uşă.

Şi şi-a îndreptat privirea spre ea, măsurând-o de sus până jos.

- Te-am recunoscut imediat.

Şi după o scurtă pauză a adăugat, tot cu privirea la Veronica.

- Să ştii că îi o fată tare faină, păcat că tu nu o poți vedea!...

Enervat de-a binelea, mă pregăteam să îl reped, dar până să o fac eu, o aud pe Veronica spunându-i:

- Domnule, nu îți fă dumneatale griji din această cauză. Ştie el de o mie de ori mai bine ca dumneata cum arăt.

Glasul îi tremura de enervare. Dându-şi seama că o supărase, acesta a încercat o scuză.

- Domnişoară, noi ne cunoaştem de copii. Eu îs cu zece ani mai mare ca el. Suntem din acelaşi sat. Eu, domnişoară, l-am ridicat din locul unde îl aruncase explozia, atunci când a avut accidentul, de şi-a pierdut vederea.

S-a întors spre mine şi m-a întrebat cu multă seninătate.

- Îți mai aminteşti? Parcă te văd şi acum, acolo, în grămada de lemne.

O Doamne, de câte ori mă mai întrebase dacă îmi mai aminteam acel eveniment!... Cum aş fi putut uita acea zi în care viața îmi fusese deviată atât de brusc din cursul ei firesc!... De atâtea ori îmi spusese acest lucru, încât începusem să îl urăsc ca pe cineva care mi-ar fi făcut un rău. Încercasem în mai multe rânduri să îl fac să înțeleagă că acea întâmplare nu îmi făcea nicio plăcere să mi-o amintească, dimpotrivă, îmi creia suferință, însă el era incapabil să priceapă acest lucru.

Fusese într-o zi noroasă de început de iarnă, în paisprezece decembrie. Zăpada, în acel an, încă nu acoperise firele îngălbenite de iarbă. Mă întorsesem de la şcoală, mâncasem ceva şi, ca de obicei, plecasem cu cele câteva oi, pe care le aveam, pe dealul Măgura, ce se afla destul de aproape de casa noastră. Trecând peste partea de deal, pe care locuitori satului Peştera, localitatea mea natală,o numeau Groace, un loc plin cu grămezi de piatră, rămase acolo, de la începutul Celui de-al doilea război mondial, când nemții vruseseră să construiască o linie de cale fierată, care urma să lege Deva de Brad, rostogolind o piatră mai mare, de sub ea se ivise o cutie roşie, cam ruginită. M-am aplecat şi am ridicat-o. Deschizând-o, în ea am văzut un obiect ciudat, de forma unui ou, cu un inel la un capăt. Am privit câtva timp, destul de indiferent, acel obiect. Văzând apoi că oile se depărtaseră destul de mult, am scos obiectul ciudat din cutie, l-am vârât într-un buzunar şi am pornit pe urma lor. Ajuns pe vârful dealului Măgura, de unde se poate vedea întreg satul şi dealurile care îl înconjoară din toate părțile, m-am aşezat pe o piatră albă, căruia vântul şi ploile îi dăduseră un aspect de scaun. Priveliştea ce se poate admira de acolo este de o neasemuită frumusețe, mai ales primăvara, când toată natura se trezeşte la viață. În zare, munții negri, împăduriți, care se înalță unii după alții, lăsând să se vadă prin spărturile lor alți munți depărtați, cu piscurile alburii şi fără luciu, ce se confundau mai totdeauna cu norii. Acum natura era sumbră şi posomorâtă. În zare, crestele munților se pierdeau într-o ceață groasă, lăptoasă.

Făcându-mi-se frig, m-am ridicat şi am pornit mai departe, spre cealaltă parte a dealului, în urma turmei de oi. După câteva ore, când primele umbre ale serii începuseră să se scurgă din cerul plumburiu, m-am întors spre casă pe acelaşi drum pe care venisem.

Ajuns în dreptul pietrei albe în formă de scaun, în iarba galbenă şi rară ce o înconjura, am observat un obiect la fel ca cel pe care îl găsisem în cutia roşie pe Groace. Am vârât mâna în buzunar şi am văzut că buzunarul era gol. Mi-am dat atunci seama că obiectul din iarbă îmi căzuse din buzunar. Uitasem cu desăvârşire de el şi cine ştie când mi l-aş mai fi amintit, de nu treceam pe acolo. M-am aplecat şi l-am luat din iarbă şi, fără a-i acorda nicio atenție, l-am pus din nou în buzunar.

Ajuns în curtea casei, acasă era doar bunica. Tata nu se întorsese încă de la mină, iar mama era la râu, unde spăla nişte haine. Am luat o teslă cu care se fac jgheaburile şi am început să cioplesc unul, pentru un izvor pe care îl descoperisem cu câteva zile mai înainte la o margine de pădure.

Aveam oarecare înclinare pentru lucrurile practice, multe îndeletniciri învățându-le de la bunicul, cu care mă înțelegeam foarte bine.

În timp ce lucram la acel jgheab, am atins cu cotul buzunarul hainei în care se afla obiectul necunoscut. M-am oprit din lucru şi, scoțând din buzunar acel obiect, am început să-l privesc îndelung. Ciudat era faptul că îl priveam fără curiozitate. Nu mă întrebam ce poate fi. Nu eram curios să încerc să îl desfac, să văd cum e făcut. Acesta nu era felul meu de a fi. Orice lucru vedeam, eram imediat interesat să văd cum e făcut. Acum, însă, acesta mă lăsa aproape indiferent. Parcă doream să uit de el, să îl abandonez, dar cineva nu mă lăsa şi mi-l tot scotea în față. Am abandonat jgheabul şi am aşezat obiectul pe o piatră. M-am depărtat puțin şi am luat o altă piatră pe care am aruncat-o în el. Piatra l-a lovit şi acesta s-a rostogolit de pe piatră, fără să se întâmple nimic. După ce l-am privit un timp, parcă cu lehamite, m-am dus, l-am luat şi l-am aşezat pe marginea unui zid din apropiere. Am simțit deodată o dorință arzătoare de a-l lovi. În mână mai aveam tesla. M-am aşezat într-un genunchi şi l-am izbit, o dată şi încă o dată... În urma celei de-a doua lovituri, a izbugnit o lumină orbitoare şi apoi o bubuitură infernală. Fusese o grenadă rămasă de pe urma celui de-al doilea război mondial, lucru pe care l-am aflat mai târziu. Oricum, mult prea târziu.

Am fost aruncat pe o grămadă de lemne şi învăluit într-un întuneric dens, unde am stat câtva timp, cât anume nu ştiu. Când au venit cei ai casei şi vecinii, atraşi de groaznica bubuitură şi m-au luat

de acolo, eram conştient. Îmi amintesc că îi zisesem bunicului, de cum îi auzisem glasul: „Moşule dragă, nu o să te mai văd niciodată!" Ceea ce, din păcate, s-a dovedit pe deplin adevărat. Pierderea vederii a fost ireparabilă. Printre cei care mă ridicaseră din grămada de lemne fusese şi acest individ, care stătea acum aici, la masa noastră şi explica cu lux de amănunte, tot ce făcuse el şi cum arătam eu în acel moment.

Acum, mai mult ca oricând, ascultându-l, mă străduiam din răsputeri să găsesc un mijloc civilizat prin care să pot pune capăt pledoariei lui şi să pot scăpa de el. Scenariul acelei zile de decembrie se derula în mintea mea de parcă l-aş fi trăit din nou, pas cu pas, şi individul nu mai înceta de a explica cum arătam atunci şi cât de rău îi părea lui de acea năpastă care căzuse pe capul meu.

„Să îi spun să înceteze şi să se ducă dracului?..." Nu era felul meu de a fi. „Să mă ridic de pe scaun şi să îi spun Veronicăi să plecăm, poate ar fi cel mai bine. Nu-i sigur, însă, cum va reacționa acesta. E în stare să se ridice şi el şi să se țină după noi."

În mijlocul acestui calvar în care mă zbăteam spre a găsi o ieşire, s-a auzit glasul Veronicăi, care venea ca un colac de salvare în sprijinul naufragiatului.

- Domnule, vă rog să ne scuzați, dar noi trebuie să plecăm.

Şi s-a ridicat de pe scaun. Trezit din coşmar, m-am agățat de această idee, care venea la timp, ca un balsam pe o rană. Fără să mai țin cont de insistențele consăteanului de a mai rămâne, m-am ridicat şi, spunându-i la revedere, am prins-o pe Veronica de braț şi am pornit grăbiți spre uşă.

Odată ajunşi afară, am continuat mult timp să mergem aşa, fără să ne spunem nimic. Parcă un zid se aşezase între noi şi fiecare, pe furiş, la adăpostul lui, ne ridicam pe vârfuri şi încercam să spionăm reacția celuilalt. După câtăva vreme ne-am trezit în fața intrării blocului în care locuia ea. Se pregătea să urce treptele de la intrare, fără să îmi lase brațul, fiind convinsă că am să o urmez. Dar eu am oprit-o şi, cu mult regret, am rugat-o să mă scuze, că de data asta nu o să urc. Mă simțeam prea marcat de amintirea întâmplării din trecut, pe care acel cunoscut nedorit se străduise, în ignoranța sa, să mi-o aducă în prezent. Deşi ea a insistat, am rugat-o să mă scuze şi să nu se supere, dar eu preferam să rămân singur cu gândurile mele. După ce am sărutat-o îndelung pe buze, am pornit cu paşi domoli şi prudenți spre internatul şcolii. Strada era destul de animată, dar eu nu îi acordam nicio importanță, în mintea mea stăruind stupiditatea întâmplării şi părerea de rău că din cauza ei ratasem petrecerea câtorva ore de încântare în compania ființei iubite. Nu puteam înțelege cum unii oameni nu îşi pot da seama când prezența lor deranjează şi cu atât mai mult faptul că întâmplările nefericite nu trebuiesc amintite celui care le-a gustat din plin doza de mătrăgună.

Evenimentele acelei zile nefaste nu puteam spune că le uitasem, aşa ceva nici nu se poate uita, oricât timp s-ar aşterne peste ele, însă zăceau undeva într-un sertar al memoriei, puțin prăfuite, sertar ce fusese deschis de acel om cu atâta brutalitate, care în neghiobia sa nici nu îşi dăduse seama în ce rană dureroasă scormonise.

Prietenia cu Veronica a mai durat cam un an, clipele petrecute cu ea, în frumoşii ani ai tinereții, păstrându-şi şi azi suavitatea şi candoarea, în frumoasele aduceri aminte.

La vreo şase-şapte luni de la acea întâmplare, Veronica s-a mutat cu serviciul în alt oraş şi, văzându-ne din ce în ce tot mai rar, alte cărări paşii noştri au început să bătătorească.

Dar ce mi-a venit ca tocmai acum să îmi amintesc de vremuri atât demult apuse?... Să încerc să revin în prezent, mai ales că cei dragi de lângă mine au remarcat tăcerea mea.

Amintirea Veronicăi, totdeauna mi-a provocat o dulce nostalgie, nostalgia după acei frumoşi ani ai primei tinereți.Chiar şi acel accident din copilărie, cu urmări atât de tragice pentru mine, acum, pot spune că mă lasă destul de indiferent. Atât de mult m-am obişnuit cu această stare a lucrurilor,

încât am ajuns să le consider stări normale de viață, cu nimic mai rele ca a multora din cei în cercul cărora mi-am dus şi îmi duc, de atâtea zeci de ani, zilele.

CAPITOLUL II

ÎNTÂMPLĂRI DE TOT HAZUL

Câinele, slănina şi carnetul de partid

Era o femeie simplă, ştearsă şi obtuză, cu puţină pregătire medicală, dar al dracului de fudulă şi încrezută. Habar nu avea de medicină. Habar nu avea de termeni şi de denumirile medicale, aşa că le folosea pe toate după cum se nimerea, oricum, credea ea că sunt mai interesante. Când venea vorba despre colegele sale infirmiere, pretindea că ea era singura care avea pregătire medicală adevărată. Ea, vezi Doamne, avea „cursuri de Crucea roşie", nu se calificase la locul de muncă, ca ele. În realitate, Mariţa fusese angajată în policlinică pe acel post, pentru că era membră a partidului comunist şi pe atunci aceştia aveau prioritate la angajare. De altfel, în mare măsură, tocmai astfel de oameni erau cooptaţi în rândurile partidului.

Încă mi-o amintesc bine şi acum pe acea infirmieră. Parcă o văd cum într-o zi, aflându-se la mine în cabinet, nu mai ştiu cu ce treabă, după ce schimbasem câteva fraze banale, Mariţa începuse să îmi explice cât de corect aplică ea procedura de parafină pacienţilor, faţă de celelalte infirmiere.

- Domnu' V, – mie nu îndrăznea să mi se adreseze cu „tovarăşe", cum era uzanţa pe atunci, fiindcă o repezisem de vreo două ori... – eu dacă doctorul scrie pe fişa medicală să pun parafina pe lamboro, („lamboro" fiind pentru ea regiunea lombară) apoi numai pe lamboro o pun.

Desfăşurându-ne activitatea în aceeaşi policlinică, o întâlneam destul de des. Întotdeauna însă, schimbam puţine cuvinte. Fiind prostănacă şi încrezută, în general, personalul policlinicii se ferea de ea, tratând-o cu indiferenţă. Într-una din aceste întâlniri întâmplătoare, o găsisem stând la geamul holului central al policlinicii, foarte amărâtă.

Era pe la sfârşitul zilei de lucru. Membrii de partid din staţiunea balneară Geoagiu, fuseseră anunţaţi că în acea după amiază au şedinţă. M-am apropiat de ea şi am întrebat-o de ce este supărată. Niciodată nu am putut trece indiferent pe lângă un coleg, mai ales dacă l-am văzut supărat. Oftând adânc, Mariţa îmi spusese.

- Am păţit ceva tare grav...

A făcut o pauză în care a mai oftat o dată şi a adăugat destul de încet.

- Mi-am pierdut carnetul de partid şi acum nu ştiu ce să fac.

Aflând care îi e necazul, zâmbind, am încurajat-o.

- Noa, dă-l în trăznet de carnet. Numai pentru atât nu trebuie să fii supărată. Ţi-or da altul şi se va rezolva problema.

- Aşa crezi dumneatale. Nu-i deloc aşa de simplu, a zis Mariţa şi a pornit cu paşi înceţi spre uşa care dădea în celălalt corp de clădire, în care se afla sala de şedinţe.

În sală, lumea începuse să se adune. Fără să spună nimic, Mariţa intră şi se aşeză într-un colţ mai retras. Supărarea îi persista pe faţă. În scurt timp apăru şi conducerea organizaţiei locale de partid. Secretarul făcu prezenţa şi apoi expuse ordinea de zi a şedinţei. Când se ajunse la punctul în care li se solicita să se înscrie la cuvânt, spre mirarea tuturor, prima se băgă Mariţa. Niciunul din cei de faţă nu îşi amintea ca ea să se mai fi înscris la cuvânt.

Când i se permise să vorbească, Mariţa se ridică încet de pe scaun şi un timp nu spuse nimic. Privea speriată spre locul în care se afla conducerea. Secretarul Necşulescu, văzând că timpul trece şi ea nu spune nimic, o repezi.

- Hai, tovarăşa, spune-ne odată ce ai de spus! Din moment ce ai solicitat să iei cuvântul, cred că te-ai gândit înainte ce vrei să ne spui?...

Dregându-şi glasul şi privind şi mai speriată spre secretar, Mariţa îngăimă.

- Tovarăşu' secretar, vreau să vă spun... că am păţit un mare necaz...

Se opri iar şi îşi lăsă privirea în jos. Toţi ochii celor din sală se îndreptară spre ea. Deveni şi secretarul Necşulescu mai înţelegător şi, domolindu-şi vocea, o încurajă.

- Da, spuneţi tovarăşa... Vă ascult.

Fără să îşi ridice privirea din pământ, Mariţa se auzi şoptind.

- Tovarăşu' secretar, mi-am pierdut carnetul de partid.

Se opri şi îndreptă spre secretar o privire tâmpă, de câine bătut. Fulgerând-o cu privirea, acesta tună.

- Ce ai făcut, nenorocito?... Ţi-ai pierdut carnetul de partid?!

Îşi aruncă apoi privirea peste toată asistenţa şi încheie şi mai furios.

- Să ne explici imediat cum s-a întâmplat.

În sală începură a se auzi, din mai multe părţi, şoapte. Cineva din apropierea infirmierei o încurajă.

- Ce eşti aşa speriată, linişteşte-te şi spune cum l-ai pierdut... Pentru asta, sigur nu ţi se va tăia capul.

Prinzând puţin curaj, Mariţa îşi începu spovedania.

- Să vedeţi ce am păţit: Sâmbătă când m-am dus acasă, – ştiţi, eu fac naveta, nu stau aici – cel care m-a întâmpinat la intrare a fost Tambo, câinele nostru. M-am apropiat de poartă, am scos cheile şi până să deschid, am lăsat geanta jos lângă gard. În timp ce eu deschideam poarta, câinele a început să cotrobăie prin geantă. În ea, alături de carnetul de partid, mai aveam şi o bucată de slănină. Dând de bucata de slănină, câinele a scos-o afară şi, odată cu ea, şi carnetul de partid. Până să reuşesc eu să intervin, a înfulecat slănina şi totodată cu ea şi carnetul de partid.

Auzind păţania Mariţei, toată sala izbucni în râs. Până şi secretarul Necşulescu, care afişase tot timpul o mutră preocupată şi serioasă, nu putu să nu zâmbească.

Cum au sancţionat-o pe Mariţa pentru pierderea carnetului, nu îmi mai amintesc. Nici nu cred că ar avea mare importanţă. Mult mai important ar fi de ştiut ce s-a întâmplat cu câinele. Din unele surse se pare că ar fi turbat. Altele, însă, susţin că ar fi devenit membru al partidului comunist. Pe care să le credem?... Probabil că numai C.N.S.A.S.-ul ne-ar putea lămuri.

Sarmalele

Seara a intrat pe deplin în drepturi. Întunericul şi-a întins în totalitate vălul înnegurat peste faţa celei de-a douăzeci şi cincea zi a lunii noiembrie, dând cale liberă nopţii, care, la rândul ei, va fi şi ea înghiţită de zorii zilei următoare, confirmând astfel sintagma ce spune că în orice sfârşit germinează un nou început.

După ce urcă scârţâind şi pufăind din greu serpentinele drumului ce duce în staţiunea balneoclimatericăLa Feredeie, autobuzul mai parcurse vreo două sute de metri şi se opri în staţia din centrul localităţii, ultima de pe acel traseu. Din autobuz, printre numeroşii călători, coboară şi doi bărbaţi ce par să aibă în jur de treizeci şi cinci de ani. Unul, blond şi gras, celălalt şaten şi mai slab, cam de aceeaşi înălţime.

Tot timpul cât durase călătoria de la Oraşul Alb până aici, blondul îi împuiase capul şatenului cu fel de fel de aprecieri şi laude, referitoare la talentul de mare bucătăreasă al soţiei. Chiar pentru acea seară, spunea el, urma să pregătească nişte sarmale delicioase, „de îţi vine să-ţi lingi şi degetele când le mănânci”.

Ajunşi pe trotuar, cei doi o iau la stânga şi pornesc în paşi vioi spre cartierul de locuinţe situat la vreo jumătate de kilometru de staţia de autobuz. Locuiesc în acelaşi bloc,unul la etajul întâi, iar celălalt la al patrulea, de vreo doi ani.

Deşi până să ajungă acasă mai e de parcurs o bună bucată de drum, bărbatul cel blond exclamă, adulmecând prelung aerul din jur.

- Parcă simt miros de sarmale! De-abia aştept să ajung acasă, să înfulec vreo patru...

Mulţumit de sine, se întoarce apoi spre cel şaten.

- Te invit şi pe tine la sarmale. Te rog să nu mă refuzi... Ai timp să ajungi şi acasă, mai ales, că spuneai că soţia ţi-e plecată la părinţi. Ai să vezi ce sarmale grozave a făcut soţia mea.

Şatenul, pe moment, nu spune nimic. Pare a se gândi la ceva. Până însă să dea un răspuns la invitaţie, cel blond mai adaugă.

- Am făcut rost, de curând, şi de un vin... Aşa ceva nu ai băut de când eşti. O să meargă grozav de bine la sarmale.

După ce mai merg un timp, fără să mai spună nimic, şatenul acceptă invitaţia amicului.

Prin copacii de pe marginea drumului, arbori bătrâni ce au văzut şi au îndurat multe la viaţa lor, vântul se zburleşte furios prin crengile desfrunzite, aducând miros de zăpadă.

Iată-i, în sfârşit, pe cei doi, la etajul întâi al blocului în care locuiesc. În faţa uşii cu numărul şapte, se opresc. Blondul scoate cheile, o deschide şi, după ce aprinde becul, îl pofteşte pe şaten să intre. Intră şi el şi închide grăbit uşa. În apartament e linişte deplină. Cu paşi mari şi repezi porneşte spre bucătărie. În prag se opreşte şi priveşte mirat înăuntru, uşa fiind deschisă. Pe masă, două căpăţâni de varză stau nepăsătoare în cratiţa în care le lăsase înainte de a pleca spre Oraşul Alb, răspândind în jur mirosul lor specific după ce au fost scoase de la murat. Dezamăgit de ce văzuse în bucătărie, se întoarce la dreapta, aruncă o privire jenată spre amicul care nu se mişcase de lângă uşa de la intrare şi cu paşi şovăielnici porneşte spre dormitor. Deschide încet uşa dormitorului şi întreabă în şoaptă.

- Ce faci? Dormi!

Dinăuntru o voce feminină răspunde furioasă.

- Bineînțeles! Ce ai vrea să fac la ora asta?

Cu timiditate, blondul mai adaugă.

- Credeam că ai făcut sarmalele... Aşa doar ne înțelesesem.

Agasată, consoarta răspunde.

- Dacă ai vrut să mănânci sarmale, trebuia să le fi pregătit înainte de a pleca în Oraşul Alb. De fiert, le fierbeam eu. Aşa, poți să îți pui pofta în cui.

Oftând, blondul închide uşa dormitorului şi se întoarce spre amic. Acesta a deschis uşa de la intrare şi părăseşte apartamentul. Fusese destul de mirat când îl auzise pe amic lăudându-se cu talentul soției, de mare bucătăreasă. De cele mai multe ori, când îi vizita, cel ce trebăluia prin bucătărie era amicul şi nu soția sa.

Amintirile închipuite sunt atât de convingătoare, încât uneori iau locul realității. La fel cum realitatea trăită poate fi uitată, tot aşa, trăirea închipuită, poate dăinui în închipuire.

Scaune **şi**... scaune

Acum câţiva ani, la Cabinetul de Medicină Internă al medicului S. N., din Orăştie, printre numeroşii pacienţi care îşi aşteptau rândul ca să intre la consultaţia medicală, se afla şi un bătrân de prin satele din apropierea oraşului.

După ce intrase în cabinetul medical, acel bătrân îi relatase medicului S. N. despre suferinţa ce îl făcuse să vină la el. De mai multe săptămâni avea încontinuu dureri abdominale. Deşi urmase cu stricteţe tratamentul indicat de medicul lor din sat, acele dureri nu cedaseră. Sfătuit de nişte rude, care fuseseră şi ele la medicul S. N. şi în urma tratamentului dat de acesta se făcuseră bine, se hotărâse şi el să vină la acest medic.

După ce bătrânul îşi expuse tot necazul, cu lux de amănunte, medicul i-a mai pus câteva întrebări privitoare la sănătatea sa, apoi i-a făcut examenul medical cu multă atenţie.

La terminarea consultului i-a spus bătrânului să revină a doua zi de dimineaţă şi să aducă la laboratorul de analize medicale puţin dintr-un scaun. În urma acelor analize va stabili şi tratamentul ce va trebui să îl urmeze.

A doua zi, la prima oră, bătrânul se prezentă conştiincios la laboratorul de analize medicale. Bătu uşor la uşă şi când asistenta V. R. îl pofti să intre, deschise încet uşa şi cu paşi şovăielnici pătrunse înăuntru. Dădu bună dimineaţa şi închise uşa cu grijă, după care se opri lângă ea şi începu să privească încurcat spre asistentă. Aceasta văzându-l că stă aşa şi o priveşte fără să spună nimic, îl întrebă binevoitoare.

- Spune-ţi, moşule, necazul care vă aduce aici?...

Auzind glasul binevoitor şi văzând faţa zâmbitoare a asistentei, bătrânul prinse curaj şi începu să îşi spună oful.

- D-apoi, doamnă dragă, ieri am fost aici, la domnu' doctor N, că de câtăva vreme mă tot doare foalele, şi dumnealui mi-o zâs să vin azi la dumneatale şi să aduc puţin dintr-un scaun.

Se opri, şi încurcat începu să se caute într-un buzunar. După un timp, scoase ceva din acel buzunar. Ceva învelit într-o bucată de ziar. Se uită cu sfială spre asistentă şi pe un ton care părea că ar vrea să se scuze de ceva, începu iar să vorbească.

- Noa, apoi, doamnă dragă, eu acasă nu am scaun...

Făcând o mică pauză, începu să dezvelească încet ceea ce avea în acea foaie de ziar. Înainte, însă, de a-şi isprăvi operaţia, glasul i se auzi din nou, întrebând cu teamă.

- Nu ştiţi, oare bucata asta de laviţă o fi bună?... Acasă nu am nici un scaun. Am numa' lavițe.

Nu numai pacienţilor li se întâmplă

Pe la începutul anului 2008, conducerea Ministerului Sănătăţii se gândise că era cazul să mărească leafa angajaţilor care aparţineau de acest minister. Pentru aceasta, a mai adăugat un spor la salariul de bază. Cu siguranţă, hotărârea ministerului a bucurat toţi angajaţii din ramura medicală, căci e bine cunoscut proverbul românesc în care se arată că toţi zic: „Doamne, dă-mi!, nu, Doamne, ia-mi!"

Acest spor s-a materializat efectiv doar de la întâi martie. Fiindcă s-a aplicat retroactiv, de la începutul anului, nu a avut nimeni nimic de pierdut, suma primită fiind un frumos cadou de Mărţişor.

Când a aflat de acest spor, una dintre colegele mele de serviciu, bucuroasă nevoie-mare, a intrat val-vârtej în cabinetul meu de masaj şi cu glas tare mi-a zis.

- Vio, ştii că de anul acesta ni s-a acordat spor de promiscuitate?...

Cum, însă, eu ştiam despre ce spor era vorba şi cum se numea în realitate, nu am putut să nu izbucnesc în râs. Dându-şi seama că ceva nu fusese în regulă în ceea ce spusese, colega s-a apropiat uşor de mine şi cu glasul încet şi puțin tremurat m-a întrebat.

- De ce râzi?! Ce, nu aşa îi spune acelui spor?...

Punându-i mâna pe un umăr şi mângâindu-i-l uşor,i-am răspuns.

- Nu, draga mea! Nu aşa îi zice. Se cheamă spor de prevenție. E cu totul altceva.

În timp ce colega ieşea din cabinetul meu, un resort al creierului mi-a proiectat în memorie o întâmplare petrecută cu câteva zile mai înainte

Unul din pacienții pe care îi aveam la masaj, cu multă seninătate mă întrebase dacă la noi în policlinică se face „tratament cu indiferență". Dându-mi seama că, de fapt, el voia să ştie dacă se face tratament cu curenți interferențiali, cu zâmbetul pe buze, l-am lămurit despre ce era vorba.

Îi povestisem această întâmplare şi colegei mele, cea cu „sporul de promiscuitate", şi parcă o văd şi acum cât de tare se amuzase de neştiința acelui pacient.

Perle în cascadă

Într-una din zilele lunii septembrie a anului trecut, zi cu soare blând ce îndemna la taifas, m-am aflat în comuna natală, cu ceva treburi pe la primărie. Fiindcă am fost nevoit să aştept destul de mult până mi se rezolva problema, ca să scap de plictiseala acelor ore, am făcut o vizită unui amic care locuia în apropiere. Cum nu îl mai văzusem de mult şi având noroc să îl găsesc acasă, am petrecut împreună clipe plăcute pe terasa casei sale.

La puţin timp după ce isprăvisem de mâncat un delicios aperitiv, pe care ni-l servise soţia amicului, în curtea casei a intrat o femeie. Aceasta schimbă câteva vorbe cu cineva din membrii familiei amicului meu, aflat prin curte şi se îndreptă spre terasa unde eram noi. Ajunsă în dreptul terasei, dădu un bună ziua energic şi începu să urce cele cinci trepte de la intrare. Terminând de suit treptele, se opri şi cu glas mai domol îşi ceru scuze că ne deranjează. Mai adăugă că venea numai fiindcă mă văzuse pe mine şi că voia să mă întrebe ceva. Soţia amicului care se afla aproape de intrare îi răspunse că nu ne deranja şi o pofti să intre, oferindu-i un scaun. În timp ce se aşeza, scoase un prelung oftat şi ne declară:

- Da, chiar am să mă aşez puţin, că aşa de tare mă jignesc pantofii... Ştie-i dracul ce au. Doar sunt noi. I-am cumpărat numai săptămâna trecută.

Ascultând glasul femeii şi luând la cunoştinţă de ce erau în stare acei pantofi, mă străduiam să nu izbucnesc în râs. În acelaşi tim, însă încercam şi să îmi dau seama cine era. Undeva în străfundul amintirii vocea suna cunoscută. „Din moment ce gazdele nu mi-au prezentat-o, sigur este o persoană pe care o cunosc şi eu."

Din curte glasul unui cocoş răsună strident. Cântecul lui făcu să apară imediat, pe ecranul memoriei, numele femeii. „Da. Sigur că da. Este Marcela Cocoş." Era cam de vârsta mea. Destul de incultă, dar al dracului de fudulă şi încrezută. Din tinereţe, când locuiam şi eu pe aici prin apropierea acestei localităţi, nu cred că o întâlnisem mai mult de două ori.

Reuşind să descopăr cine era acea femeie, am devenit mai relaxat. Aşteptam acum doar să spună de ce mă căuta şi ce voia să afle de la mine. Nu a trebuit să aştept prea mult ca să mi se elucideze şi această enigmă. După ce bău şi ea un pahar cu vin şi mai schimbarăm cu toţii câteva fraze banale, Marcela se decisese să îmi spună de ce mă căuta.

- De când nu mai lucrez la brutărie, şi-a început Marcela discursul, în fiecare an mi-am luat bilet de tratament şi am mers într-o staţiune. De cele mai multe ori am fost la Herculane. Am probleme cu rematismul şi circulaţia la picioare. Anul acesta mă gândesc să nu mă mai duc aşa departe şi să încerc să vin la Geoagiu. Nu ştiu însă dacă se fac şi la voi băi balcanice?... La Herculane am făcut de fiecare dată şi m-am simţit tare bine după ele.

Soarele îşi întinsese razele până pe tâmpla mea dreaptă şi pe furiş începuse să îmi şoptească: „Râzi! De ce te abţii? Crezi că e necuvincios? Nu. În nici un caz când râzi de cei înfumuraţi şi fuduli." Nu am ascultat însă îndemnul soarelui. Am întârziat un timp cu răspunsul, aşteptând ca zâmbetul să îşi stingă lumina ce îmi îmbujorase obrazul. Până să reuşesc eu să fac acest lucru,amicul se grăbi să o lămurească.

- Marcela, la ei se fac băi galvanice, dar să ştii că sunt tot aşa de bune ca şi acelea „balcanice" ce le-ai făcut tu la Herculane.

Şi conturul unui zâmbet i se desenă cu multă acurateţe pe obraz. Privind apoi faţa Marcelei şi văzând-o că începe să se întunece a supărare, semn că îşi dădea seama că o „luase în balon”, amicul, ca să mai „dreagă busuiocul”, se grăbi s-o îmbuneze, îndemnând-o să meargă la băi la Geoagiu, explicându-i totodată şi cât de bine este acolo.

- Poţi merge cu toată încrederea, Marcelo. Condiţiile de tratament şi cazare sunt foarte bune, iar oamenii primesc cu drag pe toată lumea.

Am asigurat-o şi eu că lucrurile stau aşa cum le prezentase amicul şi că va putea face cu siguranţă acele băi. Am evitat a le mai pronunţa numele. Marcela ascultase cele spuse de amic şi de mine. Între timp, înseninându-i-se faţa şi îndreptându-se în scaun, a concluzionat.

- Da, cred că este bine acolo şi că oamenii sunt primitivi. Mi-au mai spus-o şi alţii. Despre acele băi, nu eram eu lămurită.

Fabrica fantomă

Se aude o bătaie energică în uşa cabinetului de masaj şi, aproape în acelaşi timp, uşa se deschide brusc. Înăuntru pătrunde un bărbat înalt şi voinic, între două vârste, care, după ce dă un bună ziua hotărât, fără a mai aştepta a i se răspunde la salut, se recomandă cu infatuare:

- Mă numesc director Gheorghe Ilie!

Masorul, care tocmai e pe cale de a termina şedinţa de masaj altui pacient, intervine brusc şi nu îl mai lasă să continue, deşi se vede că ar mai vrea să adauge ceva, probabil motivul pentru care venise, întrebându-l cu sarcasm:

- Cum, domnule, pe dumneavoastră vă cheamă director Gheorghe Ilie?!

Era convins că acel cuvânt, director, nu făcea parte din numele său şi că doar infatuarea îi dădea ghes să îşi spună şi funcţia, reală sau, probabil, imaginară. Adevărul este că masorului îi erau foarte antipatice persoanele lăudăroase şi închipuite. De aceea, de câte ori întâlnea astfel de elemente, nu pierdea ocazia de a le sancţiona într-un fel oarecare.

Surprins de întrerupere, noul venit se bâlbâie puţin, însă îşi revine repede.

- Cum să fie nume! Director este funcţia mea. Numele e Gheorghe Ilie.

Înainte de a abandona acest subiect şi de a renunţa a mai fi sarcastic, masorul mai pune o întrebare.

- Domnule Ilie, cum se numeşte instituţia la care sunteţi director?

După o scurtă pauză, Gheorghe Ilie răspunde ceva mai încet şi cu nesiguranţă în glas:

- La fabrica... „Drum nou”... din Bucureşti.

Pacientul căruia tocmai i se terminase de efectuat procedura de masaj, între timp se îmbrăcase şi se pregătea să se îndrepte spre uşă. Auzindu-l pe Gheorghe Ilie spunând la ce fabrică este director, întoarce capul spre el şi îl întreabă:

- Nu te supăra, pe ce stradă se află fabrica asta?

Gheorghe Ilie se întoarce spre el şi, cu oarecare nervozitate şi nesiguranţă în glas, îi răspunde:

- Păi... pe strada Constructorului.

- Strada „Constructorului” din Berceni? întreabă celălalt, prinzând a zâmbi.

- Da... da... din Berceni... răspunde mai încet şi şovăielnic Gheorghe Ilie.

În timp ce porneşte spre uşă, celălalt pacient, râzând de-a binelea, zice:

- Fabrica aia, de pe strada Constructorului din cartierul Berceni s-a demolat de patruzeci de ani. În locul ei s-a construit blocul în care locuiesc eu.

Uşa cabinetului de masaj s-a închis, dar în liniştea dinăuntrul lui, pentru un timp, râsul celui care a ieşit parcă se mai aude prin colţuri. Pe geamul cabinetului, larg deschis, glasurile unor piţigoi se aud ciripind vesele de pe vârful unui brad aflat în apropiere. Mai jos, pe o creangă a aceluiaşi brad, o veveriţă se dă huţa, încântată de razele soarelui care îi mângâie blana roşcată.

Dialog academic

Se făcuse ora unsprezece, oră la care trebuiau să vină la masaj bărbații. Ies în sala de aşteptare şi, printre bărbații de acolo, observ şi o femeie bătrână.

Deoarece timpul rezervat femeilor, pentru a veni la masaj, trecuse, am întrebat-o din ce cauză întârziase. Cu o voce blândă şi rugătoare, ea se scuză.

- Te rog să mă ierți. Ştiu că am întârziat la masaj. Nu am putut ajunge la timp fiindcă o trebuit să mă duc cu bărbatul meu la doctor ca să îi ia atenţiunea, că nu se simte bine.

Cum astfel de scuze întotdeauna m-au determinat să fiu îngăduitor,nici de data aceasta nu am fost altfel. Nu am mai spus nimic şi am poftit-o să intre în cabinetul de masaj.

Odată ajunsă înăuntru, s-a dezbrăcat în tăcere şi s-a aşezat pe bancheta de masaj, pentru a i se efectua tratamentul. Liniştea din cabinet devenind prea apăsătoare, am considerat că se cădea să o întreb ceva despre boala bărbatului ei.

- Numai de când vă aflați în staţiune nu se simte soţul dumneavoastră bine?

Bucuroasă că are cui să îşi împărtăşească necazul, scoţând un oftat prelung, femeia se grăbi să îmi răspundă.

- Nu, domnule. Şi acasă o mai avut probleme cu sănătatea. Medicul nostru de familie l-o trimis să îşi facă şi radioepiscopie, dar tot nu am reuşit să aflăm ce are.

Fumătorii

La cârciuma „Trei brazi” aproape toate mesele sunt ocupate. Peste tot, fumul se aşează, pale, pale, devenind din ce în ce mai dens, parcă ar fi o ceaţă dintr-un sfârşit de noiembrie. Mirosul berii şi al altor băuturi alcoolice s-a înfrăţit cu cel al micilor care sfârâie în bucătăria din spatele tejghelei. La una din mesele aflate în apropierea intrării, trei amici stau la taifas, cu câte-o sticlă de bere în faţă şi o ţigară în gură. În mijlocul mesei, alte sticle goale aşteaptă să fie luate de chelner.

Gheorghe, cel mai înalt şi puţin mai în vârstă, privindu-i pe cei doi, trage adânc în piept un fum de ţigară şi începe să se destăinuie.

- Cred că sunt mai bine de treizeci şi cinci de ani de când m-am apucat de fumat. Prima ţigară am pus-o în gură când aveam cam opt ani. Fusese o ţigară „Naţională”, pe care o şterpelisem din tabachera bunicului. Vorba vine că am fumat-o. Mai mult mă înecasem. Deşi nu îmi făcea nicio plăcere, nu am renunţa să trag din ea până la capăt. Au urmat apoi alte feluri de ţigări, de care am făcut rost pe diferite căi. De la paisprezece sau cincisprezece ani, mi-amintesc că începusem să îmi cumpăr. Am fumat, până pe la douăzeci şi şapte de ani, ţigări de toate felurile, şi selecte, şi de duzină, cum s-a nimerit. De la acea vârstă, însă, nu am mai fumat decât „Mărăşeşti” şi „Carpaţi” cu filtru.

Se întrerupe apoi şi, ridicând sticla de pe masă, soarbe prelung din bere.

- Eu m-am apucat de fumat de-abia când m-au luat în armată – continuă discuţia Vasi, în timp ce îşi scutură ţigara în scrumieră. Cât timp am satisfăcut serviciul militar, am fost şoferul comandantului secţiei de recrutare judeţeană. Acesta fuma numai ţigări străine: „Kent”, „Poll Mol”, „Malboro”... Îi dădea mâna să fumeze aşa ceva fiindcă erau foarte mulţi cei care apelau la el, ca să le rezolve tot felul de probleme ce le aveau cu recrutarea: să le amâne încorporarea, să le aranjeze să facă armata cât mai aproape de casă, sau să fie repartizaţi la arma pe care o preferau. Pe atunci, cum ştiţi şi voi, ţigările străine şi cafeaua erau valută forte. Cu ele puteai aranja aproape orice. Era mare şpăgar comandantul meu. Le lua celor care apelau la serviciile lui şpagă serioasă. Ţigările erau numai introducerea în problemă. Cu mine a fost însă tot timpul băiat bun. De fiecare dată când îl duceam cu maşina, mă servea şi pe mine din acele ţigări. Când era bine dispus, după un chef, mai ales, îmi da chiar şi un pachet. După ce m-am eliberat, am terminat-o cu boieria. Nu mi-am mai permis să fumez asemenea ţigări. Mi-ar fi fost şi foarte greu să le găsesc. Am trecut pe „Carpaţi” şi „Mărăşeşti”, iar de o bună bucată de vreme o ţin numai cu „Snagov”.

Oprindu-se, ia sticla cu bere şi sorbe cu poftă.

Dorel participase mai puţin la discuţie, mulţumindu-se să îi asculte pe ceilalţi doi. Puse sticla goală lângă celelalte de pe masă, apoi se rezemă apăsat de spătarul scaunului şi faţa începu a-i deveni radioasă, scăldată de un zâmbet intens. Văzând că amicii tac, părând că meditează la cele povestite, spune.

- Mă, fraţilor! Eu fumez de douăzeci şi cinci de ani însă, în tot acest interval, nu am fumat decât două feluri de ţigări : „Carpaţi” cu filtru şi „Altora”, cum s-a nimerit...

Bioenergeticianul

Era dimineață, o zi de început de săptămână. O veste, purtată din gură în gură, prinsese a circula prin cabinetele policlinicii balneare. Pe afişul lipit la intrarea în baza de tratament sta scris, cu litere mari: „De astăzi, începând cu orele paisprezece, în fiecare zi, la Casa de cultură a staţiunii, bioenergeticianul Neculai Prepeliță va efectua şedinţe de tratament cu bioenergie, pentru orice boală", promițând vindecări miraculoase.

În anii ce au trecut de la Revoluția din decembrie 1989 (era prin 1994), mai ales de peste Prut, invadaseră ţara o sumedenie de ghicitori, prestidigitatori, vindecători, clarvăzători, bioenergeticieni şi mai ştie Dumnezeu câți alți indivizi, care spuneau că ar avea tot felul de însuşiri nemaivăzute. Drept e că nici azi nu le-a pierit sămânța, doar că au devenit mult mai ingenioşi în a fraieri lumea. Cu toții pretindeau şi pretind că sunt posesorii unor însuşiri şi puteri miraculoase cu ajutorul cărora pot să vindece orice boli. Vindecau cu ajutorul bioenergiei, puneau diagnostice chiar şi numai dacă priveau o fotografie a bolnavului, ghiceau în palmă, ghiceau în talpă viitorul, prezentul şi trecutul, însă mai ales, aveau o intuiție grozavă în a-i depista pe cei care puteau fi convinşi cu multă uşurință să creadă în acele scorneli ale lor şi să scoată, fără a pune multe întrebări, banii din portofel.

Vestea sosirii bioenergeticianului Neculai Prepeliță în Geoagiu Băi a ajuns şi în cabinetul meu de masaj. De aceşti indivizi şi „vindecările lor miraculoase" auzisem şi eu, însă vreun caz rezolvat de ei nu văzusem. Drept e că nici nu credeam în aşa ceva. Despre câmpurile bioenergetice citisem câte ceva, cum ar fi, de exemplu, că acel câmp cu o frecvență de o jumătate de metru în jur îl are orice ființă vie, însă cu el nu se poate produce vindecarea unor boli. Aflasem şi că ar exista cazuri, extrem de rare, de indivizi care ar avea acel câmp bioenergetic mult mai mare, dar nici chiar aceia nu reuşiseră să demonstreze foarte convingător posibilitatea vindecării unor afecțiuni. După Revoluția din decembrie 1989, numărul acestor bioenergeticieni ajunsese mult prea mare. Se înmulțiseră ca bureții după ploaie.

Cu toate că eram convins că ceea ce făcea acel Neculai Prepeliță era înşelătorie sută la sută,demonul curiozității mă îndemna să mă duc şi să văd, pe viu, cum proceda, ce le spunea de reuşea să adune atâția oameni la acele aşa-zise şedinţe de bioenergie. De la televizor şi din ziare aflasem de faptul că numărul celor care participau la acele şedinţe era foarte mare.

Ajuns la sfârşitul zilei de lucru, mă hotărâi să trec pe la colega mea Zamfi şi să îi propun să mergem împreună la Casa de cultură ca să vedem „minunea". Nu a fost nevoie să insist prea mult pe lângă Zamfi, fiindcă o îndemna şi pe ea curiozitatea.

Iată-ne instalați pe scaune, într-una din sălile Casei de cultură, alături de alte optsprezece persoane. Acestea erau aşezate într-un semicerc. Bioenergeticianul ne-a indicat să ne aşezăm şi să stăm nemişcați, cu spatele rezemat de spătarele scaunelor, cu capul drept, mâinile aşezate pe genunchi şi cu ochii închişi, timp de douăzeci de minute.

Convingându-se că stăteam cu toții în poziția indicată, Prepeliță a pornit un casetofon, din difuzoarele căruia a izbucnit o muzică astrală. În timp ce acordurile muzicale se scurgeau din difuzoarele casetofonului, el se plimba pe dinaintea noastră, făcându-ne vânt cu mâna prin fața ochilor. Totodată, în acest timp, ne explica ce trebuia să simțim.

„Stând aşa rezemați şi ascultând această melodie, corpul dumneavoastră devine, din ce în ce, tot mai uşor. La un moment dat, o să aveți impresia că se înalță spre cer şi pluteşte în spațiul infinit. O stare de linişte şi de uitare vă va inunda întreg corpul."

După un timp am început să nu îl mai ascult şi, întorcându-mi capul spre Zamfi, am întrebat-o în şoaptă cu ce ne făcea vânt pe față. Ea mi-a răspuns, tot în şoaptă, că îl făcea cu mâna. Mai târziu, în timp ce individul se afla la celălalt capăt al semicercului, Zamfi a deschis ochii şi l-a privit câteva secunde, apoi mi-a şoptit: „Când ne priveşte pe toți de aici din sală cum stăm ca nişte caraghioşi şi îi ascultăm trăncăneala, un zâmbet mulțumit şi plin de sarcasm îi scaldă toată fața."

„Cum naiba să nu zâmbească mulțumit dacă în timp de douăzeci de minute va reuşi să strângă atâția bani, cu aşa de puțin efort, de la nişte caraghioşi ca noi!", i-am şoptit şi eu.

Cu chiu cu vai, s-au scurs cele douăzeci de minute. După ce ne-a dat voie să deschidem ochii şi să ne relaxăm cu adevărat, a început să ne întrebe pe rând, pe fiecare, ce am simțit în timpul şedinței de bioenergie.

Unii îi spuseseră că au simțit dureri în ceafă şi pe spate, alții furnicături prin mâini şi prin picioare, alții amorțeli ale spatelui şi ale mâinilor şi aşa mai departe. Cum să nu fi simțit toate acestea, când fuseseră siliți să stea atâta timp nemişcați, mai ales că marea lor majoritate erau oameni în vârstă.

La un moment dat, una din acele persoane l-a întrebat despre acel vânt pe care îl simțise prin fața ochilor. Imediat, Neculai Prepeliță s-a grăbit să-l lămurească, explicându-i că acel vânt era bioenergia pe care el o trimitea spre noi pentru a ne trata bolile de care sufeream. La început, după cum ar fi fost firesc, nu ne întrebase pe niciunul de ce boli sufeream.

Ajungând şi la mine, eu şi cu Zamfi fiind aşezați la unul din capetele semicercului, m-a întrebat cu amabilitate.

- Ia spune-ne şi dumneatale, domnule, ce ai simțit în timpul şedinței de bioenergie?

Îmi venea să râd. Chiar am şi zâmbit uşor.

- Domnule, eu nu am simțit nimic, după care m-am oprit şi i-am aşteptat reacția, care nu a întârziat. A întrebat indignat.

- Cum se poate aşa ceva?! Este imposibil să nu fi simțit nimic. Nu ați simțit nici măcar un uşor vânticel prin fața ochilor?!

Zâmbetul mi-a cuprins toată fața. „Stai aşa amice, că ți-ai găsit naşul cu mine.", mi-am zis în gând, apoi cu glas tare.

- Bineînțeles că acel vânt, făcut de dumneavoastră cu mâna, l-am simțit, dar asta nu poate avea nici o relevanță, referitor la bioenergia pe care ați deține-o. Nu e cazul să ne lăsăm îmbătați cu apă rece.

Aşteptându-i reacția, am început să reflectez la faptul că niciodată nu am acceptat să fiu luat drept un papagal şi să repet tot ce spun alții, şi cu atât mai puțin un pelican care înghite tot ce i se dă.

După o scurtă pauză, cam cât au durat reflexiile mele, întrebă, de data asta vădit iritat.

- Bine, domnule, dar dumneata ce meserie ai ?

- Sunt asistent medical, am răspuns scurt şi, privindu-l fix, am aşteptat să văd dacă mai spune ceva.

Cu vocea înveselită şi fața înseninată, ca şi cum ar fi făcut o mare descoperire, a replicat.

- Ei, da! Este clar! De aia nu ai simțit nimic dumneatale.

Am mai schimbat câteva fraze, după aceea, însă fără importanță. Ce legătură avea meseria mea cu faptul că nu simțisem nimic din ceea ce dorea el să simt, este destul de clar. Tot la fel de clar este că am dat nişte bani ca să mă conving pe propria piele cât de uşor poate fi trasă „pe sfoară" lumea de asemenea indivizi. Un mucalit ar putea spune, într-o astfel de situație, că, „Nu este prost cine cere, ci cel ce dă". Şi asta e adevărat.

CAPITOLUL III

FEŢELE TRECUTULUI

Opt ani în infernul roşu

Era prin 1939. Nori din ce în ce mai amenințători se adunau pe cerul bătrânei Europe, prevestind tot mai clar uraganul ce avea în curând să mature întreg continentul.

Terminasem cu bine şapte clase şi ar fi urmat să mă înscriu, în toamnă, ca ucenic la una din uzinele oraşului ce se întindea cu tentaculele negre de cărbune şi de fum, ca o caracatiță, până la marginea satului, sau să rămân acasă şi să o ajut pe mama la munca câmpului. Aveam ceva pământ de pe urma tatii, pe care mama se chinuia să îl muncească singură, de vreo opt ani, de când tata pierise într-un accident de muncă la uzina metalurgică. Soarta însă, nu a vrut să fiu ucenic aproape de casă, nici țăran bine înfipt în ogorul său.

La câteva săptămâni după terminarea examenelor, domnul Maier, profesorul de matematică, a venit la mama şi, după lungi discuții, a convins-o să mă dea, din toamnă, la o şcoală de mecanică din Germania. În septembrie din acel an, mă aflam la München la o şcoală ce aparținea de uzinele de avioane.

Cu limba germană mă descurcam destul de bine, mai ales că de prin clasa a V-a făcusem ore particulare cu domnul Maier. Aceste ore, domnul Maier le făcea gratuit cu elevii care doreau să învețe limba germană. Învățam cu destulă uşurință tot ce ni se preda, bucurându-mă de aprecierea severilor dascăli münchenezi. Mă mai necăjea, din când în când, dorul de casă, dar programul şcolar foarte încărcat nu îmi lăsa prea mult timp pentru aşa ceva. Viața de aici era mult diferită de cea de la noi. Domnea o ordine desăvârşită. Severitatea şi punctualitatea domneau peste tot şi peste toate.

Au trecut aşa circa doi ani. Războiul se desfăşura cu toată furia, antrenând în hora morții întreg pământul. În aceste condiții, şcoala şi o parte din atelierele uzinei de avioane s-au mutat la Viena, acolo fiind mai bine protejate împotriva bombardamentelor din tabăra adversă. După câtva timp, la Viena am cunoscut-o pe Herta, fiica unui brutar neamț care plecase, nu de mulți ani, tocmai din oraşul ce era vecin cu satul meu şi se stabilise aici. Herta era de seama mea şi de la prima întâlnire am simțit o atracție irezistibilă pentru ea, reuşind să ne împrietenim foarte repede. Anii petrecuți împreună cu Herta au fost ca o oază de fericire în tot deşertul ce a urmat în viața mea. Dar cum tot ce e frumos şi bun în viață trece aşa de repede, şi acele momente petrecute împreună s-au scurs pe nesimțite. Timpul nefiind decât amintire, clipa de față trece aşa de repede încât nu ai timp să o vezi când a trecut.

La terminarea războiului, am fost siliți să ne despărțim fiindcă destinul a făcut ca între noi să se interpună un gard de sârmă ghimpată, păzit cu străşnicie, de o parte şi de alta, de soldați bine înarmați. Acest gard împărțea Viena în două. O parte era la occidentali, partea în care se afla şi facultatea de mecanică în care intrasem de curând şi alta era stăpânită de sovietici unde se afla şi Herta.

În urma Celui de-al doilea război mondial, Austria şi implicit Viena au fost ocupate de către forțele armate aliate şi divizate în regiuni. Viena a fost împărțită în patru regiuni. Această situație a trenat până în 1955, când Austria a fost recunoscută, din nou, ca stat independent, neutru. În urma Programului Marshall, Viena începu procesul de reindustrializare şi reconstrucție.

Mult timp m-am tot zbătut să găsesc un mijloc de a o întâlni pe Herta, dar toate încercările mele au fost zadarnice. Dincolo de sârma ghimpată nu putea răzbate nimic.

În 1946, în partea sovietică a Vienei s-a organizat un festival al tineretului. De cum am aflat de acest festival, m-am străduit din răsputeri să-i conving şi să-i mobilizez pe colegii de facultate să participăm şi noi. Doream cu orice preţ să o întâlnesc pe Herta. Încercările mele nu au fost zadarnice, fiindcă am reuşit să-mi conving colegii să participăm şi noi şi am întâlnit-o şi pe Herta. Dar cu ce preţ!...

Nu parcursesem mai mult de 200 de metri dincolo de sârma ghimpată, când întâmplarea mi-a venit în ajutor, scoţându-mi în faţă pe unul din vecinii Hertei, un băiat de seama noastră. După ce am schimbat câteva vorbe, l-am întrebat despre prietena mea şi când am aflat că şi ea a suferit mult şi e dornică să mă vadă, l-am rugat să îi spună că sunt aici şi să vină să ne întâlnim în sala unde urma să aibă loc festivalul.

Ne aflam în faţa sălii de spectacole unde aşteptam să fie luată în evidenţă fiecare echipă artistică. Procedura dura ceva timp fiindcă era trecut în evidenţă fiecare membru al ansamblului. Nu înţelegeam la ce bun atâta meticulozitate, dar dacă organizatorii aşa voiau, noi nu aveam decât să respectăm regula. Iată că de după colţul unei clădiri masive ce domina împrejurimile, apare chipul atât de mult dorit şi aşteptat. Deîndată ce m-a zărit, faţa i s-a luminat ca un soare ce iese de după perdeaua norilor, iar din ochi au început să îi picure bobiţe de rouă fierbinţi. Ne-am repezit unul spre altul şi am topit tot dorul ce ne ardea într-un sărut nesfârşit. Am început să ne depănăm cu frenezie toate întâmplările prin care trecusem de când se interpusese între noi acel gard blestemat. Nu mi-am dat seama cât timp trecuse de când stăteam aşa, unul lângă altul,când m-am simţit apucat de braţ de unul din colegi, care mi-a spus că urmăm noi la rând să fim luaţi în evidenţă. Am părăsit-o, credeam, pentru puţin timp pe Herta, şi m-am vârât în faţă, să pot scăpa cât mai repede şi să mă întorc la ea.

În hol, la o masă destul de mare, stătea un individ cu mustaţă, bine făcut, între două vârste, care îl nota pe fiecare într-un catastif. M-am apropiat de el şi, fără să aştept să mă mai întrebe, i-am spus numele. La auzul numelui meu, văd că individul mă priveşte cu curiozitate, iar după câteva clipe, pe un ton neutru, mă întreabă dacă sunt român. I-am răspuns fără nici o ezitare că sunt, dorind să scap cât mai repede. După ce m-a mai privit o dată, îl văd că face semn unui ins brunet, tot aşa de bine legat ca şi el, să se apropie. Acela, apropiindu-se de masă, mi-am dat seama că vorbise în limba rusă, limbă pe care nu o cunoşteam. Îi spusese să mă conducă într-o cameră alăturată, şi i-a indicat uşa. Mai adăugă ceva mai încet: „E român!", apoi către mine, de data asta în germană: „O să vă comunice ceva confidenţial, de aceea vă rog să îl urmaţi."

Cum toate simţurile mele erau îmbătate de apropierea Hertei şi de dorinţa de a termina cu toate cât mai repede, l-am urmat fără nici o şovăire. Intrând în cameră, dau cu ochii de doi bărbaţi în haine militare, care stăteau la o masă, parcă aşteptau venirea mea. La vederea celor doi, simt ca o străfulgerare cum în suflet se strecoară un sentiment confuz de teamă. Dau să mă opresc şi să întorc capul spre uşa pe care intrasem. Uşa, însă, se şi închisese şi cel ce mă condusese înăuntru îmi şi aşezase pe umăr o mână grea şi puternică. În acelaşi timp îi aud şi glasul baritonal şi dur, care se străduia să fie cât mai încet, şi se observa că pentru aceasta trebuia să facă un efort. Într-o germană destul de bună, îmi spune:

„Şi zi aşa, eşti român?..." Fără să mai aştepte confirmarea, continuă:

„Cu ce ocazie printre nemţi?..." Încerc să explic situaţia mea, dar văd că individul nu mă ascultă şi continuă să întrebe fără să aştepte răspunsul:

„Ai luptat împotriva Uniunii Sovietice şi acum vii să ne spionezi?... Tu crezi că nu te-am văzut cu individa aceea, acum câteva minute, cum vă transmiteaţi mesajele unul altuia?..." Încerc să protestez şi să explic că aceea cu care vorbisem fusese prietena mea cu care nu mă mai văzusem de

atâta timp, dar individul, strângându-mă şi mai puternic de umăr, mă sileşte să mă întorc către el, şi acum chiar furios, scrâşneşte:

„Asta aţi vrut voi să ne faceţi să credem că sunteţi, dar nu ţine. Soldatul sovietic nu poate fi înşelat aşa cum credeţi voi…" Încep să îmi dau seama în ce cursă am picat şi vreau să mă reped spre uşa pe care intrasem, dar însoţitorul meu îmi face vânt spre cei doi inşi îmbrăcaţi în haină militară, care se grăbesc să mă înşface. Am încercat să strig, un sunet îmi şi ieşise din gât, însă o lovitură puternică în ceafă m-a făcut să îmi pierd conştiinţa.

Mi-am revenit după un timp, dar totul în jurul meu se învârtea. Pe creier persista o ceaţă groasă, care nu îmi dădea voie să gândesc clar la ceea ce se întâmplase cu mine. Îmi amintesc că am fost urcat într-o maşină închisă şi am pornit într-o direcţie necunoscută. La un moment dat, crezusem că mă vor duce pe vreo stradă lăturalnică şi îmi vor da drumul, convingându-se că nu sunt vinovat de ceea ce îşi închipuiseră ei. Dar nu a fost aşa.

După mai multe zile, am ajuns într-o închisoare din Budapesta, în celulă cu alte douăzeci de persoane, de vârste diferite. Dintre toţi, eu eram cel mai tânăr. Aşteptam cu toţi să fim judecaţi, fiind convinşi că acolo vom reuşi să ne dovedim nevinovăţia. Încă nu puteam crede că poţi fi condamnat la închisoare fără să ai vreo vină. Aveam însă în curând să ne convingem cât de ignoranţi eram în această privinţă.

Procesul a durat puţin, iluzia că în faţa juraţilor voi putea să îmi demonstrez nevinovăţia, spulberându-se repede. Am fost declarat criminal de război şi condamnat la muncă silnică pe viaţă. Criminal de război, eu care nu efectuasem încă nici serviciul militar!... Împlinisem în închisoarea din Budapesta douăzeci şi unu de ani. Acum mă convinsesem că, odată intrat pe mâna şobolanilor roşii, poate să ţi se întâmple orice.

Pentru a descrie infernul din lagărul siberian în care am ajuns, cuvintele sun nevolnice. Aici, şi timpul parcă era ţinut ostatic de maşina bolşevică de exterminare. Trăiam ca pe o altă planetă, rupţi cu totul de lumea din care fusesem răpiţi. Lucram la o mină de cărbune, în condiţii inimaginabile. În mină, o temperatură ca în baia de aburi, iar afară şi chiar în barăcile în care dormeam, multe grade sub zero. Regimul de teroare permanentă în care trăiam, mâncarea mizerabilă şi mai mult decât insuficientă, gerul şi căldura din mină, făceau ca zilnic din rândurile deţinuţilor, moartea să îşi ia vamă îmbelşugată. Numărul condamnaţilor, cu toate acestea, nu se împuţina, el fiind împrospătat mereu cu alţi vinovaţi fără vină. Mi-a fost dat să văd aici, sute de oropsiţi ai sorţii, care în ultimele clipe, înainte de trecerea în eternitate, ne lăsau cu limbă de moarte ultima lor bucată de pâine şi ei se duceau spre cer, căci după atâta suferinţă îndurată, numai spre cer se puteau duce, lihniţi de foame, dar fericiţi că au scăpat de chinurile iadului de aici. Unii, în ultimele clipe de viaţă, m-au rugat, dacă voi scăpa cu zile, să încerc a da de ştire familiilor lor, unde şi cum şi-au sfârşit viaţa, şi pentru aceasta îmi lăsau adresele. Erau adrese din Germania, Ungaria, Polonia, România, pe care le ţin minte şi acum. Unora, destul de puţini, am reuşit să le îndeplinesc ultima dorinţă, dar la cei mai mulţi mi-a fost imposibil. Cei care mureau în aceste lagăre erau înmormântaţi pe câmp, fără preot, fără cruce, acestea fiind strict interzise, iar după un timp, peste morminte s-a trecut cu tractorul cu şenile.

Cam după un an am fost transferat într-un lagăr, mai spre nord, la tăiat de lemne la pădure. Aici, gerul ne însoţea peste tot. Era aşa de cumplit că ne îngheţa şi respiraţia. Regimul de exterminare în care trăiam era de la zi la zi tot mai greu de îndurat, dar la 22-23 de ani, dorinţa de a trăi e mare. Doream să trăiesc fiindcă tot mai speram să scap cu viaţă. De câte ori simţeam că nu mai pot îndura acele chinuri, mă rugam la Dumnezeu şi, ca prin minune, simţeam că îmi revin, simţeam pe cineva

lângă mine şi, deşi nu îl vedeam, îl auzeam spunându-mi să nu îmi pierd speranța, căci până la urmă voi scăpa. Se va întâmpla o minune şi voi scăpa. În cele din urmă minunea s-a întâmplat.

Prin 1949, o echipă elveţiană care se ocupa de drepturile omului, ajungând şi pe acolo şi cercetând, printre alte dosare şi pe al meu, a reuşit, în cele din urmă, să-i convingă pe călăii staliniști de nevinovăția mea. Nu aveam cum fi criminal de război pentru simplul motiv, simplu pentru o minte sănătoasă, dar nu şi pentru a bolşevicilor, fiindcă în timpul războiului eram un copil.

Am pornit spre Moscova, spre ambasada României, de unde urma să fiu trimis acasă. Fiindcă îmi mai rămăseseră ceva bani din cei dați de echipa elveţiană pentru călătorie, înainte de a merge la ambasadă, am intrat într-o cofetărie şi am cumpărat două prăjituri şi o cafea şi, părându-mi-se că vânzătoarea semăna cu Herta, i-am oferit o prăjitură şi, după mulți ani, am zâmbit.

La ambasadă, ambasadorul Aldea Dudău, după ce m-a ascultat două minute, a chemat un milițian şi în puține cuvinte i-a explicat că trebuie să fiu trimis într-un lagăr de reeducare. Crezusem că s-a sfârşit calvarul şi în câteva zile voi fi acasă, dar în schimb m-am trezit în lagărul de reeducare prin muncă, aşa le botezaseră cei ce fugiseră, ca dracul de tămâie, toată viața, de muncă, de pe Volga. Lagărul de formare a „omului nou", câine supus ce linge mâna stăpânului care îl bate, nu se deosebea mult de cele prin care trecusem până atunci. Mizeria, hrana proastă şi puțină, teroarea erau şi aici la ele acasă. Dar despre ele nu îndrăznea nimeni să vorbească fiindcă riscai să fii declarat duşman al statului sovietic şi denigrator al realizărilor staliniste şi iar luai drumul Siberiei, dacă nu cumva se hotărau să strice un glonț pe tine.

În lagărul de pe Volga am stat şase ani. Aici eram câteva sute de oameni, printre ei şi vreo treizeci de români. La trei ani a fost eliberat un lot de cincizeci de oameni, printre ei şi un român cu care mă împrietenisem. Aflasem cu câteva zile înainte de această eliberare şi îl rugasem ca atunci când va ajunge în țară să încerce a-i da de veste mamei de soarta mea.

Datorită acestei împrejurări, mama a aflat de soarta mea şi după trei ani de zbateri şi drumuri pe la toate autoritățile din țară şi pe la unele ambasade, am fost eliberat. Mă întorceam acasă cu sănătatea şi sufletul vămuit de boli şi Siberii bolşevice, după o absență de şaisprezece ani. Când am coborât din tren şi am pornit-o pe jos spre drumul ce ducea spre satul nostru, prima clădire pe care am zărit-o, i-am văzut turnul, a fost biserica. Mi-am amintit că mai bine de opt ani trecuseră de când nu mai intrasem într-un locaş sfânt şi nu mai ascultasem o slujbă. În lagăr ne rugam numai pe ascuns, căci şi aceasta constituia o greşeală, o ofensă adusă călăilor roşii şi puterii lor. Când m-a văzut sărmana mamă, care acum avea părul albit, după ce m-a îmbrățişat şi a plâns amarnic, nu înceta să se mire cât de mult am crescut de când nu mai mă văzuse...

Telefonul mobil

După mai mulți ani de război, care a devastat fosta federație iugoslavă, război ce opusese pe toți împotriva tuturor, iată federația împărțită în mici state şi pe teritoriul unora instalate trupele internaționale de menținere a păcii. Dintr-o țară cu un nivel de trai de invidiat, până mai ieri, de aproape toți locuitorii fostelor state din Lagărul comunist, ajunse butoiul cu pulbere, problema numărul unu a Europei. Prieteni şi vecini, care au conviețuit până acum în deplină înțelegere, au descoperit dintr-odată că nu se mai pot tolera, că îşi sunt duşmani de moarte.

Din compania română, nu foarte numeroasă, face parte şi medicul militar Petru Ştef. Mai participase în trupele O.N.U. de menținere a păcii, prin câteva țări africane, atras de salariul destul de mare, mai ales dacă îl compara cu ce i se oferea în țară. De data aceasta însă, îl mai atrăgea în plus să vină aici şi dorința de a vizita locul unde bunicul său îşi pierduse viața, la sfârşitul Celui de-al doilea război mondial.

Despre acest bunic, pe care el nu avusese cum să îl cunoască, îi vorbiseră mult bunica şi mamă-sa. Maică-sa îl cunoştea şi ea doar din spusele altora fiindcă la vremea când tatăl ei îşi pierduse viața într-o cazarmă din Serbia, avea doar patru ani. Cele mai multe lucruri despre bunic, tatăl mamei lui, Petru le ştia de la baciu Mitru, vecinul părinților lui, cel mai bun prieten al bunicului. Cei doi făcuseră patru ani de război împreună, până în clipa când Adam Lazăr îşi pierduse viața.

Deşi trăise în marea majoritate departe de satul natal, adesea gândul lui Petru călătorea într-acolo, purtat de nostalgia anilor copilăriei, de amintirea celor de acolo. (Locul unde am văzut lumina zilei, locul copilăriei, ne urmăreşte pe întreg parcursul vieții, oricât de departe ne-am afla.) Înainte de a porni în această misiune, Petru fusese în sat pentru a-şi vizita părinții şi cu acea ocazie trecuse şi pe la baciu Mitru. Dorise să îi spună că în sfârşit va avea ocazia să viziteze locul morții bunicului, pe care îl avea atât de bine imprimat în minte din spusele bătrânului.

Bătrânul, încă în putere, deşi împlinise optzeci de ani, retrăia cu mult suflet toate cele petrecute în război, povestindu-le cu lux de amănunte de câte ori i se ivea ocazia.

Compania din care făcea parte Petru Ştef se afla cantonată la vreo cincizeci de kilometri de Novigrad, localitate aflată pe malul drept al Dunării.

Nu la mult timp după instalare, într-o duminică, de dimineață, împreună cu prietenul său Radu Matei, comandantul unității, luară o maşină şi porniră spre Novigrad. Era cel mai apropiat oraş. Spre el se îndreptau majoritatea ofițerilor şi soldaților în zilele libere.

La intrarea în oraş, cei doi se despărțiră. Radu o luă spre centru, iar Petru spre marginea de nord a oraşului. Stabiliseră să se întâlnească la amiază în centru, la hotelul Prințul George.

După cum i-l descrisese baciu Mitru, deşi în atâția ani de la eveniment se schimbaseră multe, Petru găsi destul de uşor locul căutat. Cazarma mai exista şi acum, în mare parte arătând ca în spusele bătrânului. Clădirea construită solid, cu ziduri groase de piatră, la origine fusese un castel nobiliar. Avea parter şi două nivele, fiind amplasată la circa o sută cincizeci de metri de malurile Dunării.

Apropiindu-se, simți cum o emoție de nestăvilit îl cuprinde. Cu paşi şovăielnici ajunse la gardul care o înconjoară. Încercă să deschidă poarta, dar aceasta era încuiată. Prin curte nu se vedea

nimeni. Uitându-se mai atent, îşi dădu seama că locaşul era părăsit. Îşi menţinea aspectul de cazarmă, dovadă că şi în ultimul timp fusese folosit în acest scop, dar acum, în urma încetării conflictelor, fusese evacuat. Chiar dacă din locul în care se afla, clădirea se vedea bine, cu toate că distanţa era mare, simţi dorinţa de a intra în curte şi de a se apropia de ea. Privind mai cu atenţie gardul, observă că într-un loc o mică parte din el lipsea, prin acea gaură putându-se pătrunde cu uşurinţă înăuntru. Intră prin acea spărtură înăuntru şi, privind cu atenţie zidurile clădirii, cu paşi nesiguri se apropie de ea. Toate simţurile îi erau în alertă de parcă ar fi aşteptat ca cineva să se ivească dinăuntrul clădirii şi să îl surprindă nepregătit. La vreo cinci-şase metri se opri şi îşi fixă privirea pe ferestrele de la etajul întâi. Unele geamuri erau intacte, altora însă le lipsea câte-o bucată de sticlă. Ştia de la baciu Mitru că în acea zi fatală, el şi cu bunicul său se aflau la acel etaj. „Probabil chiar la fereastra din faţă stătea moşul, iar baciul Mitru şi ceialalţi colegi la cea din dreapta... Nu, nu încape nici o îndoială. Sigur aşa au stat lucrurile. E fereastra aflată deasupra intrării." Cum sta şi privea fereastra, parcă prin ochiul ei se contura figura bunicului, figură pe care o cunoştea doar dintr-o poză îngălbenită de timp, ce sta şi acum pe un perete din casa părintească în care locuiau părinţii lui. Toţi, dar mai ales bunică-sa Ana, susţineau că semăna cu bunicul în toate şi poate şi prin prisma aceasta ajunsese să se simtă atât de atras de umbra acestuia. În timpul vacanţelor, când se întorcea în sat de la şcolile ce le urmase, şi fetele îl strigau, când una, când alta, pe la poartă, bunică-sa îi spunea tot timpul, lăcrimând: „Aşa era şi moşi-tu înainte de a mă lua. La toate fetele li se scurgeau ochii după el."

Concentrându-şi privirea asupra ferestrei închise, în minte parcă începea să se audă glasul domol al lui baciu Mitru, depănând firul întâmplării din acea zi atât de îndepărtată în timp.

„Era o zi de mai a anului 1945. Un soare blând, dintr-un cer albastru, scălda pământul şi toate minunăţiile ce se aflau pe suprafaţa lui. Atâta frumuseţe care acoperea pământul în acea primăvară era parcă nefirească, gândindu-te la ororile ce rămăseseră după încheierea, doar de câteva zile, a războiului, care antrenase în hora morţii, timp de şapte ani, o întreagă lume. În acea zi, după programul de dimineaţă, toată trupa primise ordin să îşi aranjeze echipamentul şi să îşi curețe armele, pregătindu-le pentru a fi predate. A doua zi urma să primim ordinul de eliberare şi să pornim cu toţii, cum vom putea, spre cei dragi pe care nu îi mai văzusem de tare mult timp. Eu şi cu moşul tău Adam eram pe front de patru ani. Deşi el era cu doi ani mai mare ca mine, de concentrat, ne concentraseră deodată. Taică-său care era unul din oamenii de frunte ai satului şi pe deasupra şi foarte descurcăreţ, reuşise să îl amâne. În acea dimineaţă, Adam era tare tăcut, aşa cum nu îi era firea. Cât curăţasem la arme, aproape nu scosese nici o vorbă. După ce îşi terminase de curăţat arma, se retrăsese la o fereastră ce dădea chiar deasupra intrării. Când îl întrebasem ce are de e aşa de tăcut, îmi spusese că o visase pe Maria, maică-ta, un vis tare urât şi îi era teamă să nu fi păţit fata ceva. Eu cu alţi doi ne-am dus la altă fereastră, dormitorul era foarte mare şi avea mai multe ferestre, şi am început să ne facem planul cum să plecăm acasă, căci şi ceialalţi doi erau tot de pe aici. Nicolae Stoica era chiar din Ormindea."

Pe Nicolae Stoica îl cunoscuse şi Petru. În urmă cu câţiva ani, mersese cu un grup de prieteni să viziteze locul unde un bunic al acestuia reuşise să zboare, în 1901, cu un aparat construit de el, un aeroplan, pe care locuitorii din Ormindea, satul lui Stoica, îl botezaseră „drăcia lui Stoica". Ioan Stoica, bunicul lui Nicolae Stoica, fusese primul om din lume care reuşise să zboare cu un astfel de aparat. Tot atunci, în biserica Buna Vestire din acea localitate văzuse unele părţi din fresca pictată de acesta, în urmă cu o sută de ani. În casa memorială a inventatorului din Ormindea, văzuse şi patru copii ale tablourilor unor fruntaşi ai mişcării naţionale a românilor transilvăneni, de la sfârşitul

secolului al XIX-lea, pictate de Ioan Stoica, tablourile originare aflându-se la Viena: Iosif Hodoş, Amos Frâncu, Ioan Pipoş şi Iosif Başa.

Chiar şi acum bătrânii satului îşi mai amintesc unele întâmplări mai ciudate din viaţa renumitului lor concetăţean, povestite de părinţii sau bunicii lor, care îl cunoscuseră bine pe Ioan Stoica.

Când Ioan Stoica avea vreo 25-26 de ani, fiind mereu cicălit de prieteni şi de rude că era cazul să se însoare, căci, după cum spuneau aceştia, rămăsese singurul din cei de seama lui neînsurat, ceilalţi având şi copii la această vârstă, la un moment dat el le spusese că mai trebuie să aştepte deoarece cea pe care o va lua de soţie încă nu s-a născut. Le mai spusese că visase că se va căsători cu fata pe care o va naşte, în curând, Elena, o vecină a lui. Cele spuse de el se adeveriră. Elena născu o fată, care peste şaisprezece ani a devenit soţia lui Stoica.

În timp ce picta biserica din Ormindea, 1908-1910, la un moment dat i s-au terminat vopselele. Bani să îi dea ca să cumpere altele, cei din comitetul bisericesc nu mai aveau, lucrarea riscând să rămână neterminată. În faţa acestei situaţii, ca să poată termina de pictat biserica, Ioan Stoica şi-a vândut o pereche de boi.

Adam Lazăr, de la fereastra la care se retrăsese, privea în depărtare apele Dunării, care îşi purtau valurile spre Marea Neagră, gândurile lui însă nu urmau cursul apei, ci treceau dincolo de el, spre satul său transilvănean, în care de doi ani nu îi mai călcase piciorul. Chiar şi veşti primise foarte puţine de la cei dragi, datorită stării de război, după cum înainta frontul, trăind într-o continuă mişcare. Multe din scrisorile ce erau trimise soldaţilor, sau erau expediate de aceştia, se pierdeau pe drum.

În acel sat aflat la poalele Munţilor Zarand, se aflau cei dragi ai lui, pe care îi purtase în gând în toţi aceşti patru ani de front. Cu ei în gând reuşise să treacă prin toate ororile pe care le adusese acest război, doar dorinţa de a ajunge, în cele din urmă, să îi vadă din nou, îl ajutase să depăşească toate greutăţile şi lipsurile. Fata lui, Maria, acum avea patru ani, dar el în acest interval reuşise să o vadă doar de trei ori: când se născuse, primise permisie şi stătuse acasă două săptămâni, când fata împlinise un an şi acum doi ani. Acum doi ani stătuse acasă cinci zile. Când va ajunge acasă, era convins că fata nici nu îl va mai cunoaşte. Chiar dacă Ana, nevasta lui, îi spusese într-o scrisoare pe care o primise acum două luni, când se afla cu trupa în Munţii Tatra, că Maria întreba mereu, „Când vine tata de pe front?", era convins că fata întreba doar fiindcă Ana şi părinţii lui îi vorbeau mereu despre el. În niciun caz ea nu avea cum să şi-l mai amintească. Stătuse atât de puţin acasă de când se născuse Maria...

O visase în această noapte şi acum visul nu îi mai ieşea din minte. Stătea acolo ca o lumină aprinsă la care îţi este imposibil să mai găseşti comutatorul pentru a o putea stinge. Se făcea că se eliberase şi o pornise spre casă. Tocmai ajunsese în vârful dealului Vrăjitorul, de unde se vedea bine o mare parte din sat, partea în care se afla şi casa lui. Cum ajunsese de pe malurile Dunării până acolo, nu îşi amintea sau nici nu visase. Privind din acel vârf de deal, satul şi curtea casei sale, vedea cum din casă ieşea alergând fetiţa şi se îndrepta spre poartă, iar în poartă stătea un câine foarte mare, care îşi rânjea dinţii la ea. Din casă, deşi uşa rămăsese deschisă, nu ieşea nimeni care să o poată apăra. A încercat din răsputeri să strige, doar îl va auzi cineva, care să intervină, dar din gât, cum se întâmplă de obicei în vis, nu ieşea niciun sunet, oricât efort făcea. Simţea că această stare de neputinţă, care îl împiedica de a încerca să îşi salveze fata, îl aducea la disperare, făcându-l să îşi piardă minţile. Cum se zbătea în acest coşmar, prin minte îîi străfulgeră o idee. Ideea era că dacă se va concentra la maxim şi îşi va aduna toate forţele, va reuşi să sară de pe acel deal până în curtea casei, chiar dacă distanţa era foarte mare. Când între câine şi fată mai erau vreo şapte metri şi câinele se pregătea să se repeadă,

el reuşi să facă săritura, însă, în clipa următoare, o imensă groapă s-a căscat înaintea lui şi un suflu puternic ce venea din ea îl trase înăuntru. Când mai avea doar capul deasupra gropii, câinele, cu gura căscată, ajunsese lângă fată, gata să o apuce...

S-a trezit lac de sudoare, cu inima bătând gata să îi spargă pieptul şi cu o teamă îngrozitoare care făcea să îi tremure întreg corpul. Se sculă din pat şi, ţinându-se de pereţi, ieşi afară, aerul rece al nopţii reuşind să îl facă să-şi mai revină, într-o oarecare măsură, din starea cumplită de coşmar. Teama, însă, nu îl părăsise de tot nici acum, deşi de atunci trecuseră mai bine de zece ore. Scena din vis îl urmărea, trăirile din vis fiind foarte vii. Nu putea scăpa de acel coşmar cu nici un chip, simţind nevoia de a-i găsi visului o semnificaţie.

„Ridicându-şi coatele de pe geam, privi spre fereastra la care ne aşezaserăm ceialalţi trei camarazi. Glasul lui Nicolae Stoica domina discuţia. În orice loc s-ar fi aflat, nu ştia să îşi tempereze vocea. Era de felul său şi foarte lăudăros, lucru pentru care Adam nu îl prea putea suferi. Ne povestea iar ceva despre bunicu-său. Mai ales atunci se înflăcăra de parcă el le-ar fi înfăptuit pe toate cele ce povestea. Chiar dacă mai exagera unele din întâmplările legate de acel bunic, în realitate avea de ce se mândri cu el. Prin multe fapte a rămas vestit în întreaga lume Ioan Stoica şi mai cu seamă prin acel zbor cu aeroplanul construit de el. Îmi amintesc bine cum bătrânii satului povesteau că asistaseră personal la acel zbor cu aeroplanul, în 1901, după Rusalii.

Într-o duminică, în timp ce în satul Ormindea avea loc nedeia, la acea petrecere participând oameni din toate satele înconjurătoare, Ioan Stoica îşi luase zborul de pe dealul Peşterii cu acel aparat şi aterizase în mijlocul mulţimii adunate la acea serbare, stârnind mare uimire."

Când se ridicase de pe fereastră, desigur că Adam intenţiona să vină şi să se alăture celor trei de la cealaltă fereastră a dormitorului. Auzindu-l pe Nicolae Stoica vorbind cu atâta înflăcărare, se răzgândise şi se reaşezase cu coatele pe pervaz. Chiar sub acel geam, pe scările de la intrare, un alt soldat curăţa de zor arma, fluierând o melodie veselă. Undeva mai departe, în curte, sub un nuc falnic, cineva doinea un cântec bănăţean, sufletul fiindu-i răvăşit de dorul de casă. Cuvintele doinei se auzeau până departe.

„După ani şi ani de zile,
Mă-ntorsei în sat la mine.
De la luptă mare vin,
Lumea zice că-s străin.
Nu mi-s străin că-s din sat,
Numai că-s de mult plecat."

În sufletul celor care ascultau doina, tristeţea şi dorul de casă se aşezau şi mai tare. Câte s-au putut întâmpla în aceşti patru ani în sat?... Câţi din locuitorii lui, mai ales bărbaţi, porniseră în această perioadă pe drumul fără de întoarcere?... Adam lupta din răsputeri să scape de acea senzaţie de teamă ce îl stăpânea şi acum, în urma visului de astă noapte, dar nu reuşea deloc. Încerca să se gândească la altceva, dar gândul, până la urmă, tot la acel vis de coşmar se întorcea. O spaimă asemănătoare, care îl urmărise mult timp, mai trăise acum opt luni, când se afla la Târgu Mureş şi făcea serviciul la aprovizionarea armatei.

Într-una din zile, când se întorcea cu căruţa plină cu alimente la unitate, doi soldaţi ruşi îi ieşiseră în faţă şi încercaseră să se repeadă la cai să îi oprească. Ştia că dacă va opri, ruşii îi vor lua tot ce avea în căruţă şi pe deasupra şi caii. Mai păţiseră şi alţi camarazi aşa ceva, de aceea dăduse bice cailor şi reuşise să treacă de ruşi. I-a auzit strigând ceva în urma căruţei, desigur înjurături la adresa lui, dar nu i-a băgat în seamă, continuând să dea bice cailor pentru a merge cât mai repede. Când

lovea cu biciul caii, i-a venit să tuşească şi un junghi ce îi trecuse prin piept l-a făcut să se aplece în faţă. În acea clipă a auzit un vâjâit trecându-i pe deasupra capului şi în secunda următoare a văzut cum un glonţ se înfipsese în oiştea căruţei. În timp ce se lupta din toate puterile să stăpânească animalele, de după colţul unei clădiri s-au ivit alţi patru soldaţi români. La vederea lor, cei doi ruşi s-au făcut nevăzuţi.

Cum sta aplecat pe geam şi se gândea la acea întâmplare cu ruşii, parcă auzea şi acum şuierul acelui glonţ. Încercă să se concentreze. Da, într-adevăr parcă îl aude! Dar curios... acum parcă sunetul vine din faţă! Dorind să se scuture de acea închipuire, vrea să se ridice de pe pervaz, însă, în acea clipă simte o lovitură puternică în faţă şi ceva ca un fier înroşit în foc îi străpunge creierul. Încearcă să îşi ducă mâinile la faţă, dar mâinile şi picioarele nu îl mai ascultă. Cade pe spate pe pardoseaua dormitorului, cu gura deschisă, ca pentru un strigăt, însă înafară nu se aude nimic. O linişte imensă înghite totul din jur. Îl înghite şi pe el.

În timp ce îşi curăţa puşca, soldatul aflat pe treptele de sub geamul la care stătea Adam Lazăr, uitase să controleze dacă în încărcător mai era ceva. Lovind declanşatorul, glonţul uitat în armă porni spre fereastră, orice încercare de a opri nenorocirea fiind imposibilă. Vede faţa celui aflat la geam cum se crispează de durere şi cum dispare înăuntrul dormitorului. Îşi dă seama de ce s-a întâmplat, dar e prea târziu. Tragedia se petrecuse.

Privind cazarma din faţa sa, Petru vede în minte, ca pe pelicula unui cinematograf, toată desfăşurarea tragediei. Vede cum de la celălalt geam, Mitru, Stoica şi celălalt camarad se repezeau să îl ridice pe Adam, cum se agitau să găsească medicul unităţii pentru ca în cele din urmă să constate că totul era în zadar, viaţa camaradului lor sfârşindu-se la scurt timp după ce glonţul îi străpunsese creierul.

„Cât de uşor se poate sfârşi viaţa unui om!... Cât de repede devine totul doar amintire!..." Petru se cufunda tot mai adânc dincolo de durere, într-o profundă uitare a sinelui.

Într-un târziu, ca şi cum filmul s-ar fi terminat şi s-ar fi tras cortina, toropit şi de razele soarelui care îl făceau să transpire din abundenţă, îşi dădu seama că în faţa sa se afla doar peretele clădirii cu tencuiala căzută pe alocuri şi ferestrele, unele cu sticla întreagă, altele cu ea lipsă. Încercă să se rupă din acea stare. Scoase un oftat adânc, îşi prinse faţa în mâni şi începu să îşi frece ochii, ca şi cum ar fi vrut să se trezească dintr-un vis. Mai oftă o dată şi cu un glas răguşit, deşi nu era nimeni prin preajmă căruia să i se adreseze, spuse: „Asta-i viaţa!..." Mai privi o dată zidul vechi al cazarmei şi apoi, cu paşi înceţi, şovăitori se îndreptă spre spărtura gardului şi ieşi din curte.

Pe drumul de întoarcere spre oraş cu imaginea vechii cazarme bine întipărită în minte, păşea încet şi abătut, asemenea unui om căruia i-ar fi indiferent în ce direcţie îl vor duce paşii. Nu îl interesa peisajul care se vedea în jur. Mergea numai mereu înainte, cufundat în amintiri.

Huruitul unor maşini care se apropiau îl făcu să se trezească din acea stare de letargie şi să îşi dea seama că ajunsese în oraş. Îşi aminti că la orele treisprezece trebuia să se întâlnească cu Radu Matei, comandantul unităţii române de voluntari şi, în acelaşi timp, cel mai bun prieten al lui. Mai fuseseră împreună într-o misiune asemănătoare cu aceasta din Iugoslavia, acum doi ani, în Somalia. Prietenia lor însă era mult mai veche. Începuse în primii ani de liceu şi dăinuise până astăzi, fără a-şi pierde nimic din farmecul şi ataşamentul din tinereţe. Deşi unul era militar de carieră, iar celălalt medic, aveau multe preocupări şi preferinţe comune. Iubitori de literatură, dar în acelaşi timp şi ai sexului frumos, îi găseai adesea în compania unor doamne după care întorceau capul mulţi bărbaţi.

Privindu-şi ceasul de la mână, Petru constată că mai rămăsese destul de puţin timp până la ora fixată. Încercă să se rupă de amintirile care puseseră stăpânire pe el şi, îndreptându-şi ţinuta, porni cu paşi grăbiţi spre centrul oraşului. Fiind o zi de duminică şi pe deasupra şi însorită, străzile

erau destul de animate. Încetul cu încetul, panorama multicoloră a străzilor începu să îl acapareze şi amintirile care îl stăpâniseră până atunci să se retragă undeva în sertarele memoriei.

Pe drumul parcurs până la restaurant, la locul fixat pentru întâlnire, mai văzu şi alţi soldaţi din trupele O.N.U.. Probabil că şi pe aceştia tot banii îi atrăseseră spre acest serviciu. În orice loc din lume, banii nu pot să te lase indiferent. Vorba proverbului: „Ai bani, ai şi mamă şi tată." Sau cum spunea Radu: „Banii n-aduc fericirea!" şi făcea o pauză, după care continua apăsând pe cuvinte: „Când sunt puţini!"

Cu toate acestea în gând, Petru se pomeni că ajunsese în faţa hotelului Prinţul George, la parterul căruia se afla restaurantul unde trebuia să îl întâlnească pe Radu.

În restaurant, fiind ora amiezii, era lume multă. Radu se afla la o masă aproape de un geam, în compania a două tinere. Înaintând spre masa lor, Petru, reflecta: „Al naibii Radu, nu s-a lăsat până n-a agăţat ceva!" În acelaşi timp începu să cântărească din priviri cele două tinere. „Nu-s deloc urâte... Dimpotrivă, chiar sunt frumoase." Când era vorba de alegerile lui Radu, ştia el că acesta nu avea gusturi rele. Încă înainte de a ajunge la masa lor, Radu îl observă şi, ridicându-se, cu faţa scăldată de un zâmbet larg, îi ieşi în întâmpinare. I le prezentă pe cele două tinere şi-l pofti să ia loc la masa lor.

Cele două fete erau recepţionere la hotelul Prinţul George. Astăzi, în ziua lor liberă, locuind aproape de hotel, veniseră în acea dimineaţă să bea o cafea la barul din apropierea restaurantului. Acolo reuşise să intre cu ele în vorbă Radu şi, în cele din urmă, să le convingă să vină la acel restaurant, unde le spusese că trebuie să se întâlnească, la amiază, cu un prieten.

Milenca era sârboaică, înaltă, grațioasă, cu o gură distinct conturată de buze. Lavinia, jumătate românca, jumătate sârboaică, avea o faţă delicată şi un zâmbet seducător. Puţin mai mică decât cealaltă. În scurt timp, Petru îşi dădu seama că preferinţele lui Radu se îndreptau spre Miilenca, de aceea îşi concentră atenţia spre cea aflată în stânga lui. Fata vorbea o română destul de corectă. Cu ochii ei albaştri, umbriţi de gene lungi, cu o gură mică şi buze senzuale, reuşi în scurt timp să îl acapareze, făcându-l să uite de toate amintirile neplăcute, care îl stăpâniseră mai înainte, umbra bunicului retrăgându-se în lumea de dincolo de viaţă.

Fizionomia fetei, formele regulate ale corpului ei îi aduseră în amintire o altă grație, cu care trăise o dragoste nebună, la un pas de a-şi părăsi soţia. Deşi fusese o dragoste atât de mare, în bună măsură reuşise să îi păstreze secretul. O cunoscuse acum şapte ani , când soţul ei, un om destul de dur, neprietenos şi bădăran, fusese internat în spitalul unde lucra el. Îl tratase o lună şi ceva, timp în care, cunoscând-o pe Mirela, se îndrăgostise de ea. Un înţelept antic spunea: „Dacă vrei să păstrezi, într-o casă pe care o vizitezi, o prietenie trainică, fereşte-te atunci să stai de vorbă cu femeile din acea casă."

Totul durase vreo doi ani, după care idila se stinsese destul de brusc. La un moment dat, fiindcă soţul ei prinsese ceva de veste despre legătura lor, iar Petru nu se hotăra să divorţeze de soție, Mirela decisese să întrerupă relațiile pentru un timp, rămânând ca ea să-l sune la telefon, când va fi posibilă reluarea lor. Aşteptase răbdător, mult timp, telefonul promis, dar el nu mai venise. Cu timpul se împăcase cu ideea de a nu o mai vedea, dar de uitat nu o uitase nici acum. Era un bărbat care stima mult femeile, în multe găsind un mister ce îl fascina, dar destul de exigent, puține erau cele de care se îndrăgostea, urmând să împartă patul împreună.

Această Lavinia se părea că îl acaparase, cum se spune, la prima vedere, deoarece, nu trecuseră mai mult de două ore de când se afla în compania ei şi iată că şi simţea aburii aceea de nestăvilit ai dragostei cum îi inundă întreg corpul şi e cuprins de o dulce beție. Farmecul chipului şi dulceaţa formelor corpului ei îl captivaseră în aşa măsură încât simţea dorința imperioasă de a-i

cunoaşte căldura trupului ei senzual, promițător de plăceri deosebite. Mâncarea şi băutura comandată fiind pe sfârşite, se hotărî să îi propună să ia, pentru câteva ore, o cameră în acel hotel. După unele şovăieli şi semne de refuz, care păreau mai mult aprobări, cum nici fetei nu îi displăcea înfățişarea şi modul cum se străduia să o curteze, Lavinia acceptă. După puțin timp de la plecarea lor, i-au urmat şi Radu cu Milenca.

Spre seară, Petru şi Radu împreună cu cele două fete, mai petrecură vreo oră în restaurant, înainte de a porni spre unitate. La puțin timp după întoarcerea lor la masă, Radu îi atrăsese atenția lui Petru, arătându-i la o masă, nu departe de a lor, patru inşi care îi urmăreau

- I-am văzut şi la amiază, stăteau tot la acea masă, şi ne studiau. Având altceva mai bun de făcut, nu i-am băgat în seamă.

Îi privi şi Petru cu atenție şi îi părură şi lui dubioşi. Întorcându-se spre Lavinia şi Milenca, le-a întrebat dacă îi cunoşteau, gândindu-se că ar putea fi prieteni de-ai fetelor. Fetele, însă, îi răspunseseră că nu îi văzuseră niciodată. Habar nu aveau cine ar putea fi. Lavinia mai adăugă drăgăstos.

- Să aveți grijă când plecați, să nu vă urmărească şi să vă atace... Sunt mulți nenorociți de aceştia pe aici, care atacă persoanele pe care le văd că au bani.

Petru, mângâind-o drăgăstos pe păr, îi zise:

- Să nu îți faci nici o grijă, scumpo. O să fim atenți, iar pe de altă parte, tu să nu uiți că noi suntem militari, şi aceştia nu umblă cu mâna goală.

Şi după o scurtă pauză, reluă:

- Dar să îi lăsăm dracului şi să ne vedem de ale noastre, căci în curând o să trebuiască să ne despărțim şi o să ne ducem dorul câtva timp. Eu sunt convins că o să îți duc dorul.

Şi privind drăgăstos spre Lavinia, o întrebă.

-Tu?...

Fata, în loc de răspuns, l-a prins cu mâinile de după gât şi i-a acoperit gura cu un sărut înfocat şi prelung.

Au ieşit din restaurant încântați de timpul petrecut în compania celor două fete şi, sub euforia băuturii consumate, au pornit fără nici o grijă spre locul de unde urmau să ia maşina care îi ducea spre unitate. Începuse să se înnopteze. Străzile erau destul de prost iluminate. După ce s-au depărtat de centru, au cotit pe o stradă mai îngustă, la dreapta, şi mai slab iluminată decât cele din centru. Făcură câțiva paşi şi în față le apărură patru bărbați care veneau din celălalt sens. Unul din ei, care părea mai înalt, bine legat şi tuciuriu la față, după câte se putea observa la lumina slabă, făcu un pas în fața celorlalți şi se postă înaintea lui Petru. Luă poziția de drepți şi, privindu-l drept în față, într-o engleză destul de stricată, îi spuse bună seara şi îi ceru o țigară. Pe un ton calm, Petru îi spuse că nu are, el nici nu fuma. Vru să îl ocolească şi să îşi continue drumul, dar un alt individ îi tăie calea şi încercă să-i repeadă un pumn în față. Evită lovitura cu uşurință. Înfuriindu-se de-a binelea, îi plasă o lovitură de dreapta care îl făcu pe individ să se prăbuşească la pământ. În acel moment însă, cel care îi ceruse o țigară, făcu să lucească în aer lama unui cuțit. Petr, nu mai avu timp să evite lovitura, care îl nimeri în piept, în dreptul inimii. Mai mult de groază, pentru o clipă s-a dezechilibrat, fiind gata să cadă. Cuțitul lovise ceva tare şi nu pătrunsese în corp. Între timp, individul se pregătea să lovească a doua oră. Clinchetul piedicii de la pistolul lui Radu l-a făcut să şovăie o clipă. Timp suficient ca Petru să se echilibreze şi să reuşească să plaseze o năpraznică lovitură în fața agresorului, care îl culcă la pământ. Întorcând capul spre Radu şi văzându-i pistolul din mână, de-abia atunci realiză că şi el avea la el aşa ceva. Îl scoase rapid de la centură şi îi trase piedica. Ochii îi luceau de furie, ca doi cărbuni aprinşi. Din cauza nervozității ce îl cuprinsese, dinții îi scrâşneau ca o râşniță care zdrobeşte boabele

de porumb. Ceialalți doi indivizi, ceva mai la distanță, priveau parcă fascinați acest tablou. În liniştea ce se instalase, pentru moment, glasul lui Radu s-a auzit, întrebând, plin de mirare şi teamă:

- Petrică, nu eşti rănit?!

Văzuse cum acel cuțit îi lovise pieptul, dar rămăsese uimit cum de nu se vedea nici o urmă de sânge. Totul se petrecuse atât de rapid, că mai mult de a scoate pistolul nu putuse face. După câte se vedea, nici nu fusese nevoie de mai mult. Nu pricepea cum Petru, deşi primise acea lovitură, după părerea lui, mortală, reuşise să îi pună la pământ pe cei doi agresori.

Întrebarea lui Radu îl făcu pe Petru să-şi amintească că fusese lovit. Şi-a dus mâna la piept, la locul unde cuțitul tăiase vestonul şi cu un gest de mare uşurare, îi răspunse:

- Nu am pățit nimic Radule! Mulțumesc lui Dumnezeu!

Şi scoase cu mâna tremurândă, din buzunarul interior al hainei, telefonul mobil crăpat în două bucăți.

Victime şi călăi

Toamna lui 1957, toamnă tristă în care comuniştii îşi continuau cu frenezie opera de transformare a țăranului român în sclav pe propriul lui pământ şi convertirea tuturor la religia minciunii, din care ei s-au adăpat din plin.

Profesorul Titus Bora, proaspăt absolvent al facultății de istorie, de-abia îşi începuse lecția despre „Formarea poporului român", când uşa clasei se deschise brusc şi înăuntru pătrunse un tip înalt şi cam tuciuriu, îmbrăcat în uniformă de securitate. Tipul rosti un bună ziua gutural şi îl întrebă cu glas răguşit:

- Eşti Bora Titus?

Cu glas puțin tremurat şi emoționat, profesorul răspunse afirmativ, iar securistul, fără a mai da alte explicații, îi ordonă scurt să îl urmeze şi se şi întoarse spre uşă, nemailăsând timp profesorului să pună vreo întrebare, fiind silit a-l urma.

Ieşind afară, în curtea şcolii, văzu lângă o maşină neagră alți doi securişti aşteptând. La vederea acestui tablou, în minte i se născu, cu violență, un gând, gând care îi strângea creierul ca într-o gheară de fier: „Au venit să mă aresteze!..." Dar în acelaşi timp apăru şi întrebarea: „Dar de ce să mă aresteze?!Doar nu am făcut nimic." Ştia că în acea perioadă oamenii erau arestați fără multe motive, însă, el nu se ştia a fi vinovat de ceva... Când ajunse destul de aproape de maşină şi de cei doi securişti, unul din ei, care era mai mare în grad, făcu un pas spre el şi îi spuse:

- O să vii cu noi pentru nişte cercetări. Avem ordin de la regiune.

Privindu-l cu uimire, Bora întrebă:

- Dar ce am făcut?! De ce fel de cercetări e vorba?

Securistul, furios, îl repezi răstit:

- Asta nu-i treaba ta. O să vezi tu acolo. Mă, voi trebuie să ştiți că noi nu luăm pe nimeni fără motiv. Urcă mai repede în maşină, că ne grăbim.

Şi îi deschise uşa de la spatele maşinii. Bora mai încercă să îl roage să îl lase să îşi anunțe soția, dar acesta îi replică furios:

- Lasă asta, vom avea noi grijă să o anunțăm.

Bora nu ştia că înainte de a veni la şcoală, securiştii trecuseră pe la el pe acasă, unde îi răscoliseră toate camerele, fără a da nici o explicație soției, care de frică nu putuse scoate aproape nici o vorbă, cât timp durase percheziția casei.

La Inspectoratul regional de securitate, lucrurile se desfăşurară asemănător ca în curtea şcolii. Întrebări scurte şi răstite, din partea altor securişti, nereuşind nici aici să afle mare lucru. I se spuse, în plus, că era arestat şi că va fi trimis la Iaşi pentru cercetări. Astfel, după câtva timp, timp pe care nu îl putuse măsura, se trezise aruncat în beciurile securității din Iaşi, într-o celulă deosebit de mică, mucedă şi întunecoasă, în care de-abia încăpea un fel de pat din două scânduri, pe care erau aşezate o saltea şi o pătură sordide. Cu toată repulsia ce îi trezeau camera şi patul, a căzut într-un somn adânc, un somn fără vise, din care dispăruseră toate suferințele lumeşti, prezente şi viitoare. Era un somn asemănător cu cel pe care, probabil, numai moartea este în stare să îl dea.

După un timp, nu ştia cât anume, simți că e scuturat cu brutalitate şi o voce nervoasă striga la el să se scoale. Sări buimăcit în picioare şi privi mirat la individul din fața lui. Nu reuşea să îşi dea seama unde se află. Această stare nu dură prea mult, deoarece îl auzise pe acel individ că îi ordonă să se îmbrace rapid, fiindcă trebuia să îl ducă la interogatoriu. Începu să se îmbrace precipitat, realitatea sinistră în care intrase inundându-l din plin. Devenea tot mai conştient că faptul de a nu fi vinovat nu mai avea nici o importanță. Odată încăput pe mâna lor, găseau ei motive să te facă vinovat, fabricarea de vinovați fără vină fiind la modă în acea perioadă.

În camera în care îl aduse gardianul, se aflau trei inşi, doi în uniformă militară şi unul în civil. Civilul era unul din aşa numiții comisari ai poporului. El conducea interogatoriul. După câteva întrebări de rutină, fără importanță, comisarul îl întrebă în ce calitate a participat, în luna mai, la Putna, la acea manifestare. Cuvântul manifestare, ieşise din gura comisarului ca şi cum l-ar fi întrebat despre o crimă. Acesta răsuna în creierul lui Bora ca un ecou lugubru, care îi lovea cu violență fiecare neuron. Ceva în el începea să se revolte. Participase la Putna, într-adevăr, în primăvara trecută, unde se aniversa cei 500 de ani de la urcarea pe tronul Moldovei a lui Ştefan cel Mare, el făcând parte din Comitetul de organizare. Toate materialele ce urmau a fi prezentate acolo fuseseră aprobate de comitetul de partid al universității, unele chiar apărând, în prealabil, în câteva ziare ieşene. „De ce acest individ, care cu siguranță e unul dintre cei aduşi în țară pe turela tancurilor sovietice, în 1944, rosteşte cu atâta ură, cuvântul manifestare, cuvânt care se referă la o sărbătorire de care ar trebui să fie mândru orice român? Da, ar trebui să fie mândru orice român, dar nu aceşti vânzători de țară şi de neam, înrolați, pentru o gamelă de vodcă,în hoardele roşii.

Avea să afle la interogatoriile următoare, care ținură timp de două luni, unele din ele durând şi douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. În timpul anchetelor interminabile, aceleaşi întrebări erau puse până la obsesie, foamea şi setea măcinând măruntaiele, dar cea mai cumplită era nevoia de a dormi, nevoia de a ațipi măcar câteva clipe.

Serbarea de la Putna, din 1957, dorită de studenți şi de alți patrioți români, la aniversarea a 500 de ani de la urcarea pe tron a lui Ştefan cel Mare,a fost împiedicată de autoritățile comuniste. Tocmai avusese loc Revoluția din Ungaria, iar comuniştii şi securitatea se temeau ca aniversarea de la Putna să nu se transforme în manifestație anticomunistă. Starețul mănăstirii Putna, Dosoftei Murariu, ținuse o strânsă legătură cu Comitetul de organizare al studenților din Iaşi, sperând la o reiterare a sărbătorilor din 1871, 1904, 1926. Securitatea însă opinase că obştea mănăstirii şi studențimea ieşeană, apreciind posibilitatea extinderii contrarevoluției din Ungaria şi în țara noastră, au hotărât să folosească prilejul oferit de această sărbătoare pentru ca, prin imprimarea unui caracter profund şovin, să incite spiritele studenților şi în general ale participanților astfel încât să o transforme într-o acțiune antistatală.

„Când ajunserăm la Putna, câțiva preoți ne comunicară că toate pădurile din jur sunt înțesate cu soldați înarmați. Celebra mănăstire ne-a primit cu o vreme rece şi o ploaie interminabilă. Niciun cadru didactic şi niciun student nu au avut voie să vorbească în public. Tribunele pentru vorbitori şi pentru programe artistice, prevăzute de noi inițial, lipseau cu desăvârşire."

După două luni şi ceva de anchete îngrozitoare, dosarele lui Bora şi ale celorlalți, care făcuseră parte din Comitetul de organizare a serbărilor de la Putna, fuseseră duse la Bucureşti, unde aşa zisul Tribunal al poporului fabrica cu mult zel sentințe şi acuzații, fără a ține cont de declarațiile deținuților. Munca acestor tribunale, dacă muncă se putea numi ceea ce făceau, era acompaniată îndeaproape de ziarele comuniste, care se întreceau în a pune tot felul de etichete condamnaților: „Criminali, reacționari, duşmani ai poporului etc.".

Astfel, în iulie 1958, Tribunalul militar, condamnă pe Alexandru Zub, Dumitru Vacariu, Aurelian I. Popescu, Mihalache Brudiu şi Titus Bora, la pedepse între opt şi zece ani de temniță grea, „pentru delict de uneltire contra ordinei sociale" şi „ură împotriva U.R.S.S."

În urma sentinței date de acest tribunal, sentință definitivă, fără drept de apărare sau recurs, Titus Bora fu condamnat la opt ani de închisoare şi trimis la Aiud, închisoare echivalentă aproape cu un cimitir, aşa cum a şi fost pentru mulți dintre cei intrați aici, care au umplut cu suferințele lor fieful diavolului. În închisorile comuniste au fost îngropați de vii oameni lucizi şi eminenți patrioți, pe care sistemul represiv şi crud al comunismului i-a transformat în stafiile propriilor ființe.

La puțin timp după ce ajunse la Aiud, Bora fu chemat la comandantul adjunt al închisorii. Intrând în birou, fu surprins de a recunoaşte în persoana acestuia pe unul dintre foştii lui consăteni, unul care era doar cu vreo cinci ani mai mare ca el. Acesta, jovial, îi întinse mâna şi curtenitor îi oferis un scaun lângă birou. După ce se aşeză, îl servi cu o țigară. Toată această amabilitate îl surprinse pe Bora, mai ales că de la arestare, avusese parte numai de brutalități. Începu să se întrebe ce putea însemna asta... Faptul doar că erau consăteni nu justifica această comportare, şi mai ales aici. În birou erau numai ei doi. Pe un ton de părinte care-şi dojeneşte copilul neascultător, adjuntul începuse să îi vorbească:

- Măi, băiete, ce mama dracului ți-a trebuit ție să intri în afacerea asta?! Păcat de tine, Tituse...

Şi după o pauză, pe un ton mai vesel:

- Dar lasă că trece şi asta, şi, aici la mine nici nu-i aşa de rău, mai ales dacă o să mă asculți.

Şi, cu vocea mai scăzută, întinzând un obraz cam buhăit spre el:

- Eu sunt comandant adjunt aici...

După aceasta se opri şi, ridicându-se de pe scaun, începuse să se plimbe prin cameră. Se vedea că mai avea ceva de spus şi nu ştia cum să înceapă. Toate acestea începuseră să îl neliniştească pe Bora. Îşi dădea seama că nu îl chemase aici, numai ca să îl vadă şi să îl servească cu o țigară. Scopul, cu siguranță era altul. Ceva în acel comportament suna fals.

După un timp adjuntul se opri brusc, în fața lui Bora şi îl privi pătrunzător.

- AscultăTituse! zise şi se opri iar un timp.

-Am să te mut într-o celulă mai mică, unde veți fi numai doi, tu şi un medic. Cred că te vei simți bine cu el, mai ales că voi intelectualii aveți multe de vorbit.

Şi schițând un zâmbet, îl bătu condescendent pe umăr de parcă ar fi vrut să spună, vă ştiu eu. Apoi, oarecum confidențial, adăugă:

- Îți dai seama că îți fac o favoare?...

Nu răspunse nimic, dar începuse să se convingă că toate aceste amabilități aveau un rol, urmărind un scop bine definit. Glasul adjuntului continuă:

- Pentru aceasta va trebui, numai să fii atent la ce vorbeşte medicul şi să cauți să-i câştigi încrederea. E o persoană de la care am putea afla multe lucruri care ne interesează. A avut relații cu mulți din reacționarii ăştia, care ne dau mult de furcă. Aşa că ai înțeles ce vreau eu de la tine?...

Şi se aşeză pe scaun şi-şi aprinse o țigară.

„Da, înțelegea tot mai bine ce voia acesta de la el." Gândurile îi roiau în cascade în cap. „Ce aş putea face?... Normal ar fi trebuit să refuz, dar atunci, ce se va întâmpla cu mine?..."

Văzând că nu spune nimic, adjuntul îndreptă spre el o privire în care se vedea scăpărând furia, şi zisese apăsând pe cuvinte:

- Să nu îndrăzneşti cumva să mă refuzi, că nu mai vezi soarele în veci... Zarca îţi mănâncă zilele. Ai văzut-o şi cred că ţi s-a şi povestit despre ea.

Cuvântul „zarca" îi pătrunsese ca un fulger în tot corpul. Deşi era de puţin timp aici, auzise de acel cavou îngrozitor. Mulţi din colegii de celulă povesteau cu mare groază despre condiţiile de infern de acolo. Pentru cei aruncaţi acolo, orizonturile vieţii şi ale speranţei încetau. Voci jelitoare de oameni bolnavi şi părăsiţi, se auzeau întretăiate de tuse şi gemete. Zarca răsuna ca un plâns lugubru, un geamăt lung şi dureros al neputinţei,care părea că vine de undeva din mormânt. Silueta ei sinistră se vedea şi de aici, din acest birou.

În faţa acestei situaţii fără ieşire, acceptă, gândindu-se că va găsi mai târziu o modalitate de a scăpa de perspectiva de a deveni informatorul călăilor sau de a-i putrezi oasele în zarcă, acea adevărată împărăţie a morţii.

În celulă găsi un om a cărui înfăţişare arăta ca cea a lui Lazăr ieşind din mormânt. Acea stare jalnică în care se afla era opera celor zece ani petrecuţi în închisorile gulagului comunist, a umilinţelor şi chinurilor prin care fusese silit să treacă. O milă imensă îl cuprinse. „Pe această umbră de om fusese el pus să o spioneze?! Nu, nu va face aşa ceva orice s-ar întâmpla cu el. Îl va avertiza cu ce scop fusese mutat aici, iar când îl va mai chema adjunctul, îi va spune mereu că nu a reuşit să afle nimic."

În cele două săptămâni cât stătu în celulă cu medicul, văzu cum starea acestuia devenea tot mai critică. Vedea cum ultimele picături de viaţă i se scurgeau, sufletul pregătindu-i-se pentru marea trecere. Acel om fusese condamnat la douăzeci de ani de închisoare pentru că la aşa zisul colocviu ştiinţific cu mai mulţi colegi de breaslă, avusese curajul să combată aberaţiile miciuriniene pe care un alt medic le expusese ca idei obligatoru de urmat. Îi imputaseră ca o greşeală de neiertat şi faptul că fusese membru al Partidului Naţional Ţărănesc. Trecuse prin mai multe închisori, dar cea mai mare parte o petrecuse la Canal, în infernul din stepa dobrogeană. Acolo, norma de muncă creştea mereu, în timp ce hrana era tot mai rea şi mai puţină. Vara, soarele Bărăganului simţeai că-ţi curge în cap, ca o lavă, odată cu transpiraţia, scoţându-ţi şi ultimele picături de energie din tine. Iarna, în barăcile insalubre, gerul şi crivăţul te făceau să tremuri atât de violent, încât îţi auzeai dinţii clănţănind, efectul izbiturii lor simţindu-l până în creier. Nimic nu era mai extenuant, mai ucigător ca umiditatea continuă, frigul şi foamea. Mulţi dintre cei ajunşi acolo nu au mai apucat ziua în care să-şi vadă casa şi pe cei dragi, trecând în lumea fără dor şi suferinţă, aflându-şi odihna de veci la groapa comună. Odată ajunşi aici, în acest lagăr al morţii, oamenii îşi pierdeau identitatea, fiind doar numere. Pe lângă toate aceste chinuri, în iarna lui 1953-1954, la Peninsula, comandantul dăduse ordin ca toţi cei care nu mai puteau munci să fie scoşi noaptea afară, legaţi în faţa barăcilor, aruncată apă pe ei şi lăsaţi acolo până când sufletele lor părăseau infernul, visând ca „Fata cu chibrituri" căldura unei sobe bine încinse. Chiar în acea perioadă, când se punea această crimă în practică, medicul suferea de o hernie de disc, ce îl ţintuise la pat. Ar fi avut şi el parte de acel supliciu, de nu exista în baraca lor acel om deosebit, model de dragoste pentru suferinţele aproapelui său, care a reuşit să se opună călăilor, zădărnicindu-le iniţiativa. Acela i-a făcut tot timpul, cât el nu a putut munci, şi norma lui, călăii nescutind nici bolnavii de la corvezile zilnice, împărţind şi porţia lui de mâncare cu el. Înainte de a muri, medicul îi spuse lui Bora numele acelui om, căruia îi datorase viaţa, punându-l să-i promită că nu-l va uita, iar mai târziu, când vor veni vremuri mai bune, va mărturisi faptele lui de mare umanitate. Numele acelui om era Corneliu Coposu. Medicul era convins că va scăpa cu viaţă din închisoare şi că va avea,cândva, de jucat un rol foarte important în destinul acestei ţări.

După dispariţia medicului, Bora a fost mutat într-o celulă cu alţi cincisprezece deţinuţi. La Aiud, majoritatea condamnaţilor munceau la Uzina mecanică. Titus Bora muncea la un strung. Se

scursese aşa mai mult timp. Nu îşi mai amintea câți ani trecuseră de când nu mai fusese sătul, câți ani trecuseră de când zâmbise ultima oară. Disperarea punea tot mai mult stăpânire pe el. Câțiva din cei cu care împărțea suferința nu mai rezistaseră acestui coşmar şi-şi curmaseră zilele. Gândul de a termina odată cu toate aceste suferințe părea tot mai atrăgător. Nu mai aştepta nimic de la viață. În aceste clipe, când părea mai aproape ca niciodată de hotărârea supremă, Bora se trezi tras deoparte din fața strungului de ofițerul care le supraveghea munca. Era gradatul căruia îi făcuse nenumărate teme de gramatică şi matematică pentru cursurile serale ce le urma. Acesta era unul dintre puținii paznici ai infernului, care se purta cu ei mai omeneşte. Îi strecură în buzunar un pachet de țigări şi îi şopti:

- Mă, vezi că o să înceapă să vă elibereze! Am aflat azi-dimineață, dar ai grijă, nu cumva să afle cineva că ți-am spus că te omor cu mâna mea.

Aceasta era vorba lui când nu voia să afle nimeni ce-ți spusese.

Tot chipul lui Bora se însenină. Părea călătorul pierdut în deşertul nesfârşit de nisip şi, când nu mai avea nici o speranță ,i-a apărut în față oaza de verdeață.

Într-adevăr, la puține zile, se vedea părăsind acel loc uitat de lume şi de Dumnezeu, faimosul Aiud.

Toate aceste întâmplări acum au devenit amintiri, însă această suferință colectivă va rămâne o pată de ruşine pe obrazul lumii occidentale, care ne-a jucat la zaruri la Yalta.

Dimineaţă de august

Este de-abia ora nouă şi se anunţă şi pentru astăzi o zi toridă. Chiar dacă suntem în douăzeci şi unu august şi calendaristic vara e pe sfârşite,căldura nu dă semne că ar vrea să se domolească.

- Da, aşa e. Sunt semne că şi azi va fi o zi toridă. Data este, într-adevăr, douăzeci şi unu august,însă, nu înţeleg ce ţi-a venit să ne aminteşti în ce dată suntem! Parcă ne hotărâserăm să nu luăm în seamă scurgerea timpului în zilele în care vom sta aici, şi să ne petrecem într-o uitare totală, a spaţiului, a clipei, a tot ce ne înconjoară.

- Ai dreptate Nelule, aşa am hotărât ieri, însă nu ştiu ce mi-a venit. Nu ştiu ce resort s-a declanşat în creier şi a făcut ca dintre sertarele memoriei să iasă la suprafaţă unul pe fundul căruia se află depozitată dimineaţa zilei de douăzeci şi unu august a anului 1968. Probabil că visul pe care l-am avut astă noapte este vinovat. Pe atunci eram în vara dintre anul întâi şi al doilea de liceu, în casa părintească de la Peştera. Fusese o dimineaţă, care la început nu părea să fie cu nimic deosebită de celelalte pe care le petrecusem până atunci în acea vară. Ei, dar iată că sunt pe cale să vă umplu capul cu amintirile mele, fără să vă întreb dacă voi sunteţi dispuşi să ascultaţi aşa ceva.

- Stai liniştit, bătrâne, şi continuă-ţi ideea. Bineînţeles că vrem să aflăm ce ţi s-a întâmplat în acea zi şi ce ai visat azi-noapte. În ce priveşte decizia noastră din seara trecută, nu are rost să ne-o mai amintim. Cu siguranţă eram prea beţi, dacă am hotărât să trăim aceste zile numai în prezent, fără a ne aminti de trecut sau a ne împărtăşi unele gânduri pentru viitor. Fără nici o îndoială este imposibil a trăi cu gândul numai în prezent, chiar şi doar câteva zile. Ceea ce, de fapt, ne-a adus pe noi trei aici, a fost tocmai dorinţa de a evoca trecutul şi a ne împărtăşi proiectele de viitor. Nelu ne-a amintit de hotărârea luată aseară, numai pentru faptul că el fusese cel care o lansase.

- Radule, eu nu îmi mai amintesc care din noi a avut această idee, nici nu cred că mai are importanţă. Fiindcă văd că nici Nelu nu are nimic împotrivă, am să vă povestesc întâmplarea din acea dimineaţă de douăzeci şi unu august a anului 1968 şi visul din această noapte.

Ceea ce am să vă spun, o să vi se pară foarte ciudat. De fapt, aşa şi e. Nu întâmplarea în sine, cea care s-a petrecut acum 45 de ani e ciudată, de altfel binecunoscută şi de voi,ci faptul că ea mi-a apărut în vis ca şi cum aş fi trăit-o din nou, având aceleaşi sentimente şi emoţii ca atunci, în vara lui 1968.

După evenimentele din Ungaria, din 1956, autoritatea sovietică s-a dovedit, fără nici o îndoială, cea mai virulentă forţă imperialistă din Europa. A fost suficient să se vorbească de posibilitatea unui comunism cu faţă umană, într-o ţară ca Cehoslovacia, ţară considerată prietenă, ca tancurile să se repeadă asupra-i, strivind orice nuanţă care o putea apropia de idealurile îndelung invocate şi sistematic ignorate sau strivite de regimurile totalitare. Pe când acel comunicat despre invazia Cehoslovaciei de către ţările Pactului de la Varşovia, la care România, din fericire, nu participase, se termina, în vis a apărut o nouă secvenţă, care are o strânsă legătură cu o întâmplare de pe vremea când împlineam şaisprezece ani. A urmat, apoi, în acel vis sau poate în altul, nu-mi dau bine seama, un eveniment a cărui acţiune se petrecea în incinta autogării din Cluj. Evenimentul îl trăisem în realitate în toamna lui 1968.

În primul vis, sau prima parte a lui, totul părea atât de clar, se derula secvenţă cu secvenţă, ceea ce se petrecuse în dimineaţa de douăzeci şi unu august 1968. Mă aflam din nou pe coridorul

casei părinteşti de la Peştera. Pe peretele din stânga, din dreptul uşii bucătăriei, se afla acelaşi vechi difuzor, care încă mai reprezenta unica sursă de informare pentru oamenii acelui sat. Din interiorul lui răsuna glasul crainicului, încărcat de emoție, care anunța invazia. În acelaşi timp, de undeva de prin casă, vocea bunicii se auzea extrem de clară. Nu am reuşit să reţin ce spunea, însă o auzeam foarte bine, aşa cum nu o mai auzisem, în vis, niciodată. De când a trecut la cele veşnice, de mai bine de 43 de ani, am mai visat-o de multe ori, dar aşa de clar nu i-am auzit glasul niciodată. Chiar şi acum, când vă povestesc, parcă îmi mai răsună în urechi.

În timp ce ascultam cu atenție anunțul de la difuzor, în curte, lătratul câinelui a fost urmat de vocea răguşită a unei femei, care mă striga să ies afară. După voce şi felul cum mă striga, „Conaşule, ieşi până afară!" mi-am dat seama că trebuie să fie o ţigancă. În satul nostru nu erau ţigani. Rar de tot se mai abătea câte unul pe acolo. Am conştientizat şi în vis acest fapt şi mă întrebam ce căuta şi ce voia ţiganca de la mine. Am deschis uşa ce dădea spre curte şi am auzit din nou glasul ţigăncii.

„Conaşule, am venit să-ți ghicesc! Îți mai aminteşti de mine? Eu sunt cea care ți-am mai ghicit când împlineai şaisprezece ani."

Un sentiment de uimire şi de teamă mi-a cuprins tot corpul. Chiar dacă totul se întâmpla doar în vis, mi-am amintit imediat că tocmai în ziua în care împlineam şaisprezece ani, o ţigancă îmi ghicise că am să trăiesc 49 de ani. Atunci, nu îmi fusese clar dacă spusese că voi trăi până la 49 de ani sau încă 49. Nu vrusesem să mi se ghicească, dar la insistențele mamei, acceptasem.

Foarte uimit de apariția ţigăncii, în vis, trăiam totul ca şi cum evenimentul s-ar fi petrecut în realitate. Am început să calculez cât timp trecuse de când împlinisem şaisprezece ani şi dacă au trecut cei 49. Nu am reuşit să aflu acest lucru, deoarece scena s-a schimbat brusc, plasându-mă în alt vis sau în altă parte a aceluiaşi vis.

Este curios faptul că, deşi nu am crezut şi nu cred nici acum în cele ghicite de ţigancă la vârsta de şaisprezece ani, din minte nu mi-au ieşit spusele ei, amintindu-mi destul de des de ele, mai ales acum, în ultimii ani.

- Bătrâne, în fața posibilității de a ne afla viitorul, nivelul emoțional al celor care cred în acest lucru este foarte crescut. Chiar şi acele persoane care, dintr-un raționament logic afirmă, dar fără suficientă convingere, că nu cred în astfel de practici, lasă o portiță de pătrundere în subconştientul lor. Raționamentul este simplu. În stare de emotivitate crescută, funcția de cenzură a conştientului slăbeşte într-atât încât stimulul verbal nu mai este prelucrat şi analizat logic, pătrunzând în straturile profunde ale psihicului, acolo unde totul are valoare de adevăr, pentru că subconştientul nu ne contrazice niciodată. Odată pătrunsă în subconştient, informația generează programe mentale traduse în gânduri, emoții şi comportamente corespunzătoare sugestiei, induse benefic de sanogeneză, sau distructive, de patogeneză, şi, care mai devreme sau mai târziu, vor duce la împlinirea profeției, sau cel puțin la apropierea datei la care a fost prevestit evenimentul, vor reveni în conştiință, însoțite de un anumit nivel de anxietate. Totul depinde de cât crede persoana în posibilitatea ca cineva să îi prevadă viitorul. În caz contrar, sugestia nu găseşte mediu propice de a produce efecte.

- Da, sunt întrutotul de acord cu cele spuse de tine, Radule, în ce priveşte încercările de a ni se prezice viitorul. Ai vorbit ca un psiholog. Visul lui Vio însă este tare ciudat. Toate acele asocieri de întâmplări trăite în etape diferite ale vieții şi apariția lor împreună, în visele de astă-noapte, constituie, într-adevăr, ceva neobişnuit şi tare ciudat. Am spus visele şi nu visul deoarece eu cred că au fost două vise. Ceea ce ne-ai povestit până acum, Vio, l-aş încadra în primul vis, iar întâmplarea

din autogara clujeană, pe care nu ne-ai povestit-o încă, în al doilea vis. Dar să te las mai bine să ne povesteşti şi episodul din autogară.

- După cum vă spuneam, acțiunea din al doilea vis, în realitate, s-a petrecut în toamna lui 1968. În visul de azi-noapte, incinta autogării din Cluj era plină de oameni. Chiar în mijlocul sălii de aşteptare, înconjurat de acea mulțime, se afla un om, cam la vreo 45 de ani, de înălțime mijlocie. Avea fața nebărbierită, barba ajungându-i până pe piept. Părul era cărunt şi neîngrijit. Purta nişte haine vechi şi ponosite. Toți cei din sală aveau privirile fixate pe el, ascultând cu mare atenție ceea ce le povestea. Din locul în care mă aflam, nu puteam auzi ce le spunea. Doar din felul cum îl priveau cei din jur îmi dădeam seama că le istorisea ceva foarte important. Vedeam foarte clar fața acelui om, aşa cum nu am mai văzut, de foarte mult timp, nici măcar în vis,o față umană, un peisaj, ori un obiect. După pierderea vederii, la vârsta de zece ani, până pe la douăzeci de ani, în vis încă vedeam. Acum, după atâția ani, se întâmpla prima dată că vedeam în vis.

În primul vis, totul era doar sunet: vocea crainicului de la difuzor, glasul bunicii, lătratul câinelui şi cuvintele țigăncii, cuvinte misterioase şi răscolitoare, a căror semnificație nu o pot înțelege nici acum. Imaginile lipseau cu desăvârşire. În schimb, în al doilea vis, erau prezente numai imagini, predominantă fiind figura acelui om, cu obrazul bărbos, părul cărunt şi hainele lui ponosite, de o culoare destul de confuză, un fel de gri murdar, foarte închis.

Cum stăteam şi priveam cu multă atenție fața acelui om, încercând să înțeleg ce spunea, m-am trezit. De îndată ce m-am trezit, am încercat să reconstitui în minte acel chip. Până însă să reuşesc acest lucru, mi-am amintit că în toamna lui 1968, la o lună după începerea şcolii, trăisem, într-o oarecare măsură, acea întâmplare, în realitate. Atunci nu putusem vedea cum arăta acel om. Eram de o bună bucată de vreme fără vedere. În schimb, ştiu că ascultasem cu mare atenție şi mult interes, tot ce povestea lumii care îl înconjurase, la fel ca în visul meu din noaptea trecută.

Se întâmplase într-o după-amiază, cam pe la orele cincisprezece. Cineva mă anunțase că unchiul meu Ioan, care era şofer pe autobuzul ce făcea curse în fiecare zi, între Deva şi Cluj, telefonase ca să mă duc la autogară, să îmi dea un pachet, pe care mi-l adusese de la părinții mei. Am plecat imediat. Ştiți şi voi ce bucurie ne provoca primirea unui pachet de la părinți şi cu câtă nerăbdare ne grăbeam să îl desfacem.

În sala de aşteptare a autogării, la fel ca în vis, un om bărbos, cu hainele ponosite şi destul de murdare, povestea mulțimii care îl înconjurase. Glasul său monoton şi baritonal se auzea foarte clar, în liniştea perfectă ce se făcuse în jurul lui.

„După ce, în 1942, sovieticii declanşaseră Operațiunea Uranus, urmase înfrângerea dezastruoasă a nemților şi aliaților lor, de la Stalingrad, din ianuarie 1943. Cu această ocazie, alături de alte zeci de mii de soldați, am fost şi eu luat prizonier la ruşi şi purtat apoi aproape prin toate lagărele siberiene. În tot acest timp, ni se ascunsese cu străşnicie, nouă, prizonierilor, mersul războiului."

Lucrase ca tăietor de lemne, la temperaturi de minus 30-40 de grade celsius, lucrase în mine de cărbune, în unele fiind temperaturi de plus 30 grade celsius, în vreme ce afară se ajungea la minus 35 grade celsius, în mine de uraniu, săpase canale, în condiții aproape imposibil de suportat. Ocnaşilor nu li se dădea nici un ban, nu aveau voie să primească pachete sau scrisori, în capul lor trebuind să se stingă gândul la fosta libertate şi nimic să nu mai rămână pe pământ, în neagra noapte polară, în afară de munca dezumanizantă, privațiunile de tot felul şi barbaria călăilor.

„În lagărele siberiene prin care am trecut, am văzut murind o mulțime de oameni zilnic, şi, condiții pentru asta erau destule: Subnutriția, surmenajul, surpări de galerii, inundații, condiții

insalubre din pricina cărora izbucneau tot felul de epidemii, gerurile cumplite, violența paznicilor, reprimarea brutală a oricărei rezistențe, cât de mici. Eram cu toții îmbrăcați doar în zdrențe. Vlăguiți de aceste condiții inumane, mulți nu au rezistat decât câteva săptămâni. Au existat şi cazuri când deținuții s-au omorât între ei. În asemenea împrejurări, omul nu mai simte pentru semenul său decât ură, îndoială, teamă, disperare. Atunci când numărul morților creştea atât de mult încât forța de muncă era pusă în pericol, aduceau noi trenuri de prizonieri. Morții erau aruncați în puțuri de mină abandonate, pentru că nu avea cine să le sape morminte. Oricum, şi dacă ar fi încercat să sape gropi, nu s-ar fi descurcat numai cu cazmalele fiindcă pământul era înghețat în tot cursul anului. Uneori însă s-a întâmplat ca în acele puțuri părăsite să fie aruncați şi oameni vii, ca să ne dea o lecție tuturor, să piară orice urmă de împotrivire. Țipetele acestora îmi răsună şi acum în urechi."

Într-una din primele zile ale lunii august 1968, în timp ce trudea cu alți o sută de oameni din mai multe țări europene, prizonieri şi ei într-o mină de uraniu aflată în apropierea graniței cu China, o trupă de soldați chinezi trecuse granița şi ocupase teritoriul în care se afla acea mină. Soldații îi eliberaseră şi îi duseseră la Beijing.

Deținuții din acea mină fuseseră lipsiți de orice sursă de informație. În 1968 ei încă nu aflaseră că Al doilea război mondial se încheiase demult. Românul nostru ştia că România încă mai este ocupată de nemți şi că trupele sovietice luptă ca să o elibereze.

De la Beijing, autoritățile chineze îi îmbarcară în avioane pe acei prizonieri şi îi trimiseră în țările de unde proveneau, îmbrăcați aşa cum îi scoseseră din mină.

- Grozavă întâmplare. E aproape de necrezut, dacă nu am mai fi auzit cu toții, mai ales după Revoluția din decembrie 1989, despre sute de astfel de destine distruse de opresiunea comunistă. Toată grozăvia trăită de milioanele de prizonieri din aceste lagăre sovietice este aproape imposibil de aflat, în toată sălbăticia ei, deoarece cei ce au sorbit până la fund acel calvar, sunt de mult amestecați cu pământul înghețat al necuprinsei Siberii. După cum spunea însă Alexandr Soljenițân, „Pentru a afla gustul mării, este de ajuns şi o singură înghițitură."

- Eu, Radule şi Vio, mă întreb, în primul rând,cum va fi fost primit acasă acel om, după ce suportase un sfert de veac tot calvarul lagărelor siberiene... Ce mai găsi acasă? Ce lăsase atunci când plecase pe front şi ce găsi acum? Putea să nu mai găsească nimic, să nu mai existe nici casa. Când plecase la război, poate avusese o iubită, o soție, sau chiar copii... Toate sunt întrebări al căror răspuns putem doar să ni-l imaginăm. Pentru el sau pentru cei de acasă, întoarcerea putea să constituie o altă dramă. Mi s-au povestit sau am citit despre astfel de întâmplări, când ele au fost începutul altor drame. Soții deja recăsătorite, copii care îşi vedeau pentru prima oară adevărații tați, până atunci spunându-le altor bărbați tată şi multe altele.

Mesajul din vis

Un soare plăpând de toamnă se revărsa peste culmile Măgurii şi Măguricii.

Valeria Groza, o bătrână gârbovită de cei şaptezeci de ani pe care îi purta în spate, urca anevoie coasta dealului Măgura, pe cărarea alb-gălbuie, care se odihnea ca o reptilă în ruginiul verzui al ierbii. Se ducea să îl vadă pe Gheorghe Moga, om în floarea vârstei, care acum zăcea răpus de o boală nemiloasă şi neiertătoare, luptându-se din greu cu ultimile zile dinaintea apusului.

Avusese şi ea un băiat care ar fi de vârsta lui Gheorghe, de nu ar fi dispărut într-un chip misterios acum douăzeci şi cinci de ani. Pe atunci, flăcăii din satele Zarandului se hazardau să cotrobăiască prin diverse galerii de mină părăsite, la adăpostul nopții, blestematul de aur, ce adusese mult necaz prin casele din Munții Apuseni. Bineînțeles că aceste incursiuni prin galeriile părăsite se făceau în mare taină. Legile date de noile autorități instalate de puțin timp, prin fraudă electorală şi sub oblăduirea cizmei sovietice, interziceau deținerea aurului de către particulari. Cei care îl aveau şi nu îl predau statului, primeau ani grei de închisoare. Oamenii mai şopteau prin sat că s-ar mai căuta aur de unii prin acele galerii,dar sigur nu ştia nimeni, în afară de cei care le făceau dar chiar şi aceştia nu ştiau unul de altul. Cei care se încumetau să întreprindă astfel de căutări, la primele licăriri de lumină, totdeauna erau deja acasă. Într-o dimineață când Valeria se sculase şi intrase în camera în care dormea băiatul ei, Petru, văzu că patul era cum îl făcuse ea în ziua trecută. Nu se mai întâmplase niciodată ca dimineața, Petru să nu fie acasă. L-a aşteptat toată ziua fără să zică nimic nimănui şi tot aşa încă trei zile, dar când a văzut că trecuseră patru zile fără ca ea să afle ceva, s-a hotărât să anunțe autoritățile. S-au făcut cercetări amănunțite, a fost căutat chiar şi prin galerii, dar nu a fost găsit. În cele din urmă se trăsese concluzia că tot prin cine ştie ce surpături din acele galerii şi-o fi găsit sfârşitul. L-a jelit, i-a făcut toate parastasele care se cuvin morților, îl plângea şi acum, de câte ori venea vorba despre el, în fiecare seară şi dimineață se ruga lui Dumnezeu să îi afle măcar locul unde îi zac osemintele, căci de faptul că murise nu se mai îndoia. Dacă ar fi trăit, şi de la capătul lumii, Petru tot i-ar fi dat un semn de viață.

Era mult timp de când nici măcar nu îl mai visase. Azi-noapte însă, îl visase şi încă într-un mod foarte ciudat. Se făcea că pe la amiază, Petru apăruse în pragul bucătăriei şi se uita la ea, ea fiind lângă sobă, unde amesteca într-o oală cu ciorbă. După ce o privise puțin, el fiind îmbrăcat exact în hainele în care îşi amintea că îl văzuse ultima oară, ridică mâna dreaptă şi îi făcu semn să stea pe loc şi să nu spună nimic. Ea tocmai se pregătea să se repeadă să-l îmbrățişeze, dar gestul lui o făcu să se oprească lângă sobă, cu lingura în mână şi cu ochii privind țintă la el. El lăsă mâna în jos şi îi zise:

- Mamă, să te duci la Gheorghe Moga mâine şi să îi spui că eu l-am iertat, şi se întoarse să plece.

După ce a făcut un pas,a întors capul şi a mai adăugat:

- Să nu uiți mamă ce ți-am spus şi să mergi mâine neapărat la Gheorghe.

După aceasta dispăru, ca şi când l-ar fi înghițit umbra nucului din fața bucătăriei. Nu se mai vedea nimic, dar ea stătea tot cu lingura de lemn în mână şi încerca să repete ce îi spusese Petru. Se trezi după un timp. Visul îi era foarte clar în minte şi în fața ochilor vedea parcă aievea chipul băiatului ei. Aproape că nu îi venea să creadă că fusese doar un vis. Aşa de natural nu îl văzuse

niciodată în vis. Era exact el. Ochii lui albaştri, mustața ce şi-o îngrijea cu atâta atenție, vocea lui pe care o şi uitase întrucâtva, toate erau aşa cum le ştia ea că fuseseră în realitate.

Îi vedea şi acum chipul din vis, acum când urca dealul spre casa lui Gheorghe Moga. Glasul îi suna de asemenea în urechi, mai ales acele cuvinte: „Să te duci mâine la Gheorghe şi să îi spui că eu l-am iertat." Nu putea înțelege acele cuvinte. Nu înțelegea de ce trebuia să îi spună tocmai lui Gheorghe acest lucru. Petru nu se împăcase prea bine cu Gheorghe, deşi erau de aceeaşi vârstă. Neînțelegerile între ei începuseră mai ales de când se întorseseră din armată, cauza fiind o fată pe care o iubeau amândoi, Ana lui Dincu. Ana însă, atunci îl iubea numai pe Petru, deşi după un an de la dispariția lui,ea se căsători cu Gheorghe. De vreo două ori, pe la horă, se şi încăieraseră, dar totul se sfârşise fără probleme. Schimbaseră câțiva pumni şi câteva înjurături. Intervenția unor feciori pusese capăt la timp încăierării. Bătrâna îşi amintea că nu cu mult timp înainte de a dispărea Petru, Viorica lui Ormindeanu îi povestise că într-o zi, la prăvălia din sat, care ținea loc şi de crâşmă, Gheorghe Moga, după ce băuse cam mult, l-ar fi amenințat pe Petru că de se mai ține de capul Anei, el îl omoară. Petru însă, nu îl luase în seamă şi ieşise afară din prăvălie. Această amenințare rămăsese doar nişte vorbe aruncate aşa aiurea, la beție. Atunci, la necaz, când se făcuseră cercetările în legătură cu dispariția lui Petru, Valeria relatase şi această întâmplare milițienilor, dar la anchetă, Gheorghe nu se dovedise cu nimic vinovat de dispariția lui Petru. Recunoscuse că îl amenințase cu moartea, dar că o spusese numai aşa, să îl sperie şi să îl facă să se depărteze de Ana. Faptul că la un an după dispariția lui Petru, Ana se căsătorise cu Gheorghe Moga, fusese o dovadă în plus, venită în sprijinul nevinovăției lui Gheorghe.

Acum Gheorghe Moga zăcea grav bolnav de aproape un an. O tumoare malignă la plămâni, descoperită prea târziu, îşi întinsese şi prin celelalte organe interne tentaculele, măcinându-l precum e măcinat minereul într-o uzină de flotare. Cu orice zi care trecea, viața pâlpâia tot mai slab, umbrele nopții veşnice fiind tot mai groase. De o săptămână venise acasă de la Cluj, de unde doctorii, cu toate eforturile, nu mai avuseseră ce să îi facă. Explicaseră familiei situația, afirmând că zilele de chin se apropiau de sfârşit. De când venise acasă, durerile erau tot mai mari şi de nesuportat. Nici doza masivă de morfină, care i se administra, nu mai reuşea să le calmeze cu adevărat. Era încă un om în puterea vârstei. Abia împlinise cincizeci de ani. Anul acesta s-ar fi pensionat. Ar fi avut dreptul, căci el lucrase ca miner la mina de aur din apropiere. Nu se întâmplase însă să fie aşa. Nu mai putea nici să se ridice din pat. Simțea cum viața se scurge din el şi contopirea cu pământul e tot mai aproape. Acum era convins că nu mai are nici o şansă şi sfârşitul e aproape. Din cauza durerilor cumplite, chiar dorea ca acest lucru să se petreacă cât mai curând.

Ajungând la poarta curții lui Gheorghe Moga, Valeria se opri o clipă să îşi tragă răsuflarea. În curte, Ana tocmai scotea apă din fântână. Văzând că bătrâna se opreşte la poarta lor şi se pregăteşte să intre în curte, foarte surprinsă, rămase cu găleata fântânii în mână, oprindu-se din turnarea apei în cealaltă găleată. Îşi amintea foarte bine că Valeria nu mai fusese pe la ei de vreo zece ani, de pe vremea când îl înmormântaseră pe bătrânul Moga. Atunci, după cum era obiceiul în astfel de împrejurări, Valeria, cu aproape tot satul, îl conduseseră pe ultimul drum pe Moga cel bătrân. De atunci, Ana ştia bine că Valeria nu le mai călcase curtea şi nu îşi putea da seama de ce venea astăzi pe la ei. E drept că acum, de când Gheorghe se întorsese de la spitalul din Cluj, veneau mulți pe la ei, dar erau rude, prieteni sau vecini. Bătrâna nu le era nici rudă şi nici vecină, ea locuind tocmai în cealaltă parte a satului.

În timp ce Ana îşi frământa mintea să ghicească de ce venea bătrâna la ei, Valeria deja intrase în curte şi se îndrepta spre ea. Bătrâna îi dădu bună ziua şi se opri privind-o îndelung. După un

timp, observându-i, probabil, uimirea care i se aşternuse pe faţă, cu un glas plângăreţ, parcă vrând să se scuze, începu să îi spună motivul pentru care venea la ei.

Visul bătrânei, şi mai ales mesajul transmis de Petru, o mişcară foarte mult pe Ana. Amintirea lui Petru se strecură cu violenţă în tot trupul ei, iar imaginea corpului său înalt, bine făcut, faţa lui şatenă, cu ochii albaştri, parcă îi apărură în faţă. Ţinuse mult la el. Ea ştiuse întotdeauna că el o iubise cu adevărat. Amintirea lui o făcu să lase să-i cadă câteva lacrimi fierbinţi. Îşi amintea foarte bine că fuseseră hotărâţi să se căsătorească, chiar dacă părinţii ei nu prea erau de acord şi o tot cicăleau să-l ia pe Gheorghe, că este om bogat. După dispariţia lui Petru, la vreun an şi ceva, în urma cicălelilor insistente ale părinţilor şi la curtea stăruitoare făcută de Gheorghe, cedase şi acceptase să se căsătorească. Nu o dusese prea rău cu Gheorghe, avea cu el doi copii, însă amintirea lui Petru o urmărise multă vreme.

După un timp, cele două femei porniră spre casă. Ajungând în coridor, Ana lăsă găleata cu apă acolo, apoi o conduse pe bătrână spre camera în care zăcea Gheorghe. La vederea Valeriei, pe faţa lividă şi scofâlcită, ca a unui mort a lui Gheorghe, apăru un puternic semn de uimire, iar ochii care se înfundaseră adânc în cap, din cauza bolii, luciră metalic. Apariţia aceasta neaşteptată îl scoase, pentru o clipă, din letargia în care se cufunda din ce în ce mai tare. De când îl aduseseră de la Cluj, el nu se mai putuse coborî din pat. În ultima vreme nici să se întoarcă de pe o parte pe alta nu mai putea singur. Zăcea aşa pe spate, cu sabia lui Damocles deasupra capului. Nu însă cu teama că sabia s-ar putea desprinde din clipă în clipă, ci cu groază că ea ar putea să întârzie prea mult, prelungindu-i chinul la infinit.

- Bună ziua Gheorghe, zise bătrâna făcând câţiva paşi spre pat, ce mai faci?

Întrebarea i se înfipse cu violenţă în creier, provocându-i durere şi repulsie. De atâtea ori i se tot punea, în ultimul timp... şi el nu avea ce să răspundă. După o pauză destul de lungă, glasul lui veni ca de dincolo de lume.

- Rău, foarte rău, nană Valerie! Mă duc nană, mă duc la cei mulţi! S-a sfârşit cu mine!

Şi glasul i se stinse de tot.

- Lasă Gheorghe, că bun e Dumnezeu şi poate te faci bine! încercă bătrâna să îl încurajeze, cu un glas destul de şovăielnic. După o pauză, glasul stins a lui Gheorghe se auzi din nou.

-Nu, nu mă mai fac bine niciodată. Îi gata de mine!

Slobozi un oftat prelung, după care în cameră se aşternu o linişte mare, tulburată din când în când doar de orătăniile din curte. Bătrân, între timp se aşezase pe un scaun, în apropierea patului şi îşi scoase din mâneca de la cămaşă o batistă cu care îşi şterse lacrimile care începuseră să se prelingă încet pe obraji. Ana rămăsese în picioare lângă uşă şi privea cu nelinişte, când la bărbatul ei, când la bătrână. În minte îi stăruia visul bătrânei.

La un moment dat, când liniştea din cameră deveni aproape imposibil de suportat, glasul Valeriei, oarecum răguşit şi tremurat, se auzi din nou.

- Gheorghe, eu am venit pe la voi, şi începu să şovăie, să-ţi spun că azi-noapte l-am visat pe Petru al meu...

Înecându-se parcă, se opri şi începu să plângă de-a binelea. Aşa făcea totdeauna când vorbea cu cineva despre băiatul ei. La auzul acestui nume, Gheorghe deschise ochii mari şi îşi îndreptă privirea spre bătrână. Dar glasul bătrânii nu îi dădu răgaz de a medita.

- În vis, Petru mi-a zis să vin azi la tine şi să îţi spun că el te-a iertat.

Şi glasul bătrânii se înecă în plâns. Îşi duse batista la gură, vrând parcă să înăbuşe durerea care îi ardea sufletul, apoi îşi şterse, oarecum grăbită, şiroaiele de lacrimi ce îi brăzdau obrazul încreţit de bătrâneţe. Ochii lui Gheorghe se deschiseră parcă şi mai tare, iar din piept îi ieşi un oftat

adânc. Pe față îi trecu o umbră de mânie şi gura i se strânse cu putere. Îşi ridică mâinile tremurând şi cu greu reuşi să şi-o acopere. Nu voia să mai vadă nimic. Simțea o dorință nebună ca sabia să se desprindă şi să îl ajute să îşi găsească liniştea. Cuvintele bătrânei i se învârteau în creier ca paleta unui ventilator. Încerca şi nu reuşea să înțeleagă ce era cu visul bătrânei. Chipul lui Petru parcă începea să joace prin cameră. Glasul bătrânei, ca şi cum ar fi vrut să se scuze de ceea ce îi spusese, se auzi din nou.

- Nu pot pricepe ce-o fi însemnând acest vis!

Şi privi cu milă la Gheorghe.

- Nu aş fi venit, dar în vis Petru mi-a zis de două ori să nu uit şi să vin azi la tine ca să îți spun că el te-a iertat... şi oftă adânc. Nu ştiu de ce o fi zis că te iartă... Poate pentru faptul că v-ați mai certat de la Ana.

Şi în cameră iar se aşternu o linişte apăsătoare ca de plumb.

Gheorghe parcă se lupta cu ceva care voia să iasă din el afară şi el nu ar fi vrut să îl lase. Avea impresia că prin cameră începuseră să joace mii de umbre, care parcă se strângeau în jurul lui, din ce în ce mai tare. Toate însă parcă aveau un singur chip, chipul lui Petru. După un timp, în tăcerea ce se lăsase, parcă auzi un glas, un glas care venea de foarte departe. Era mai mult un fel de şoaptă adusă de o rafală de vânt. Încercă să se întoarcă pe-o parte, dar o durere cumplită îi străbătu tot corpul, tăindu-i respirația. De când intrase bătrâna în casă, parcă nu îl mai duruse nimic. După câteva clipe, durerea se linişti, umbrele însă strânseseră şi mai tare cercul în jurul lui, făcându-l să respire tot mai greu. Acea şoaptă se părea că se aude din ce în ce mai clar. Într-un timp îşi dădu seama că şoapta venea din interiorul lui şi reuşi oarecum să înțeleagă şi ce îi spunea. Toate acele mii de chipuri din jur purtau chipul lui Petru. Nemaiputând suporta vederea acelui chip, deschise ochii cu teamă şi începu să se uite la bătrâna care lăcrima în tăcere. Oftă adânc şi începu cu glas stins să vorbească.

- Nană Valerie, nu pentru certurile noastre mă iartă Petru.

Şi iar se opri. Bătrâna, oarecum surprinsă de glasul lui, ridică privirea din pământ şi o îndreptă spre fața lui Gheorghe, pe care se vedea că face un mare efort ca să vorbească. Pe frunte îi apărură broboane mici de sudoare. Mâinile frământau cu putere marginea păturii cu care era acoperit .Gura începu să i se strângă cu furie. Se vedea clar că face un efort foarte mare să înăbuşe o pornire interioară. Bătrâna încercă să întrebe ceva, dar nu avu timp, fiindcă glasul lui Gheorghe, şuierat printre dinții strânşi, se auzi din nou.

- Nană, trebuie să-ți spun! Nu mai pot!

Şi lăsă să îi iasă din piept un geamăt prelung.

- Trebuie să îți spun adevărul!

De lângă uşă, Ana îl privea îngrozită, neînțelegând ce adevăr vrea să spună. Ce se întâmpla cu el de se chinuia aşa ca să vorbească!... Se vedea că face eforturi să nu vorbească, dar în acelaşi timp ceva nu îl lăsa şi îl silea să o facă.

- Nană, eu l-am omorât!

Şi Gheorghe îşi acoperi cu furie gura şi ochii cu mâinile. Pe fața bătrânii apăru o stare de groază şi de uimire. Se agăță cu mâinile de scaun, simțind că ameţeşte. Casa toată parcă începu să se învârtă. Din dosul mâinilor lui Gheorghe, se mai auzi o dată.

- Eu, nană, l-am omorât pe Petru!...

Ana se repezi spre pat şi cu vocea gâtuită şi înspăimântată, strigă.

- Gheorghe, ce e cu tine, aiurezi?! Cum poți spune aşa ceva?... Doamne fereşte, de unde ai mai scos-o şi pe asta.

Revenindu-şi puțin, se întoarse spre bătrână.

- Nu-l crede nană, aiurează! Nu ştie ce spune! Doamne fereşte, dar cum de i-a trecut aşa ceva prin cap?!...

Şi, înspăimântată, îşi făcu grăbită semnul crucii. Dar, în acelaşi timp, Gheorghe îşi luă mâinile de pe faţă cu mare efort şi se auzi.

- Nu aiurez, Ană, aşa este cum vă spun! Eu l-am omorât pe Petru!

Şi parcă mai liniştit, după ce respiră adânc, continuă cu un glas şi mai stins.

- Trebuie să spun totul, căci simt că altfel nu voi putea muri şi mă voi mai chinui mult timp. Am simţit că trebuie să spun acest lucru, de când am văzut-o pe nana intrând pe uşă.

Ana se prăbuşi pe un scaun. Nu putea crede că ceea ce spune bărbatul ei poate fi adevărat. Ar fi îngrozitor să fie adevărat ceea ce spunea el... Aceasta ar fi însemnat că ea trăise atâţia ani alături de un criminal?... Este posibil ca el să nu se fi trădat atâta timp, nici faţă de ea? „Doamne Dumnezeule, uite că vorbeşte foarte limpede! Nu aiurează! Chiar să fie adevărat ceea ce spune?...

Fu, însă, întreruptă din aceste frământări de glasul bătrânii.

- Şi dacă l-ai omorât, ce ai făcut cu el, Gheorghe? Unde l-ai dus?

Şi bătrâna începu să plângă cu sughiţuri. De când se convinsese că Petru era mort, singura ei dorinţă, singurul ei gând, care nu îi dădea pace zi şi noapte, fusese aflarea locului unde zăceau osemintele fiului ei. Nici oasele bărbatului ei nu ştia pe unde zac, dar ştia măcar că el murise în război, pe undeva prin stepele Rusiei, ele amestecându-se cu ale altor zeci şi sute de mii, care încercaseră să mai întregească o dată neamul românesc. Când aflase de moartea soţului ei, se mângâiase cu gândul că îl avea pe Petru, dar când dispăruse şi el, rămăsese fără nici o mângâiere. Se mira de multe ori cum putea suporta şi această pierdere.

- O să îţi spun totul nană, tot cum am făcut, căci se apropie şi judecata mea... Iartă-mă, nană, iartă-mă şi dumneata, că mare păcat am putut să fac!

Se mai opri puţin şi trase aer adânc în piept. Bătrâna se şterse iar la ochi şi încercă să îşi stăpânească plânsul şi să fie atentă la vorbele lui Gheorghe.

- L-am omorât în seara în care l-au îngropat pe Nicolae Iepure. După ce fusesem la pomană, când mă întorceam spre casă, se făcuse deja noapte, destul de târziu, dar cerul era plin de stele. Se vedea ca ziua. Pe cărarea care duce în Dumbravă, l-am zărit pe Petru. Ştiam că se ducea la Ana. Mă convinsesem că atâta timp cât Petru e în viaţă, Ana nu va fi a mea. Ea îl iubea pe Petru, şi orice aş fi făcut eu, ea nu ar fi renunţat la el. Eu o iubeam cu patimă, dar ea nu îmi dădea nici o atenţie. Ştiind că peste câteva minute vor fi împreună, o ură cumplită m-a cuprins împotriva lor. Ca un trăznet mi-a trecut prin creier ideea să îl omor, fiind convins că după aceea, Ana va putea să fie a mea. M-am dus acasă, am luat o secure cu mine şi m-am ascuns în pădure lângă cărare. Acolo am aşteptat până s-a întors Petru de la Ana. Trecuse bine de miezul nopţii, şi mă hotărâsem să plec, fiind convins că el va sta la Ana toată noaptea, dar atunci iată că aud paşi, şi pe cărare apare el. Venea fluierând, călcând nepăsător pe frunzele uscate. M-a apucat o furie turbată pe fericirea lor. Am apucat cu furie securea în mână, l-am lăsat să treacă de mine vreo doi paşi. Am sărit pe cărare de după copacul unde stăteam ascuns şi l-am lovit cu muchia securii direct în creştetul capului. N-a apucat nici măcar să strige. A scos numai un geamăt înăbuşit şi s-a prăbuşit de-a lungul cărării, rostogolindu-se pe spate. O clipă ochii lui au scăpărat ca două scântei, arzându-mi privirea, obligându-mă pentru o clipă să îmi închid ochii. Doamne, acei ochi m-au urmărit de-atunci tot timpul. Uite, şi acum parcă îi văd în faţă.

Obosit de efortul fantastic pe care îl făcea ca să poată povesti, Gheorghe se opri, începând să respire foarte greu. Faţa i se acoperi de o sudoare rece. Din ochi, pe care îi închisese, parcă voiau să iasă nişte lacrimi. Respiraţia începu să devină tot mai grea, încât cele două femei avură impresia că se

va înăbuşi. De teamă ca nu cumva să moară tocmai acum şi să nu reuşească să afle totul despre Petru, bătrâna, cu vocea înecată-n plâns, rupse tăcerea.

- Şi după ce l-ai omorât, ce ai făcut cu el, Gheorghe?...

Glasul bătrânii făcu ca Gheorghe să aibă o uşoară tresărire. Cu mâinile tremurând, încercă să îşi şteargă faţa de sudoare. Respiră de câteva ori adânc şi cu vocea stinsă începu iar să vorbească.

- L-am lăsat acolo în cărare şi m-am dus acasă. Începea să îmi fie teamă de ceea ce făcusem. Mă gândeam că atunci când Petru va fi găsit mort în cărare, bănuiala ar putea cădea asupra mea. Ajuns în casă, m-am aşezat pe pat, dar după o clipă m-am ridicat. Am început să mă plimb prin cameră. După câtva timp am ajuns la concluzia că s-ar putea să iasă la iveală fapta mea şi atunci m-am dus în şopron şi am luat o sapă şi o lopată şi m-am întors în Dumbravă. Mă hotărâsem să îl îngrop în pădure, dar ajuns lângă el, mi-am amintit de Nicolae Iepure şi fiindcă până la cimitir nu era aşa mare distanţă, mi-a venit ideea să îl duc acolo şi să îl îngrop în groapă cu Nicolae Iepure. Aşa am făcut, nană.

Şi cuprins de un tremur puternic care îi zguduia întreg corpul, se opri încleştându-şi cu putere dinţii. În cameră se lăsă o tăcere adâncă. Nici afară nu se mai auzea vreun zgomot, de parcă toate s-ar fi sfârşit odată cu dezvăluirea tainei lui Gheorghe Moga. Taină pe care o purtase cu el, fără să o ştie nimeni, timp de douăzeci şi cinci de ani. Trăise în mijlocul oamenilor, dar veacul lui de singurătate nu îl cunoscuse nimeni. În acel univers din interiorul nostru, fiecare suntem singuri, singuri cu singurătatea noastră.

Soarele se pregătea să treacă culmea dealului Măgura. Valeria Groza, acum parcă şi mai adusă de spate, cobora cărarea domoală. Îşi îndeplinise şi ultima dorinţă. De-acum putea să aştepte în linişte trecerea finală.

CAPITOLUL IV

*CU C**ĂRŢ**ILE PE MAS**Ă***

Cu cărţile pe masă

Acum, când mesajul poeziei abia se mai întrezăreşte printre aşchiile cioplitorului care îşi şlefuieşte opera până dincolo de esenţă, eu încerc, fără însă a şti în ce măsură am să reuşesc, să spun lucrurilor pe nume. Mărturisesc că oricât am încercat, nu am reuşit niciodată să creez ceva, fără a fi, într-un fel, legat de realitate, de trăirile şi sentimentele mele.

Atât poezia, cât şi proza mea vreau să redea ceea ce a simţit sufletul meu, încercând să prezinte trăirea cât mai acută a sentimentelor din momentul derulării lor. Dorinţa de a cunoaşte m-a împins să explorez cât mai multe domenii, destul de diferite unele de altele.

Domeniul poeziei l-am cercetat în diferite etape ale vieţii, cu mari intervale între ele. Dacă e să fiu sincer, trebuie să recunosc că am acordat destul de puţină atenţie creaţiei personale, până în apropierea anului 2000, considerând-o lipsită de valoare. De-abia de la acea dată, văzând că tot mai multe persoane îmi apreciau cele scrise, am început şi eu să acord mai multă atenţie creaţiei literare. Este adevărat că în orice domeniu de activitate ne-am afla, de dorit ar fi să nu se ajungă la automulţumire şi cu atât mai puţin la supraapreciere. În ce mă priveşte, mulţumesc lui Dumnezeu că nu am suferit niciodată de niciuna din aceste „boli". Scrisul, pentru mine, n-a fost şi nu este o afacere. A fost şi, mai de grabă, este o terapie. Marea afacere a vieţii mele a fost şi rămâne medicina, adică meseria de masor. A fi scriitor, eu cred că este un fapt de vocaţie şi nu presupune obligatoriu un scop pecuniar.

Concursurile literare organizate, după Revoluţia din decembrie 1989, de revista „Litera noastră" (organ al Asociaţiei nevăzătorilor din România) mi-au fost de un real folos şi în acelaşi timp au constituit şi un stimulent prin îndrumările şi aprecierile critice făcute de oameni de specialitate referitoare la lucrările mele literare. Locurile ocupate la acele concursuri m-au determinat să dau mai multă atenţie la ce scriam.

Pe la sfârşitul anului 1999 sau începutul lui 2000, într-o convorbire cu prietenul meu Radu Sergiu Ruba, o personalitate certă în domeniul literaturii, şi nu numai în acest domeniu, acesta îmi zise: „Bătrâne, aşa mi se adresau prietenii încă din anii de liceu, trebuie să îmi trimiţi vreo zece sau cincisprezece poezii de-ale tale, să le difuzez la emisiunea mea, *La lumina sufletului*, de la Radio România actualităţi. Merită să fie auzite de cât mai multă lume, fiindcă au valoare." M-am conformat şi i-am trimis cincisprezece poezii care au fost difuzate la acea emisiune, în lectura marilor actori Jeanine Stavarache şi Ştefan Velniciuc, mai multe nopţi la rând, emisiunea transmiţându-se la orele unu şi trei minute. Când mi-am auzit poeziile în lectura acestor mari actori, parcă nu îmi venea să cred că sunt ale mele. Într-o aşa de strălucită interpretare, cuvintele din poeziile mele parcă spuneau mai multe, parcă ceea ce dorisem eu să exprim reieşea mult mai clar. Chiar, uneori, aveam impresia că unele cuvinte nici nu le scrisesem eu. După terminarea primei emisiuni, fiindcă o înregistrasem pe casetă, chiar dacă era trecut bine de orele unu din noapte, am reascultat poeziile, cu textul scris în faţă. Bineînţeles că poeziile fuseseră recitate aşa cum le scrisesem eu. Emoţia şi bucuria de a-mi auzi poeziile difuzate la cel mai important post de radio românesc şi faptul că le citiseră doi aşa de mari actori mă făcuseră să am impresia că nu erau întocmai cum le scrisesem eu.

Publicarea primului volum de poezii a venit tot la îndemnul prietenilor. La scurt timp după ce acele cincisprezece poezii fuseseră difuzate la radio, Radu Ruba împreună cu alt prieten, scriitorul Ion Podosu, mă îndemnară să-mi adun poeziile scrise până atunci şi să mă străduiesc să le public. Am fost

de acord cu propunerea lor, însă am amânat punerea în practică până prin primăvara lui 2001, când un amic, Marcel Hațegan, pe atunci redactor la Radio Color Orăştie, împreună cu doamna Violeta, bibliotecară la Biblioteca municipală din Orăştie,au insistat să mă grăbesc cu alcătuirea volumului de poezii, fiindcă ei se vor strădui să îmi găsească sponsori în vederea publicării. Astfel m-am pus pe treabă şi în toamna lui 2001,la editura „Călăuza" din Deva, director Valeriu Bârgău, a apărut placheta de poezii intitulată „În umbra cuvintelor", prima mea carte publicată. Lansarea a avut loc în 12 Octombrie, la Casa de cultură din Orăştie, acțiune moderată de Marcel Hațegan, cartea fiind prezentată de scriitorul Radu Sergiu Ruba, cel ce i-a făcut şi prefața. Au mai rostit cuvinte apreciative: editorul Valer Bârgău, poetul Ioan Vasiu şi Ioan Ceauşescu, redactor Tvr1. Cartea a fost mediatizată de presa hunedoreană, Radio România Actualități, în cadrul emisiunilor „Ochiul interior" şi „La lumina sufletului", emisiuni realizate de poetul şi scriitorul Radu Sergiu Ruba, Radio Timişoara, Radio Color Orăştie şi Tvr1.

Am fost întrebat, uneori, care este poetul meu preferat. La fel cum aş răspunde şi azi, am spus că nu am un poet preferat, aprecierea mea îndreptându-se, de-a lungul timpului spre mai mulți. În perioada liceului am fost atras de poeziile lui George Bacovia, Lucian Blaga şi Vasile Voiculescu. Au urmat: Charles Baudelaire, Georg Trakl, Marin Sorescu etc. La fel a stat situația şi în domeniul prozei. În timpul Şcolii de balneofizioterapie, descoperind proza lui Vasile Voiculescu şi plăcându-mi foarte mult, mi-a intrat în cap ideea că dacă vreau şi eu să scriu ceva, aceea nu poate fi decât proză. Până atunci scrisesem câteva poezii, mai mult sau mai puțin reuşite, şi o singură proză. Câteva din acele poezii şi acea povestire au apărut, în anii de liceu, în revista şcolară „Lumina", editată de elevii şcolii de nevăzători din Cluj, sub îndrumarea profesorilor de limba română Petre Mereuță şi Valentin Tăutu. Până la Revoluția din decembrie 1989, în proză scrisesem, în afară de acea povestire din timpul liceului, doar unele articole despre diferite evenimente din viața nevăzătorilor şi unele materiale medicale referitoare la meseria de masor, apărute în revista „Litera noastră". De-abia după 1989 m-am aplecat cu adevărat asupra prozei, de pe urma acestei strădanii ieşind câteva povestiri ce au avut succes la concursurile literare organizate de Asociația nevăzătorilor din România.

A doua mea carte, Intitulată „Fețele trecutului", alcătuită din cele mai reuşite povestiri scrise de mine între anii 1990 şi 2000,a văzut lumina tiparului în ianuarie 2003, tot la editura „Călăuza" din Deva.

Cele şapte povestiri ce alcătuiesc acest volum, au fost structurate în două cicluri tematice: „Fețele trecutului" şi „Amintiri din şcoala clujeană". Primul ciclu conține povestirile: „Mesajul din vis", „Opt ani în infernul roşu", "Victime şi călăi, sau templele groazei" şi „Telefonul mobil", în care sunt evocate evenimente dramatice din viața unor personaje aflate în situații limită, în timp ce în al doilea ciclu, după cum şi sugerează titlul povestirilor: „Cadou de opt martie", „Primul meu prieten" şi „Ochii albaştri", sunt rememorate clipe luminoase şi pline de farmec ale minunaților ani petrecuți de mine în liceul din Cluj. Volumul de povestiri a beneficiat şi de o bine argumentată prefață, scrisă cu mult suflet de prietenul meu, poetul Ion Podosu.

În cadrul celor trei lansări, ce s-au ținut la Casa de cultură din Orăştie, la Librăria Humanitas din Alba Iulia şi la Librăria „Romulus Guga" din Târgu Mureş, cartea s-a bucurat de aprecierea unor importanți scriitori şi oameni de cultură: Ion Podosu, Cornel Moraru, profesor universitar, critic literar, redactor al revistei „Vatra" din Târgu Mureş, Ioan Mărginean, Dumitru Mălin şi regretatul scriitor alba-iulian, Eugen Curta, cel care a făcut şi o amplă cronică povestirilor din volumul „Fețele trecutului", cronică apărută în revista „Discobolul" din Alba Iulia. Despre carte s-a vorbit elogios şi la Radio România Actualități, la emisiunile „Ochiul interior" şi „La lumina sufletului", Radio Timişoara şi „Radio Color".

În perioada 2001-2004, unele poezii sau cronici referitoare la proza mea, au apărut în revistele: „Discobolul" din Alba Iulia, „Familia" din Oradea, „Provincia Corvină" din Hunedoara, „Ardealul literar şi artistic" din Deva şi mai ales „Litera noastră".

Călătorind pe firul vieţii, iată-mă ajungând şi la apariţia celei de-a treia cărţi, a doua de poezie, pe care am intitulat-o „Prizonierul iluziilor". La această vârstă, în faţa trecerii nemiloase a timpului, este firesc să apară în poezia mea o resemnare, o oarecare împăcare cu destinul. În poezie am încercat să exprim dragostea de viaţă, cu toate necunoscutele ei, dragostea pentru oameni, fascinaţia faţă de acest mister veşnic care este femeia, încercând totodată a-l descifra...

Nu cred în existenţa unei reţete cu ajutorul căreia se poate crea poezie. Fiecare poet îşi elaborează creaţia aşa după cum simte şi în momentul când muza binevoieşte să-l viziteze. De multe ori scriitorul, în timpul creaţiei, trăieşte aproape aievea ceea ce scrie, amintiri, fapte imaginare sau reale, căci amintirile sunt singurul rai din care nimeni n-a putut fi izgonit vreodată

„Prizonierul iluziilor" poate fi comparată cu o grădină a adierilor iubirii şi a suflului metafizic, cu izbucniri de metafore şi de energii nebănuite. Este poezia unei naturi contemplative, ale cărei priviri se întorc asupra drumului parcurs. Cartea este structurată în două părţi: Partea întâia, „Arhipelagul Euridicei" şi partea a doua, „De la lut la idee". Volumul este prefaţat de poetul şi scriitorul Radu Sergiu Ruba, bunul şi statornicul meu prieten.

„Arhipelagul Euridicei" este compus din 48 de poeme, iar „De la lut la idee" din 43. Tema primului ciclu de poezii, poeme în vers alb, este iubirea. Femeia, această „flacără arzândă", ori „tăcută regină" pe nesimţite lunecând, se află pretutindeni şi nicăieri, ca o imagine holografică, în chemarea, uneori zadarnică, a bărbatului. De cele mai multe ori ea trece „ca o nălucă, pe valuri de-amintiri", în timp ce destinul însuşi devine o prelungă rătăcire de vânare a sărutului, „izvor rătăcitor", eternă căutare a „multrâvnitei odihne albastre". Femeia rămâne adevărata muză a poetului, aşteptarea şi chemarea ei devenind, astfel, două motive predominante ale cărţii, transformându-l pe bărbatul îndrăgostit într-un „prizonier al iluziilor". Râvnind mereu iubirea, „captiv în iubire", poetul rămâne, definitiv, un prizonier al ideii de iubire, încătuşat în acea, „oază de dor", considerându-se „un trist adevăr... ce bântuie prin lume". În cele din urmă, creaţia şi speranţa rămân singura raţiune de a fi a îndrăgostitului, trăind, precum mărturiseşte el însuşi, „între poezie şi speranţă", cu iluzia că prin artă va dobândi iubirea. Majoritatea poeziilor care alcătuiesc ciclul „Arhipelagul Euridicei" sunt clădite nu atât pe realitatea iubirii, ci mai ales pe absenţa acesteia.

În partea a doua, „De la lut la idee", paleta tematicii curge de la condiţia omului, în general, la scurgerea nemiloasă a timpului, obsesia morţii, căutarea divinităţii sau redescoperirea ruralului.

„Prizonierul iluziilor" a văzut lumina tiparului la prestigioasa editură clujeană "Limes" a poetului Mircea Petean, un as al literaturi din Ardeal, în condiţii grafice deosebite, ceea ce m-a făcut ca şi următoarele trei cărţi să le încredinţez tot lui. În cadrul celor trei lansări pe care le-am făcut volumului de poezii, au vorbit despre carte şi autorul e, nume importante ale literaturii române ca: Mircea Petean, Cornel Udrea, Ion Podosu, Ioan Mărginean, Ana Hompot etc. Lansările au avut loc la Biblioteca municipală „Octavian Goga" din Cluj Napoca, Biblioteca municipală „Lucian Blaga" din Alba Iulia şi Teatrul de estradă din Deva. Cronici despre „Prizonierul iluziilor" au apărut în revistele „Palia literară" –„De la poezia iubirii la existenţialism şi căutare", autor Ladislau Daradici, „Noua provincie Corvină" – „Un poet nevăzător din Geoagiu Băi", autor Eugen Evu, prestigios scriitor şi redactor şef al revistei hunedorene, şi în revista „Litera noastră" – „Din umbra cuvintelor, la Prizonierul iluziilor", autor Ion Podosu. I-au semnalat apariţia, difuzând poezii din această carte: Radio Cluj, în cadrul emisiunii „Cuvântul care-nfloreşte", realizată şi prezentată de Ion Podosu şi Ana

Hompot, Radio Timişoara, emisiunea „Poezia de dragoste”, realizator Ioan Alexandru Tătar, Radio România Actualități, la emisiunea „La lumina sufletului”, realizator Radu Sergiu Ruba.

Spuneam la un moment dat că de mare ajutor, pentru evoluția scrisului meu, a fost participarea, atât cu poezie cât şi cu proză, la concursurile organizate de Asociația Nevăzătorilor din România şi revista „Litera noastră”. La fel de benefică şi stimulativă s-a dovedit şi participarea, an de an, începând cu 1991, la Festivalul internațional de creație literară „Paşii profetului””, organizat la Oradea de Asociația Nevăzătorilor Filiala Bihor-Sălaj, preşedinte Ioan Boiț, manifestare păstorită de nume prestigioase ale literaturii române: poetul Ioan Moldovan, redactor şef al revistei „Familia”, criticul literar, profesor doctor Dan Popescu, poeții Ioan Scurtu şi George Vidican, lucrările mele fiind mereu premiate, printre altele, de cinci ori cu marele premiu „Gheorghe Ardeleanu”. Această manifestare culturală de la Oradea a scos şi două antologii cu unele lucrări ale participanților, de-a lungul timpului, la acest festival. Prima în 2001 şi a doua în 2011. Am mai fost prezent într-o antologie de poezie, în 2012, la Orăştie, intitulată, „O sută de ani de poezie în oraşul Paliei”.

Urmând îndemnul stăruitor al scriitorului Ion Podosu, bunul meu prieten, de a-mi aduna într-un volum prozele scurte şi paginile de jurnal publicate în revista Asociației nevăzătorilor din România, „Litera noastră”, în ianuarie 2007 a apărut la editura „Limes” din Cluj, cartea mea de proză scurtă „Colecționarul de amintiri”.

Cele douăzeci de povestiri ce alcătuiesc acest volum, cu un caracter de autenticitate şi, în acelaşi timp, umoristic, sunt întâmplări din viața masorilor, în mare măsură chiar din viața mea de asistent medical. În cele mai multe din schițele acestui volum sunt explorate şi exploatate aspectele banalului, ale cotidianului, care decurg din relația masor-pacient, relevate din conversația necesară pe care trebuie să o susțină în timpul efectuării procedurii de tratament. Nu numai discuțiile scot la iveală fapte şi întâmplări hazlii, uneori ridicole, alteori frizând absurdul, ci şi situațiile prin care trece masorul, provocate de aroganța, ignoranța, incultura unor pacienți, dar chiar şi a unor cadre medicale. Povestirile sunt nişte scenete amuzante, în care umorul blând, mai degrabă ironia, nu şfichiuieşte defectele umane, limbajul scâlciat al unor oameni, ci le taxează cu subtilitate, uneori chiar cu un fel de înțelegere. În aceste schițe, umorul se îmbină cu evocarea, făcând trecerea spre paginile umoristice, pline de o dulce nostalgie, a unor clipe de viață irepetabile şi ireversibile. Relatarea este concentrată fără prea multe digresiuni, mizându-se pe caracterul de autenticitate al celor relatate, dialogul fiind viu, spumos chiar. Umorul este o constantă a acestei cărți, realizat prin comicul de situație şi de limbaj, fără a împinge lucrurile la extrem, iar în evocările anilor de ucenicie vibrează cele mai ascunse fibre ale sensibilității umane, supuse eroziunii implacabile a timpului.

Cartea „Colecționarul de amintiri” a beneficiat de patru lansări care s-au ținut la: Alba Iulia – Biblioteca municipală „Lucian Blaga”, Geoagiu Băi – hotel Ceres, Târgu Mureş – Casa de cultură şi Oradea, Liceul „Emanoil Gojdu”. Au vorbit despre carte, apreciindu-i conținutul: scriitorul Ion Podosu, prefațatorul volumului, criticul literar profesor universitar Cornel Moraru, redactor al revistei „Vatra”, poeta Felicia Colda, preşedinta Cenaclului „Lucian Blaga” din Alba Iulia, poetul Ioan Mărginean, poetul George Vidican. Radio Timişoara, Radio Cluj şi Radio România Actualități au promovat cartea în unele emisiuni literare.

Drumul creației literare, a creației de frumos, este atât de lung, încât foarte puțini sunt aceia care se încumetă să îl parcurgă reuşind să ajungă la capătul lui. Cei mai mulți se pierd la început de drum. Alții, ceva mai norocoşi, se pierd pe parcursul drumului. Doar cei cu adevărat talentați se pot bucura de laurii învingătorului, trăind peste timp în amintirea urmaşilor. În ce mă priveşte, nu pot să spun decât atât, că sper să nu fac parte din prima categorie.

După publicarea celor două volume de proză scurtă, „Fețele trecutului” şi „Colecționarul de amintiri”, iată că am reuşit să îmi îndeplinesc un gând, frământat de multă vreme prin neuronii creierului, acela de a scrie un roman, chiar şi de mai mică întindere. Este vorba despre cartea pe care am intitulat-o, „Dacă ar fi un roman…”, care a apărut în noiembrie 2010, la editura „Limes” din Cluj-Napoca, gazdă primitoare a mai multor scriitori nevăzători

Deşi am făcut din profesie o pasiune, ea ajungând să facă parte din ființa şi spiritul meu, nici literatura nu s-a situat mai jos, în lista de preferințe, atât ca şi creație, cât mai ales ca lectură, căci cititul nu este doar evadare, ci şi iluminare. Universul prozei mele se înscrie pe coordonatele unei lumi îndeaproape cunoscută de mine, din care fac parte integral, lumea masorilor nevăzători. În cartea „Dacă ar fi un roman…”, ca şi în „Colecționarul de amintiri”, sunt reflectate fapte şi întâmplări trăite, sau pe care aş fi putut să le trăiesc. Acțiunea romanului are o desfăşurare relativ liniară, cu inevitabile întoarceri în trecut, pe care personajele, şi îndeosebi cel principal, Valentin Adam, le trăiesc cu o dulce nostalgie. Personajul narator trăieşte o idilică poveste de dragoste, începută cu mulți ani în urmă, resuscitată de reîntâlnirea ființei iubite. Valentin şi Mirela se reîntâlnesc în stațiunea Vâlcele după ce, cu mulți ani în urmă, chiar dacă erau căsătoriți, se întâlniseră la mare. După episodul de la mare se aşterne tăcerea, nu însă şi uitarea. Momentul reîntâlnirii de la Vâlcele face ca dragostea să se aprindă şi mai tare, dar Valentin este cel care ezită, se frământă, analizează pe toate fețele situația, argumentul hotărâtor venind din partea Mirelei, care îi va spune că din relația lor de la mare a rezultat o fetiță, Valentina. Masorul Valentin oscilează între rațiune şi pasiune, între luciditate şi ardoare, finalul fiind cel care îi va decide destinul. Ambii protagonişti nu au avut o viață sentimentală reuşită cu partenerii cu care se căsătoriseră şi totuşi Valentin e cel care nu poate să ia o decizie tranşantă din primul moment, iar atunci când o va lua, destinul intervine implacabil, el pierzându-şi viața într-un accident de maşină.

În această carte realitatea se contopeşte cu ficțiunea, existând atâta realitate cât şi ficțiune. După cum spunea John Fowles, „În general scriitorul nu scrie despre ceea ce are ci despre ceea ce îi lipseşte.”, ori cum declară personajul principal al romanului, „Eu scriu pentru a trăi în imaginație, ceea ce aş dori să trăiesc în realitate.”

Într-o mare măsură, acțiunea cărții se plasează în lumea nevăzătorilor analizată în raport cu cea a persoanelor care văd. Viața mea, datorită meseriei care o practic, s-a derulat şi se derulează în strânsă legătură cu lumea celor care văd. Dorința mea a fost dintotdeauna să încerc să-i conving pe cei din jur că şi un nevăzător are aceleaşi trăiri, aceleaşi dorințe, poate fi un om bun sau rău, inteligent sau mai puțin inteligent, la fel ca oricare altul aflat într-o anumită situație. Am încercat să arăt care sunt posibilitățile unei persoane nevăzătoare de a percepe lumea, de a rezona cu ceea ce se află în jurul ei, cum principalele mijloace prin care percepe realitatea înconjurătoare sunt simțul tactil, auzul şi mirosul. Lipsa vederii nu te defineşte, este o parte din cine eşti ca persoană, ca o trăsătură caracteristică, dar nu defineşte cine eşti sau ce poți să faci în viață. Nu întâmplător personajul principal al romanului, Valentin, spune într-un loc: „vocea este unul dintre criteriile cu ajutorul cărora stabilesc dacă o femeie este frumoasă sau nu.” Într-adevăr vocile feminine îmi spun multe, dar nu numai vocea în sine, ci şi timbrul, modulațiile, pauzele în timpul rostirii cuvintelor, rapiditatea, sau lentoarea vorbirii, toate contribuie la formarea unei păreri, a unei imagini despre acea ființă. Acestor aspecte ale vocii li se adaugă, ca şi criteriu de verificare, formele corpului, dar nu văzute cu ochii, ci văzute cu mâinile, prin pipăire profesională, dacă este vorba de un masor. „Dacă ar fi un roman…”, aş spune că, pentru persoanele care văd, aduce informații dintr-o lume mai puțin cunoscută de multe dintre ele: cum se descurcă nevăzătorii pe stradă, în interiorul clădirilor, ce

înseamnă pentru ei un spațiu confortabil, cum se străduiesc să lase a se vedea cât mai puțin infirmitatea.

Un alt fapt, puțin bizar, în legătură cu romanul, avea să mi se întâmple a doua sau a treia zi după terminarea lui de scris. Primesc un telefon de la o doamnă, cu care avusesem o relație de prietenie, până acum circa treizeci de ani, ea fiindu-mi pe atunci pacientă doi ani la rând. Ne sunaserăm destul de des, în cei doi ani purtând convorbiri interesante şi plăcute, până când ea mă rugase să n-o mai sun, fiindcă soțul ei, aflând de convorbirile noastre, se supărase. Rămăsesem înțeleşi să aştept până îmi va comunica că mai putem vorbi. Am aşteptat mult timp telefonul ei, dar aşteptarea s-a prelungit până când numerele de telefon ni s-au schimbat. Când am conceput acest roman, m-am gândit ca eroina principală să poarte numele ei, prezentând o serie de evenimente pe care mi le imaginam că i se întâmplaseră alături de personajul principal masculin. Am mers mai departe cu imaginația şi am prezentat cum a decurs viața ei şi în cei douăzeci şi patru de ani în care nu am mai ştiut nimic despre ea. După atâția ani iată că mă sună şi în convorbirea noastră îmi povesteşte cum a decurs viața ei de când nu ne-am mai auzit, cele relatate de ea semănând izbitor de mult cu ceea ce îmi imaginasem eu în roman.

Când sunt în contact cu persoane care mi-au citit cărțile, trăiesc sentimente de bucurie şi satisfacție, văzând că ceea ce am scris place şi este apreciat. Uneori, însă, în timpul acestor convorbiri, întrebările ce mi se pun, au darul să mă amuze. Unii dintre aceşti interlocutori, dacă mi-au citit cărțile, cred că acum cunosc anumite aspecte din viața mea, fiind siguri că unele întâmplări descrise mi s-au întâmplat întocmai mie. Un cititor, luând cunoştință de aventura unui masor la Marea Neagră, cu o frumoasă nemțoaică, din povestirea „Masorul, iubirile şi milițienii", m-a întrebat, oarecum îngrijorat: „Când ați avut acea aventură la mare, cu nemțoaica, erați căsătorit?" Nu mi-am bătut capul să-i explic faptul că aia-i doar fantezia scriitorului, nu neapărat realitatea. I-am răspuns scurt: „Nu, încă nu mă căsătorisem." Mulțumit, concluzionase: „Da, atunci e bine."

O doamnă, de data aceasta, care citise cartea „Dacă ar fi un roman…", fiind încântată de acțiunea romanului, mi-a declarat foarte convinsă: „Eu sunt foarte sigură că personajul Valentin din carte sunteți dumneavoastră." Şi de data aceasta, amuzat, i-am răspuns fără multe explicații: „Doamnă dragă, dacă eram eu Valentin, acum altul vă făcea masajul!" Convorbirea avea loc în timpul unei şedințe de masaj. „Amintiți-vă, la sfârşitul cărții Valentin a murit."

Unei doamne scriitoare, într-un interviu, când m-a întrebat de ce am preferat să ucid, la sfârşitul cărții „Dacă ar fi un roman…", personajul principal, răspunsul a fost scurt: „Ca să termin cartea mai iute."

Cărții „Dacă ar fi un roman" am avut bucuria să-i pot face trei lansări, în tot atâtea locații de prestigiu: Biblioteca municipală „Octavian Goga" din Cluj-Napoca, Biblioteca municipală „Lucian Blaga" din Alba Iulia şi la Hunedoara, la Biblioteca municipală, unde doamna directoare Lucia Tănase, suflet cald şi delicat, ne-a primit cu multă amabilitate şi bucurie. Cartea a fost prezentată de poetul Mircea Petean, editorul cărții, scriitorul Ion Podosu, cel ce a prefațat-o, poetul Eugen Evu, care i-a făcut şi o interesantă cronică în revista „Noua provincie Corvină",intitulată „Un roman al suferințelor vindecării", profesor universitar Mihai Pascariu, cronică în revista „Palia literară", intitulată „Ritmuri literare" şi o altă cronică a scriitorului Ion Podosu în revista „Litera noastră". I-au semnalat apariția: Radio România Actualități, Radio Cluj şi Radio Timişoara.

Cu puțin timp înainte de a trimite editurii „Limes" volumul de poezii „Incendiu în albastru", spre publicare, o bună prietenă, citind o parte din aceste poezii mi-a trimis următoarele rânduri: „V-am citit şi am răscitit ultimele versuri, săptămâna trecută. Astăzi, înainte de a scrie aceste rânduri, le-

am citit din nou şi m-am întrebat, bineînţeles cu o anumită reţinere, dacă nu cumva mi-am regăsit mâinile reci printre strofele lor...

Să spun că sunt frumoase, parcă e prea sec cuvântul. Îmi par, aşa, învăluite într-un iz de mister care le dă un farmec aparte. Înainte de a mi le trimite, îmi spuneaţi că sunt fantezii şi că fantezia e una din calităţile oricărui poet, şi chiar aveţi dreptate, pentru că, cel puţin mie, acestea, îmi par altfel decât cele de până acum. Sunt ca şi când ar fi un nucleu, în jurul căruia s-ar putea construi alte şi alte versuri, care se adâncesc şi mai mult în mister, după fantezia poetului, sau care pot dezvălui, discret, câte o parte a realităţii, care apoi să urce iar în visare. Nu ştiu, aşa am simţit eu, citindu-le. Mie mi-au plăcut mult şi sunt sigură că în curând vom realiza lansarea unui nou volum de mare succes."

Într-adevăr, prietena a avut dreptate, volumul a apărut în ianuarie 2014, editorul Mircea Petean mişcându-se, ca de obicei, foarte repede cu tipărirea, iar prietena mea a avut ocazia să-mi organizeze, la Hunedoara, o foarte frumoasă şi interesantă lansare.

În volumul de versuri, „Incendiu în albastru", poetul, ajuns la vârsta maturităţii depline, este străbătut de melancolie, de nostalgia tinereţii care s-a dus, fără a se mai putea întoarce. Imposibilitatea întoarcerii în trecut ne face să trăim din amintiri, să retrăim acest trecut prin amintirile pe care le avem. Sunt poezii în acest volum, care definesc dragostea împlinită sau care urmează să se împlinească,dar cele mai multe vorbesc despre dragostea dorită, dar imposibil de a se împlini vreodată. Sunt câteva şi care reflectă nostalgia după satul natal, după cei care au fost acolo şi acum nu mai sunt. Se mai vorbeşte despre singurătate şi vis, despre infinita dorinţă a unui suflet de a-şi găsi propria jumătate. Poezia este văzută şi scrisă de poet cu sufletul. Este o poezie în care nostalgia,timpul care curge irezistibil, fără a putea fi oprit, în care dragostea, iubirea, merg spre toamnă, spre o toamnă a vieţii, aflată în deplinătatea ei, gândul că primele semne ale iernii sunt foarte aproape, provoacă nelinişte şi chiar regrete.

„Vânător vânat de iubire,
Cu amintirea sărutului pe buze,
Prin anotimpuri paşii ţi-ai rătăcit,
Sperând fără speranţă, iubind fără iubire,
Dorind făr-a fi dorit.
La capăt de drum,
Tu ştii că te minţi,
Când încă mai speri că nu-i totul pierdut.

Volumul de versuri, „Incendiu în albastru", apărut la editura „Limes" din Cluj-Napoca, cu o prefaţă de recunoscutul şi apreciatul poet hunedorean Eugen Evu, redactor şef al revistei „Noua provincie Corvină", din Hunedoara, a beneficiat de două lansări: prima la Alba Iulia, la Biblioteca judeţeană „Lucian Blaga", unde tânărul poet Ioan Adrian Popa i-a făcut o amplă recenzie, alături de care au mai vorbit şi scriitorul Ion Podosu şi poeta Felicia Colda. A doua lansare a avut loc la Hunedoara, la Biblioteca municipală, unde buna mea prietenă, Simona Ciuncanu, secretara Filialei Nevăzătorilor Hunedoara, a organizat, cu mult suflet şi profesionalism întreaga manifestare. Aici au vorbit despre carte, poetul Eugen Evu, care i-a făcut şi o interesantă cronică, ce a apărut în „Noua provincie Corvină", intitulată „Poezia care vede cu sufletul", poetul Ion Podosu, Ioan Urda şi poetul timişorean Ioan Alexandru Tătar, redactor la Radio Timişoara, care i-a făcut o amplă prezentare la emisiunea „Poezia de dragoste", dând pe postul de radio timişorean mai multe poezii din acest

volum. Cartea a mai fost promovată şi la Radio România Actualități, la emisiunea „Ochiul interior” şi în revista „Litera noastră”.

Poetul şi poezia
Confesiuni

Acest volum de poezii, „Incendiu în albastru”, a fost dedicat Alegriei, muza şi cea care i-a determinat apariția. Alegria, desigur că ştiți, în limba greacă înseamnă bucurie. Cine poate fi cea mai deplină bucurie pentru bărbat?... Bineînțeles că e femeia. Nimic nu poate reprezenta o mai mare bucurie, pentru bărbat, ca o femeie. Alegria, Bucuria, egal femeia. Pentru mine, întotdeauna, femeia a reprezentat simbolul frumuseții, frumusețea în sine. Deci, „Incendiu în albastru” este o carte pentru Alegria, cea care ne face viața frumoasă şi ne dă viață.

În general, poetul este îndrăgostit de iubire, nu de o persoană anume. De multe ori, şi atunci când este îndrăgostit de o anumită persoană, se întâmplă ca acea persoană să nu-i cunoască sentimentele sau să-i fie cu totul indiferentă afecțiunea ce i-o poartă poetul.

Până la urmă, a te îndrăgosti este ceva irațional. Dragostea apare din senin şi te prinde în mrejele ei, asemenea unei furtuni venite pe neaşteptate într-o zi liniştită de vară.

Artele se adresează mai ales sufletului, poezia însă o face în mod special. Limbajul şi muzica ei fac să vibreze sufletul. Părerea mea este că doar acea creație care se adresează sufletului şi este receptată cu sufletul se cheamă cu adevărat poezie.

La fel cum pictorii sau sculptorii au nevoie de anumite materiale pentru a-şi desăvârşi opera, tot la fel şi poetul trebuie să-şi creeze din ceva poezia. Cuvintele şi sentimentele constituie materia lui principală.

Poezia este învăluită într-un fel de mister ce-i dă un farmec aparte, având o legătură directă cu cantitatea de fantezie de care e capabil poetul. Fantezia, de altfel, este una din calitățile cele mai importante ale unui poet.

Scriitorul trebuie să scrie în aşa fel încât cel ce-l va citi să exclame: „Aşa aş fi scris şi eu!”, căci cititorul de poezie se leagănă în dulcea vanitate că şi el ar putea crea un astfel de text.

Există şi oameni care consideră poezia ca pe o pierdere de timp, un lucru inutil. Aş zice că avem nevoie de o cantitate de lucruri inutile, în viața noastră imperfectă. Bineînțeles că nu poezia se numără printre acele lucruri inutile. Dacă nu am avea parte şi de lucruri inutile, viața noastră şi-ar pierde până şi imperfecțiunea.

Adevăratul om de artă nu creează pentru avantaje pecuniare, ci fiindcă simte nevoia să-şi descarce preaplinul sufletului. Simte că are ceva de împărtăşit şi celorlalți.

Omul trebuie să muncească pentru a-şi face un trai îmbelşugat, însă trebuie să-şi rezerve timp şi pentru a-şi pune întrebări, a gândi, a-şi umple sufletul cu frumusețea naturii, cu frumusețea ce ne vine din diferite arte. Trebuie să-şi găsească timp pentru ființa iubită, pentru prieteni, toate acestea fiind cele care ne definesc ca oameni. Din păcate, consumăm prea puțin timp pentru a fi fericiți, nefericirea acaparând cea mai mare parte a lui.

(Articol apărut în revista „Litera noastră” , septembrie 2014)